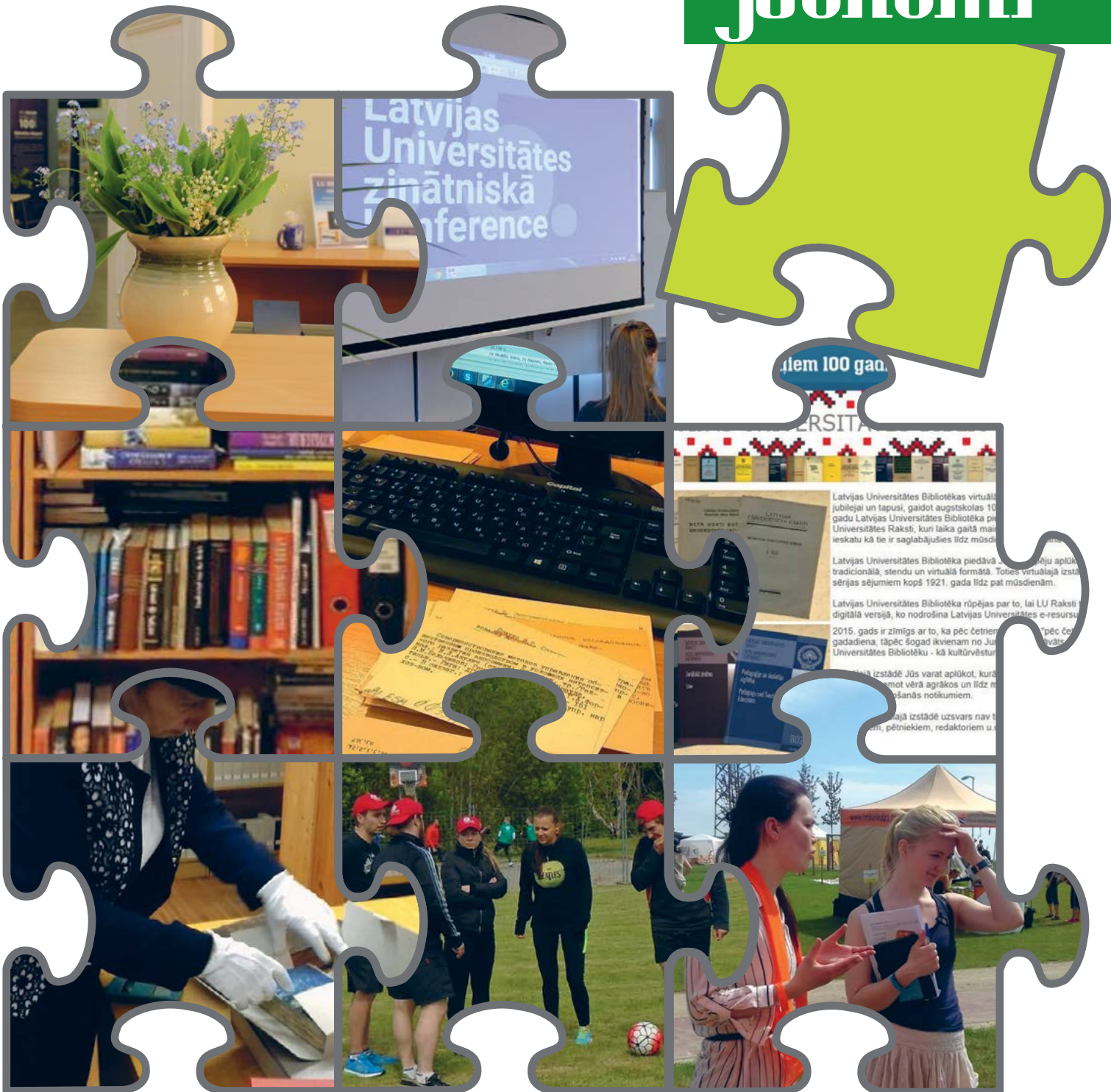

Latvijas Universitātes

Bibliotēkas

Nr. 14 / 2017

jaunumi

Latvijas Universitātes Bibliotēka piedāvā virtuālo katalogu, kas ir pieejams gan tradicionālā, gan virtuālā formātā. Totes virtuālajā izstādē ir saglabājušies līdz mūsdienām.

Latvijas Universitātes Bibliotēka rūpējas par to, lai LU Raksti būtu pieejami digitālā versijā, ko nodrošina Latvijas Universitātes e-resursu sistēma. Tādējādi ir nodrošināta pieejamība gan pašreizējai, gan nākotnes paaugstināšanai.

2015. gads ir zīmīgs arī to, ka pēc četrdesmit gadu ilgas darbības ir izveidots jauns izstādes uzsvārs, kurā ir iekļauti arī agrākie notikumi.

Latvijas Universitātes Bibliotēka - kā kultūrvēsturiskā institūcija ir izstādē uzsvārs nav tikai par agrākiem notikumiem, bet arī par mūsdienu pētniekiem, redaktoriem u.c.

Šajā numurā:

- 3** *Rita Zālīte*
Ievads
- KONFERENCES
- 4** *Daina Gavare*
LU 75. konference: Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes sekcija
- 8** *Marika Kupče*
Baltijas universitāšu bibliotēku speciālisti diskutē par atvērto zinātņi un atvērto universitāti
- INFORMĀCIJAS PIEEJAMĪBA
- 10** *Ilga Rampāne*
Primo Discovery – jauna meklētājprogramma efektīvai informācijas izguvei
- 13** *Aldona Volkova*
Datubāzu izmantojamība Latvijas Universitātē
- 15** *Vēsma Klūga, Ilga Mantiniece*
PADARĪTAIS NEPAZUDĪS!
LU publikāciju un vēstures kartotēkas sagatavošana digitalizācijai
- KOLEKCIJAS LU BIBLIOTĒKĀ
- 20** *Ilona Ļeņņkaja*
2016. gada nozīmīgākie dāvinātāji
- 22** *Zintis Gūts*
LU e-resursu repozitorijā aktualitāti saglabā trīsdesmito gadu izdevumi
- 23** *Vēsma Klūga*
Filozofijas doktora Viļņa Zariņa manuskripti: zinātniskie tulkojumi latviešu valodā
- 27** *Eduards Skvireckis*
Klasiskās filoloģijas vēsturiskais krājums
- ZINĀŠANU PĀRNESE
- 30** *Gita Rozenberga*
Par sabiedrisko zinātņi *Helsus* festivālā
- 32** *Vineta Grīniņa*
Latvijas Universitātes Bibliotēkas veidotās virtuālās izstādes
- 36** *Elīna Sniedze, Ilona Vēliņa-Švilpe*
LU Bibliotēka ver durvis *ERASMUS+* viesiem
- PIEREDZES APMAIŅA
- 40** *Rinalds Baranovs*
LU Bibliotēkas dalība LU Sporta spēlēs
- NOTIKUMS
- 42** *Elīna Sniedze, LBB valdes locekle, LBB JSS vadītāja*
LU Bibliotēka saņem atzinību par dalību projektā *Libday LV 2017*
- 43** *Ilona Vēliņa-Švilpe*
Pasākumu daudzveidība LU Bibliotēkā Raiņa bulvārī: grāmatas atvēršanas svētki, dzeja, diskusijas
- 46** *Anžela Avdeikina*
“Visuma noslēpumu” skaidrojums kvantu fiziku skatījumā
- 49** *Ilze Alekšūne*
“Laiks ir noslēpumaina substance...” (Z. Skujiņš)
- 54** Notikumu kalendārs

Latvijas Universitātes Bibliotēkas
jaunumi Nr. 14

ISSN 2500-9753

© Latvijas Universitātes Bibliotēka,
2017

Pārpublicēšanas un citēšanas
gadījumā atsauce uz izdevumu
obligāta

Atbildīgā par izdevumu:
Mārīte Saviča

Korektore: Gita Bērziņa

Maketētāja: Ieva Tiltiņa

Sekojiem mums: Twitter

 Facebook

Ievads

Latvijas Universitātes (LU) Bibliotēkas vasara bija karsta, ražīga un daudzkrāsaini koša, lai arī kā citi sūdzētos par saules trūkumu šovasar. Vēl līdz Jāņiem tika paveikts šī gada svarīgākais uzdevums – sagatavots Bibliotēkas pārkreditācijas ziņojums, un 22. jūnijā Latvijas Republikas Kultūras ministrija LU Bibliotēkai atkārtoti piešķīra valsts nozīmes bibliotēkas statusu.

Veikts **apjomīgs skrupulozs darbs**, digitalizējot gandrīz 50 tūkstošus kartotēkas “LU mācībspēku un zinātnieku publikācijas” kartīšu, un noris darbs, lai šo digitalizēto kartotēku padarītu pieejamu lietotājiem tiešsaistē. Tikusi pētīta un analizēta datubāzu izmantojamība Latvijas Universitātē – gan pa veidiem un nozarēm, gan ikdienas zinātniskajā un akadēmiskajā darbībā. Tāpat arī pabeigts pētīt un sistematizēt LU mācībspēka Viļņa Zariņa (1930–2014) dzimtas dāvinājumu: V. Zariņa darbu manuskriptus, vēstules, fotogrāfijas u. c. dokumentus.

Veiksmīga bijusi arī **sadarbība un dalīšanās savā pieredzē, pētījumos un zināšanās**. LU Bibliotēka organizēja Baltijas universitāšu bibliotēku speciālistu tikšanos “Atvērta zinātne, atvērta universitāte un atvērts prāts” (*Open Science, Open University and Open Mind*), lai veicinātu starptautisku Baltijas universitāšu bibliotēku speciālistu sadarbību un pieredzes apmaiņu par atvērto zinātne un atvērto universitāti. Uzņemti Erasmus+ viesi – kolēģi bibliotekāri no kaimiņvalsts Lietuvas, kā arī no tālākām zemēm – Grieķijas un Turcijas. Bibliotēkas darbinieki ne tikai piedalījās LU 75. konferences Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes sekcijā, bet arī bija vieni no tās organizētājiem. Programmā tika iekļauti vairāki starpdisciplināri referāti, tādējādi ievērojami paplašinot ikgadējo konferences tematu aptvērumu. Pavisam tika nolasīti 16 referāti un ziņojumi.

Arvien plašāk un meistarīgāk tiek izmantotas **digitālo tehnoloģiju iespējas**. Bibliotēka piedāvā lietotājiem ne tikai tradicionālās izstādes, kuras tiek izvietotas nozaru bibliotēkās, vai ceļojošās izstādes, bet arī virtuālās izstādes, kuras ir plašam skatītāju lokam pieejamas elektroniskā veidā LU portāla LU Bibliotēka sadaļas “Resursi” apakšsadaļā “Izstādes”. Tās papildinājusi virtuālā izstāde “Teorija par visu: kvantu fizikim Stīvenam Hokingam 75” un interesanta tikšanās ar kvantu fiziķi asociēto profesoru Vjačeslavu Kaščejevu – “Vienkārši par fiziku un ne tikai”. Savukārt, LU 98. dzimšanas dienu sagaidot, radīta virtuālā un stendu izstāde “Pēc diviem mirkliem 100 gadi: Rektoru galerija”. Tā ir veltīta visiem LU rektoriem kā sava laika personībām.

Pixabay.com, CCO Creative Commons

Vēl viens liels darba virziens ir 2011. gadā izveidotais LU e-resursu repozitorijs – tiešsaistes vietne, kas nodrošina LU intelektuālā darba rezultātu: dažādu dokumentu publicēšanu, deponēšanu (pašarhivēšanu) un saglabāšanu. Tajā ir publiski pieejamas LU mācībspēku, pētnieku un LU struktūrvienību publikācijas – raksti, promocijas darbi, konferenču materiāli, pētījumu un projektu atskaites, žurnāli, rakstu krājumi un citi elektroniskie dokumenti.

Tā kā informāciju ir svarīgi ne tikai spēt saglabāt, bet arī tajā orientēties un ātri atrast vajadzīgo, lielisks jaunums ir progresīvā informācijas resursu meklētājprogramma *Primo Discovery (Primo)*, ko LU Bibliotēka kopš 2017. gada jūnija piedāvā augstskolas studentiem, pētniekiem un vispārīgajam personālam. *Primo* ir plašs un bagātīgs saturs un tūlītēja rezultātu ieguve ar iespēju izmantot saistīto informāciju vai atrast pārsteidzošu informāciju “tikai pēc nejaušības principa”.

Radoša tikšanās ar lasītājiem un viņu iepazīstināšana ar spilgtām personībām, grāmatu autoriem un mākslas vērtībām vienmēr iedvesmo. LU Zinātņu un tehnikas muzeja un LU Bibliotēkas veidotos pasākumus Muzeju naktī vienoja devīze “Laika jautājums”, un apmeklētāji tika iesaistīti spēlēs, kā arī saistoši un vienlaikus ar pietāti iepazīstināti ar Bibliotēkas dārgumiem. Notikuši literārie pasākumi, izstādes “Reformācijas laika liecības Ojāra Spārīša publikācijās” atklāšanas svētki, citi pasākumi sadarbībā ar LU Teoloģijas fakultāti. Palīdzot tuvāk iepazīt mūsdienu latviešu autoru personības un gūt ieskatu viņu radošajā pasaulē, noritēja tikšanās ar Evu Mārtužu un Tomu Treibergu “Kā dzejnieks es pa dzīvi ārdos”, kā arī citi pasākumi. Arī LU Bibliotēkas darbinieki reizēm spēj ārdīties – komanda “Bibliorūķu divīzija” jau trešo gadu pēc kārtas piedalījās LU Sporta spēlēs, apņemoties vēl cītīgāk trenēties un kaldināt komandas garu nākamās vasaras sporta spēlēm. Zeltainais rudens, baltā ziema ar studentu sesijas un studiju darbu rakstīšanas drudzi un ziedoņa gaidas lai iedvesmo darbam un bagātinošai atpūtai!

Daina Gavare

LU 75. konference:

Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes sekcija

LU 75. konferences Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes sekcijas sēde Kalpaka bulv. 4

Šogad Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes sekcijas sēde notika 2017. gada 23. martā Latvijas Universitātes (LU) Humanitāro un sociālo zinātņu centra konferenču zālē Kalpaka bulvārī 4 un to organizēja LU Sociālo zinātņu fakultātes Informācijas un bibliotēku studiju nodaļa sadarbībā ar LU Bibliotēku.

Sekcijas sēdes programmā (<http://www.szf.lu.lv/index.php?id=43671>) tika iekļauti vairāki starpdisciplināri referāti, tādējādi ievērojami paplašinot ikgadējos konferences tematus.

Ar veikto pētījumu rezultātiem, saistošiem referātiem un prezentācijām konferences dalībniekus iepazīstināja

LU Sociālo zinātņu fakultātes (SZF) Informācijas un bibliotēku studiju nodaļas mācību spēki, LU Sociālo un politisko pētījumu institūta pārstāvji un studenti, LU Filozofijas un socioloģijas institūta pētnieki, bijušais LU rektors (2007–2015), Fizikas un matemātikas katedras vadītājs profesors Mārcis Auziņš, LU Bibliotēkas (LUB) un LU Akadēmiskās bibliotēkas speciālisti. Konferences sekcijas sēdes apmeklētāju skaits bija pārsteidzoši liels.

Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes sekcija tika organizēta divās apakšsekcijās, kuras vadīja SZF Informācijas un bibliotēku studiju nodaļas vadītāja *Dr. philol. Daina Pakalna*, SZF Informācijas un bibliotēku studiju

LU SZF Informācijas un bibliotēku studiju nodaļas vadītāja *Dr. philol. Daina Pakalna*

LU SZF asociētā profesore **Baiba Holma**

nodaļas asociētā profesore Baiba Holma un LU Bibliotēkas direktores vietniece Mārīte Saviča. Konferences laikā tika nolasīti 16 referāti un ziņojumi.

Sekcijas pirmās apakšsekcijas “Dzīves meistarība un informācijpratība” programmā iekļauti vairāki referāti par pēdējos 3–4 gados veikto pētījumu “Pārskats par tautas attīstību 2015/2016: Dzīves meistarība un informācijpratība”, kura mērķis bija noskaidrot, kādas ir Latvijas iedzīvotāju informācijas ieguves un izmantošanas prasmes visdažādākajās dzīves jomās. Asoc. prof. B. Holmas priekšlasījumā “**Dzīves kvalitāte, meistarība un informācijpratība**” pārskata veidā minēti šādi prātību aspekti: informācijpratība (kā atrast kvalitatīvu informāciju, to novērtēt un efektīvi izmantot), tās nozīme dzīves kvalitātes un meistarības uzlabošanā un dzīves problēmu risināšanā; veselībpratība (veselības uzturēšana un saglabāšana); finanšpratība (finanšu līdzekļu pārvaldīšana); ģimenes dzīve jeb ģimeņpratība (ģimenes dzīves organizēšana); politikpratība (valsts un pašvaldības pakalpojumu izmantošana, līdzdalība vietējās pašpārvaldes darbā); kultūrpratība (brīvā laika pavadīšanas iespējas un to izmantošana) un medijpratība.

B. Holma minēja arī Tampere Universitātes prof. Dr. soc. sc. R. Savolainena (*Reijo Savolainen*) jēdzienu “dzīves meistarība” (angl. *mastery of life*) skaidrojumu, ar to apzīmējot zināšanas un prasmes, kas nepieciešamas savu problēmu risināšanai jēgpilnā kārtībā. Dzīves kvalitāti veido apmierinātība ar dzīvi kopumā. Salīdzinot visu prātību izvērtējumu kopumā, referente secina, ka visvājākās ir politikpratības prasmes, bet visaugstākās ir kultūrpratības prasmes.

Ar darba grupas pētījuma daļas iegūto datu rezultātiem un secinājumiem savā ziņojumā “**Medijpratība**” iepazīstināja Dr. sc. comm. **Laura Ardava** kopā ar SZF Komunikācijas studiju nodaļas profesori **Vitu Zelči**. Medijpratība – tā ir prasme piekļūt medijiem, tos analizēt, vērtēt un radīt jaunus. Lai gan Latvijas Republikas Kultūras ministrija ir izstrādājusi “Latvijas mediju politikas pamatnostādnes 2016.–2020. gadam”, joprojām

pastāv problēmas, kas jārisina, jo ir nepietiekams Latvijas iedzīvotāju medijpratības līmenis, konservatīvi mediju lietošanas paradumi un eksistē divas informācijas telpas. Viens no pamatuzdevumiem situācijas uzlabošanā ir medijpratības kursu ieviešana skolās, attīstot kritiskas domāšanas spējas un popularizējot aktīvas dzīves pozīciju.

Dr. sc. soc. **Līga Rasnača** ziņojumā “**Veselībpratība**” uzsvēra atšķirīgās nianse starp vispārējo un konkrēto veselībpratību. Ir jāizšķir trīs veselībpratības līmeņi: funkcionālais, interaktīvais un kritiskais. Valdības līmenī pieņemtie lēmumi veselības uzlabošanas sistēmā (tarifi, finansējums, elektroniskās informācijas sistēmas ieviešana, obligātā veselības apdrošināšanas sistēmas ieviešana u. c.) ir būtiski iedzīvotāju veselības saglabāšanas un dzīvildzes nodrošināšanā. L. Rasnača uzdeva retorisku jautājumu: vai valstiskā līmenī ir skaidrs darbības plāns, kā saglabāt vai uzlabot katra indivīda veselību? Autore secinājumi ir šādi: funkcionālā līmenī lielākajai daļai iedzīvotāju ir raksturīga medijpratība (masu mediji), ko aktīvi lieto ikdienā, taču pētījumā gūta atziņa arī par to, ka respondentiem ar vājām veselībprasmēm ir zemāki veselības rādītāji. Arī izglītības sistēmā šo prasmi attīstīšanai nav veltīts pietiekami daudz uzmanības. Iedzīvotāju izglītošanā nenoliedzami liela loma ir slimību profilakses un kontroles centram, kurā atrodama aktuāla informācija gan katram individuāli, gan profesionāļiem, ko vajadzētu izmantot ikvienam valsts iedzīvotājam.

Pētījuma noslēguma ziņojumā “**Kultūrpratīgie meistari: Latvijas iedzīvotāju kultūras kompetenču pašnovērtējums**” autore Mg. sci. soc. **Anna Leiškāle** pēc veiktā pētījuma rezultātiem apliecināja: lai gan apmēram puse no atsevišķām iedzīvotāju grupām grāmatas nelsa, bet trešdaļa neapmeklēja kultūras pasākumus vispār, turklāt daudzi uzskata, ka kultūra ir “sieviešu lieta”, kopumā kultūrpratības līmenis ir diezgan augsts.

LU SZF Informācijas un bibliotēku studiju nodaļas vadītāja Dr. philol. **Daina Pakalna** savā ziņojumā “**Kā pētīt**

LUB Krājuma izmantošanas un attīstības departamenta galvenā bibliotekāre **Gīta Rozenberga**

LUB sistēmbibliotekāre **Ilgā Rampāne**

informācijpratību?” sniedza pārskatu par informācijpratības pētniecības metodēm un pēdējos gados veiktajiem pētījumiem. Svarīgākie pētījuma jautājumi ir:

- informācijpratība un izglītības iestādes,
- vai informācijpratība ir svarīga ikvienam,
- kā pētīt pieaugušo informācijpratību, kādas metodes izvēlēties,
- nozīmīgākās publikācijas un pētījumi Latvijā par šo tēmu.

Pētījumos bieži vien tiek izmantota pašnovērtējuma metode jeb anketēšana, jo nav izstrādāts konkrēts standarts, kas atbilstu visiem iedzīvotājiem. Pētījuma pārskatā “Pārskats par tautas attīstību 2015/2016” iedzīvotāju aptaujā piedalījās 1018 respondenti – pastāvīgie Latvijas iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 74 gadiem.

Doktorante **Liene Viļuma** klātesošos informēja par konkrētu pētījumu, kurā par pētījuma objektu tika izvēlēta LU mājaslapa, lai noskaidrotu, kā lietotājs uztver tās struktūru un saturu un vai tā ir ērti izmantojama. Pētījuma rezultāti bija šādi: 39% respondentu to vērtēja negatīvi, atzīstot, ka tā ir sarežģīta, un tikai 2% novērtēja pozitīvi. 40% respondentu uzskatīja, ka jāveic pārāk daudz lieku darbību, lai atrastu nepieciešamo informāciju, un tas rada nevajadzīgu stresu.

Profesors **Viesturs Zanders** iepazīstināja ar vienīgo grāmatniecības vēsturē pārstāvēto ziņojumu – par mācību grāmatu izdošanu laika posmā no 1918. līdz 1940. gadam, kas lielā mērā saistīta ar tā laika komerciālajām un politiskajām interesēm. Par vērtīgākajām uzskatāmas A. Gulbja, Valtera un Rapas izdotās mācību grāmatas.

Pieaugot informācijpratības problēmjautājumu loka un analīzei, ir svarīgi novērtēt arī bibliotēkara kompetenču lomu un to lietošanu konkrētā situācijā, lai nodrošinātu akadēmiskas bibliotēkas pamatuzdevumu – studiju procesu un pētniecības darbu. LU Bibliotēkas Krājuma izmantošanas un attīstības departamenta galvenās bibliotekāres **Gitas Rozenbergas** ziņojumā “**Bibliotēkara kompetenču loma studiju un pētniecības veicināšanā**” akcentēti šādi jautājumi: kas nosaka kompetences; bez kuras kompetences bibliotekārs nav

bibliotekārs; kādas ir novitātes attiecībā uz kompetenču akadēmiskās bibliotēkās; kas ir nepieciešams kompetenču attīstībai? Arī iepriekš minētajos ziņojumos tika uzsvērtā informācijpratība, kas ir galvenā kompetence bibliotekāram, bet daudz augstākā un profesionālākā līmenī. Pieaugoša interese par mācīšanās vadības sistēmām jeb e-mācību vidēm, mobilo ierīču izmantošanu izziņā un studijās, jaunas iespējas zinātnes komunikācijā un pētniecības rezultātu publicēšanās sistēmās arvien vairāk ietekmē bibliotekāra darbu. Jaunās tehnoloģijas pētniekiem dod iespēju veidot jaunus sadarbības tīklus, nodrošinot zinātniskās informācijas apmaiņas atvērību un iespēju manipulēt ar lieliem datu masīviem. Izmaiņas tehnoloģisko procesu vidē notiek ļoti strauji, tāpēc ir nepieciešams sniegt palīdzību gan pētniekiem, gan institūcijām, lai mainītu ierasto, reizēm pat konservatīvo vidi.

Sekcijas otrajā apakšsekcijā “**Virtuāli – 24/7**” referātu tematu loks aptvēra vairākas aktuālas tēmas. Bijušais LU rektors profesors **Mārcis Auziņš** referātā “**Bibliometrijas “spožums un posts”**” raksturoja LU un citu Latvijas augstskolu devumu zinātnē, izmantojot bibliometriju kā pētniecības metodi. Šo metodi plaši izmanto arī citu pasaules augstskolu zinātniskā pienesuma novērtēšanā, īpaši akcentējot publikāciju daudzumu un citējāmības rādītājus starptautiski atzītās datubāzēs *Web of Science* un *Scopus*. Autors atzina, ka salīdzinājumā ar pārējām Baltijas valstīm Latvija nav vērsta uz zinātnes ražošanu, jo neveic zinātnes menedžmenta funkciju un zinātnisko publikāciju skaita ziņā ievērojami atpaliek no Lietuvas un Igaunijas. Ar nožēlu profesors secināja, ka Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrija nopietni neizvērtē zinātnisko darbu, bet vairāk veic formālu procesu kontroli. Viens no svarīgākajiem uzdevumiem, lai sasniegtu *Alma Mater* zinātniskos mērķus, ir rosināt starptautisku starpinstitucionālo sadarbību un iegūtos rezultātus atspoguļot augsta līmeņa publikācijās.

LUB sistēmbibliotekāre **Ilga Rampāne** referātā “**Atvērtība izglītībā un pētniecībā**” iepazīstināja ar savas izpētes rezultātiem par atvērtās izglītības iespējām Latvijā, kas ietver resursus, rīkus, dažādus pasākumus un aktivitātes,

LUB direktores vietniece **Mārīte Saviča**

LU Filozofijas un socioloģijas institūta pētniece **Māra Zirnīte**

kuras var izmantot bez barjerām (juridiskām, finanšu un tehniskām) digitālajā vidē. Jaunās tehnoloģijas un e-vidē to pilnībā nodrošina, veicinot pieejamību un samazinot izglītības izmaksas. Atvērtie izglītības resursi ir mācīšanas, mācību apguves un pētniecības resursi, kā, piem., kursi un kursu modeļi, mācību programmas, lekcijas, mājas uzdevumi, pārbaudes darbi, laboratorijas darbi, pedagoģiskie materiāli, spēles u. c. Latvijā veidotu informācijas avotu ir ļoti maz, un tie ir grūti atrodamā. LU ir pievērsusies izpratnes veidošanai par atvērto izglītību, aktualizējot šos jautājumus un piedaloties ikgadējā starptautiskā atvērtās izglītības nedēļā (<http://www.napd.lu.lv/open-education/atvertas-izglitibas-nedela/>). Savukārt Nacionālā atvērtās piekļuves dienesta tīmekļa vietnē ir apkopota informācija par atvērto izglītību, kā arī pieejamie resursi (<http://www.napd.lu.lv/open-education/>).

LUB Krājuma izmantošanas un attīstības departamenta eksperte **Daina Gavare** ziņojumā “**Sociālo mediju ietekme kā viens no bibliotēku un sabiedrības sadarbības rādītājiem e-vidē**” norādīja, cik svarīga loma ir sociālo mediju (*Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn* u. c.) izmantošanai un lietošanai augstskolu bibliotēkās ikdienas komunikācijā, nodrošinot vairākas funkcijas: informācijas un zināšanu apmaiņu, pakalpojuma kvalitāti bibliotēkā un sadarbību ar studentu kā bibliotēkas lietotāju. Iepazīstot ārzemju augstskolu bibliotēku pieredzi un statistiskos datus, tika apkopti statistiskie rādītāji par populārāko sociālo mediju (LU mājaslapas, *Facebook, Twitter*) lietošanu LU, LUB un lielākajās augstskolās Rīgā.

LUB Lietotāju apkalpošanas departamenta vadītāja **Aldona Volkova** pārskatāmi iepazīstināja ar apkopotajiem aptaujas rezultātiem par e-resursu piedāvājumu LU Bibliotēkā un to pieprasījumu LU personāla vērtējumā.

Īpaša uzmanība tika pievērsta Bibliotēkas vēsturiskā krājuma un atsevišķu kolekciju izpētei un digitalizācijai, kas ir viens no pētniecības virzieniem bibliotēkā. Šie materiāli līdz šim bija pieejami ierobežotam lietotāju lokam. Par krājuma pieejamības nodrošināšanu un saglabāšanu – digitālo kolekciju veidošanu un personāliju arhīvu digitalizāciju kā bibliotēkas radīto produktu savā referātā

LU 75. konferences Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes sekcijas sēde Kalpaka bulv. 4

“**Latvijas Universitātes kultūrvēsturiskais mantojums digitālajās kolekcijās**” dalījās LUB Krājuma izmantošanas un attīstības departamenta eksperte **Ilga Mantiniece**. To veido, piem., arī e-repozitārijs, digitalizēti dokumenti kā konkrēti izdevumi to virtuālajā formā, lielās virtuālās izstādes, tematiski veidotās dažādu digitalizēto dokumentu kolekcijas “LU rektori” u. tml., kā arī resursu popularizēšana portāla sadaļā “Kolekcijas”. Lai sagatavotu precīzu informāciju, konkrētie digitalizējamie materiāli parasti tiek ilgi un rūpīgi apstrādāti. Arī ikgadējā izstāde “LU intelektuālie sasniegumi publikācijās” ietilpst kultūrvēsturiskā mantojuma kategorijā, nemaz nerunājot par sēriju “... mirkli līdz 100 gadiem”. Tā ir arī iespēja saglabāt savu devumu un ar to dalīties, neaizmirstot, ka tā popularizēšana ir mūsu pašu uzdevums. Liela daļa informācijas pieejama tiešsaistē (<http://www.biblioteka.lu.lv/par-biblioteku/digitalizacija/digitalas-kolekcijas/>).

LU Akadēmiskās bibliotēkas Misiņa bibliotēkas vadītāja **Gunta Jaunmuktāne** savā vēstījumā informēja par literātes Astrīdes Ivaskas mantinieku dāvinājumu 2016. gadā. LU Akadēmiskā bibliotēka saņēma Astrīdes un Ivāra Ivasku bibliotēku ar vairāk nekā 6000 vienībām, rokrakstu arhīvu, dokumentiem un fotogrāfijām. Līdz ar šo projektu ir uzsākta mantojuma izpēte, sistematizēšana un dokumentu digitalizēšana.

Savukārt ar sava pētnieciskā darba rezultātiem un līdz šim npublicētiem un nozīmīgiem dokumentiem par LU pirmo rektoru profesoru Ernestu Felsbergu, kuri visus šos gadus rūpīgi glabāti Latvijas Valsts vēstures arhīva krājumā, detalizēti iepazīstināja LUB direktores vietniece **Mārīte Saviča**. Tie būtiski papildinās līdz šim zināmos vēstures faktus par LU vēsturi.

LU Filozofijas un socioloģijas institūta pētniece **Māra Zirnīte** savā stāstījumā iepazīstināja ar Nacionālā mutvārdu vēstures krājuma dzīvesstāstu video kolekcijas tapšanas vēsturi. Video stāsti tapuši pēdējo 30 gadu laikā projektos par literātiem, kultūras darbiniekiem un citiem tautiešiem ārzemēs, kas dažādos laika posmos ir izceļojuši no Latvijas uz Vāciju, ASV, Angliju, Austrāliju, Sibīriju u. c. zemēm (<http://www.dzivesstasts.lv/lv/default.htm>).

Kaut arī konferences programma bija saturiski piesātināta un ziņojumi izvērsti, M. Zirnītes stāstītajā klātesošie jūta iekšēju emocionālu aizkustinājumu un gandarījumu par izveidoto kolekciju, tādējādi saglabājot tautas garīgās kultūras vērtības nākamajām paaudzēm. Sekcijas sēdes noslēgumā konferences dalībniekiem tika demonstrēta režisores M. Jurjānes veidota videofilma (operators Gunārs Bandēns, 1998) par spēcīga, iekšēji nesalauzta rakstura sievieti – rakstnieci Melāniju Vanagu, kura dalījās pārdomās par savu dzīvi.

Bibliotēka nemitīgi attīstās un meklē jaunas darba formas, tāpēc konferences gaitā iegūtā informācija, no dažādu struktūrvienību viedokļa raugoties, iezīmēja galvenos pamatvirzienus, kuri jāattīsta un jāpilnveido turpmāk.

Baltijas universitāšu bibliotēku speciālisti iepazīstas ar LU Dabaszinātņu centru

Marika Kupče

Baltijas universitāšu bibliotēku speciālisti diskutē par atvērto zinātņi un atvērto universitāti

Latvijas Universitātē (LU) no 25. līdz 26. maijam norisinājās LU Bibliotēkas organizētā Baltijas universitāšu bibliotēku speciālistu tikšanās “Atvērta zinātne, atvērta universitāte un atvērts prāts” (*Open Science, Open University and Open Mind*).

Divu dienu tikšanās mērķis bija veicināt starptautisku Baltijas universitāšu bibliotēku speciālistu sadarbību un pieredzes apmaiņu par atvērto zinātņi un atvērto universitāti.

Atklājot tikšanos, LU Administrācijas vadītāja p. i. Ansis Grantiņš uzsvēra: “Universitātei vajadzīga atvērtā izglītība un atvērtā pētniecība, jo tās paver jaunas iespējas attīstībai visai augstskolai kopumā un katram indivīdam.

Tikai izglītoti un kritiski domājoši universitātes pārstāvji var ienest jaunas idejas, vērtīgus risinājumus un nepieļaut negāciju izplatīšanos sabiedrībā. Vienlaikus neatsverama ir bibliotēku nozīme, kā arī to spēja attīstīties un transformēties līdzī laimam un universitātēm.”

Latvijas Debašu asociācijas “QUO tu domā?” valdes pārstāvis Mārtiņš Vaivars iepazīstināja klātesošos ar argumentācijas un kritiskās domāšanas pamatprincipiem. Tāpat divu dienu laikā pārstāvji no LU departamentiem, LU Bibliotēkas, Viļņas un Tartu Universitātes bibliotēkām informēja par dažādiem ar atvērto zinātņi un atvērto universitāti saistītiem tematiem – Baltijas studentu pilsētiņas projekta norisi, raugoties no atvērtas universitātes

Baltijas universitāšu bibliotēku direktori

Iepazīstoties ar mākslas muzeja "Rīgas Birža" ekspozīcijām

skatpunkta, atvērto izglītību studiju procesā, atvērto zinātni, atvērtiem pētniecības datu pakalpojumiem, atvērto e-kursu "Atvērta zinātne", atvērtiem tiešsaistes mācību kursiem (MOOC), publicēšanās tiesībām tīmeklī.

Dalībniekiem bija iespēja noklausīties lekcijas un piedalīties ne tikai darba sesijās, bet arī kultūras pasākumos, kur kolēģi no Lietuvas un Igaunijas tika tuvāk iepazīstināti

ar LU Dabaszinātņu centru un Dabaszinātņu bibliotēku, kā arī ar mākslas muzeju "Rīgas Birža" un tajā esošajām ekspozīcijām.

Pasākumā piedalījās Viļņas un Tartu Universitātes bibliotēkas speciālisti, LU struktūrvienību un LU Bibliotēkas speciālisti ar saviem ziņojumiem un prezentācijām.

Plašāk sk.: <http://www.biblioteka.lu.lv/zinas/t/46791/>

Baltijas universitāšu bibliotēku speciālistu kopbilde

Ilga Rampāne

Primo Discovery –

jauna meklētājprogramma efektīvai informācijas izguvei

Pixabay.com, CCO Creative Commons

No 2017. gada jūnija Latvijas Universitātes (LU) Bibliotēka piedāvā LU studentiem, pētniekiem un vispārīgajam personālam izmantot jaunu informācijas resursu meklētājprogrammu *Primo Discovery* (*Primo*). *Primo* meklētājs ir pieejams LU portāla LU Bibliotēkas sadaļā <http://www.biblioteka.lu.lv/primo/par-primo/>. Lai varētu izmantot *Primo* piedāvātos pakalpojumus, nepieciešams autorizēties ar LU Informācijas sistēmas lietotājvārdu un paroli.

Primo lietojumprogrammai un pakalpojumiem piemīt daudzas svarīgas mūsdienu informācijas tehnoloģiju iespējām un lietotāju vēlmēm atbilstošas iezīmes. Turpinājumā – būtiskākās no tām.

Primo – tas ir plašs un bagātīgs saturs un tūlītēja rezultātu izguve

Primo ir meklētājprogramma, kas nodrošina informācijas resursu meklēšanu no interneta lietotāju tik iecienītā viena meklēšanas lodziņa (1. att.). Tā piedāvā iespēju vienlaicīgi meklēt grāmatas, disertācijas, konferenču materiālus, žurnālus, rakstus un citu veidu izdevumus visā LU Bibliotēkas piedāvātajā informācijas resursu kopā jeb LU iMākonī. LU iMākonis ietver informāciju no elektroniskā kopkataloga, LU Bibliotēkas veidotajām datubāzēm (LU publikāciju un vēstures datubāzes, LU noslēguma darbu datubāzes), LU Bibliotēkas abonētājām, kā arī brīvpieejām pieejamām tiešsaistes datubāzēm un repozitorijiem, kuru saraksti ir pieejami LU portāla

LU Bibliotēkas tīmekļa vietnē <http://www.biblioteka.lu.lv/primo/saraksts/>. E-žurnālu un e-grāmatu meklēšanai vai pārlūkošanai var izmantot *Primo* pakalpojumu “E-resursi A-Z”.

Bagātīgais LU iMākoņa saturs nosaka izgūto rezultātu plašo apjomu (reizēm tas var pārsniegt pat miljonu ierakstu), tāpēc lietotājiem visbiežāk būs nepieciešams rezultātu sarakstu samazināt, t. i., veikt tā pielāgošanu (2. att.). Bet, ja nu izgūtais informācijas apjoms ir nepietiekošs un neapmierina klientu, tad var veikt pretēju darbību – izvērst rezultātus, lai iegūtu plašāku informāciju par izvēlēto tēmu. Iespēja atrast pārsteidzošu informāciju “tikai pēc nejaušības principa” ir viens no aizraujošākajiem *Primo* izmantošanas aspektiem. Šādus atklājumus papildina iespēja izmantot saistīto informāciju, kas paplašina lietotāja izpratni par tēmu vai paver jaunu skatījumu uz aspektiem, kuri iepriekš netika ņemti vērā. Tas savukārt palīdz lietotājiem paplašināt savu studiju un pētījumu apjomu.

Primo ir orientēts uz darbību

Viena klikšķa darbības pogas ļauj lietotājiem ātri un ērti veikt biežāk lietotās darbības. Lietotāji var piekļūt tiešsaistes resursa tekstam, eksportēt bibliogrāfisko informāciju, kopēt starptautiskajiem standartiem atbilstošas norādes (*APA*, *Harvard*, *MLA* u. c. stilos), izdrukāt bibliogrāfiju vai saglabāt izvēlētos vienumus “Mani favorīti” (3. att.).

MEKLĒT
E-RESURSI A-Z
TIEŠĀ MEKLĒŠANA
PĀRLŪKOT
...
Viesis LATVIEŠU

Meklēt visos laukos Visš PAPLAŠINĀTĀ MEKLĒŠANA

Kas ir Primo?

Primo ir meklētājprogramma, kas piedāvā iespēju vienkārši meklēt LU Bibliotēkas informācijas resursu kopā - LU iMākonī, autorizētiem lietotājiem - piekļūt pilntekstiem, pasūtīt un pagarināt LU Bibliotēkas krājumā esošos informācijas resursus u.c. iespējas.

Kā pieslēgties?

Lai piekļūtu Primo pakalpojumiem un abonēto e-resursu pilnajiem tekstiem, autorizējies ar LUIS lietotājvārdu un paroli.

Problēma ar autorizāciju? Sazinies ar LU Informācijas tehnoloģiju departamentu

Ko un kur es meklēju?

Primo vienā meklēšanas logā meklē grāmatas, disertācijas, konferenču materiālus, žurnālus, rakstus un citus izdevumu veidus visā LU iMākonī vai vienā no minētajām meklēšanas kopām:

- tiešsaistes datubāzēs,
- elektroniskajā kopkatalogā,
- LU Bibliotēkas veidotajās datubāzēs (LU publikāciju un vēstures datubāze, LU noslēguma darbu datubāze).

Diemžēl ar Primo nav iespējams izgūt informāciju no atsevišķām specifiskām datubāzēm, tāpēc meklēšana jāveic katrā konkrētā datubāzē: Letonika.lv, Passport, UpToDate, TLG, HeinOnline, Thomson Reuters Westlaw, Westlaw UK, ZentralblattMATH.

Kur es varu saņemt palīdzību?

- Lietotāja rokasgrāmata
- FAQ
- Jautā bibliotekāram

1. att. Primo sāukmlapa

economic development X / Visš PAPLAŠINĀTĀ MEKLĒŠANA

LAPA 1 3 210 495 Rezultāti Saglabāt meklēšanas ieteiksmi Personalizēt

- 1

GRĀMATA
[Šim ierakstam eksistē 3 versijas. Skatīt visas versijas >](#)
Economic development / Michael P. Todaro, Stephen C. Smith.
 Michael P. Todaro
 c2009
 Pieejams LUB: Bibliotēka Āspazijas bulvārī Brīvpieejas (338/To114) un citas otrāsnāna vietas >
- 2

GRĀMATA
[Šim ierakstam eksistē 2 versijas. Skatīt visas versijas >](#)
Economic development / E. Wayne Nafziger.
 E. Wayne Nafziger
 c2012
 Pārbaudīt eksemplārus >
- 3

REFERENCE
economic development
 2017
 Encyclopædia Britannica, Inc.
 economic development, visit Britannica Academic. ... theory of economic development—how primitive and poor... that the issues of economic development >>
 Pieejams pilnais teksts >
- 4

GRĀMATA
Economic development : / Charles P. Kindleberger.
 Charles P. Kindleberger 1910-2003.
 1965
 Pieejams LUB: Bibliotēka Āspazijas bulvārī Brīvpieejas (330.3/KG344) >
- 5

GRĀMATA
Economic development : / Jan S. Hogendorn.
 Jan S. Hogendorn
 1996
 Pieejams LUB: Bibliotēka Āspazijas bulvārī Brīvpieejas (330.3/Ho133) >
- 6

GRĀMATA
Economic Development
 2017
 Tiešsaistes piekļuve >
- 7

ŽURNĀLS
[Šim ierakstam eksistē 2 versijas. Skatīt visas versijas >](#)
Economic development of Latvia : report / Ministry of Economy, Republic of Latvia.
 Latvija. Ekonomikas ministrija
 1994-
 Pārbaudīt eksemplārus LUB: Krātuve. Seriālizdevumi (PT-6782/1996-dec.) >
 Tiešsaistes piekļuve >

Pielāgot rezultātus

Izvērst manus rezultātus

Kārtot pēc: Atbilstība ▾

Pieejamība ^

- Recenzētie žurnāli (1 602 379)
- Pilnais teksts tiešsaistē (3 207 801)
- Pieejams bibliotēkā (2 729)

Resursa veids ^

- Raksti (1 746 345)
- Disertācijas (776 662)
- Aviņu raksti (343 045)
- Recenzijas (118 200)
- Teksta resursi (113 617)
- Rādīt vairāk

Priekšmets ^

- Social Sciences (404 949)
- Economics (293 665)
- Article (275 448)
- Studies (213 584)
- Political Science (131 145)
- Rādīt vairāk

Autors/Izveidotājs ^

- Organisation for Economic Co-operation an... (7 947)
- OECD (4 661)
- OECD Publishing (3 175)
- World Bank (254)
- OECD Nuclear Energy Agency (224)
- Rādīt vairāk

Izveidošanas gads ^

No	Līdz	Precizēt
500	2017	

Bibliotēkas filiāle ^

2. att. Primo rezultātu saraksts

RAKSTS / eksistē vairāki avoti. [skatīt visus](#)

Food nanotechnologies
 Popov, K. ; Filippov, A. ; Khurshudyan, S.
 Russian Journal of General Chemistry, 2010, Vol.80(3), pp.630-642[recenzētais žurnāls]

[Pieejams pilnais teksts](#) >

UZ AUGSU
 SŪTĪT
 SKATĪT TIEŠSAISTĒ
 DETAĻAS
 SAITE
 VAIRĀK
 CITĒŠANA

Sūtīt

EXPORTĒT BIBTI EXPORTĒT RIS REFWORKS ENDNOTE EASYBIB BIBL.NORĀDE HIPERSAITE DRUKĀT E-PA

Skatīt tiešsaistē

Saite uz tiešsaistes resursu >

Detaljas

Nosaukums	Food nanotechnologies
Autors	Popov, K. > Filippov, A. > Khurshudyan, S. >
Ir daļa no	Russian Journal of General Chemistry, 2010, Vol.80(3), pp.630-642
Valoda	Angļu
Idents	ISSN: 1070-3632 E-ISSN: 1608-3350 DOI: 10.1134/S1070363210030436
Priekšmeti	Nanotechnology >
Piezīme	The authors of the present review are the first to collect, systematize, critically analyze, and summarize information on food nanotechnologies, published over 2000–2008.

Saite

View full text in Springer (Subscribers only) >

Vairāk

Skatīt vairāk >

Citēšana

3. att. Informācijas resursa detalizētā skata saskarne

Primo saskarnē lietotājs var **skatīt** kopkataloga **Lietotāja kontu** (*Mana bibliotēkas karte*), **pasūtīt** bibliotēkas krājumā esošu grāmatu vai citu izdevuma veidu, **pagarināt** izsniegto izdevumu nodošanas termiņu. Virtuālā plaukta sadaļā tiek parādīti informācijas resursi, kas atrodami bibliotēkas plauktā blakus izvēlētajai grāmatai.

Būtiska nozīme veiksmīgai informācijas resursu izvēlei pētniecības procesam ir *Primo* piedāvātajai iespējai **skatīt citējamības informāciju** no *Scopus* un *Web of Science* datubāzes, kā arī sameklēt informācijas resursus, kuri ir citēti rakstā vai kuros raksts ir citēts.

Personalizācija

Mūsdienu tīmekļa lietojumprogrammas, tostarp arī bibliotēku lietojumprogrammas, tiek veidotas, lai tās būtu maksimāli pielāgotas lietotāju vajadzībām. *Primo* ļauj klientiem personalizēt savu informācijas meklēšanas pieredzi, nodrošinot rezultātu vislabāko atbilstību konkrētam vaicājumam, izmantojot noteiktas pielāgošanas opcijas,

iepriekšējās atlasēs rezultātus vai saglabātos meklēšanas vaicājumus, norādot prioritārās zinātnes nozares.

Viena pieredze dažādās ierīcēs

Lietotāju izvēle – dot priekšroku mobilajām ierīcēm, rada pārmaiņas lietojumprogrammu un pakalpojumu dizainā. Tālab *Primo* lietojumprogrammai ir izveidota responsīva saskarne un tās pakalpojumiem un saturam lietotāji var ērti piekļūt, izmantojot gan datorus, gan planšetdatorus vai viedtālruņus.

ExLibris lietojumprogrammu *Primo Discovery* izmanto ap 2500 institūcijām pasaulē. Latvijā *Primo* ieviests 2017. gadā Latvijas Universitātes Bibliotēkā, sadarbojoties ar kompāniju *Ex Libris-ProQuest*, Kultūras informācijas sistēmu centru, LU Informācijas tehnoloģiju departamentu. *Primo* aizstāj iepriekš izmantoto *EBSCO Discovery Service* meklēšanas rīku.

Aldona Volkova

Datubāzu izmantojamība Latvijas Universitātē

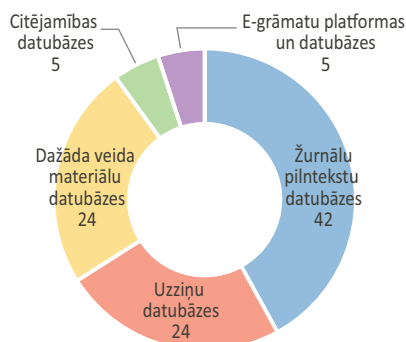
Katru gadu Latvijas Universitāte piedāvā arvien plašāku elektronisko resursu klāstu – datubāzes, e-grāmatas, e-žurnālus. Kopumā 2016. gadā interesentiem bija iespēja izmantot 61 abonēto datubāzi (no tām 34 pieejamas no vienotām datubāzu platformām), vairāk nekā 38 tūkstošus e-žurnālu un 142 tūkstošus e-grāmatu.

Analizējot e-resursu klāstu pēc LU nozarēm (izmantots LU pieņemtais nozaru sadalījums trīs nozaru blokos: eksaktās, dzīvības un medicīnas zinātnes; sociālās un tiesību zinātnes; humanitārās un izglītības zinātnes), visvairāk pieejamās informācijas datubāzēs jeb 24% ir sociālajās un tiesību zinātnēs, 20% e-resursu ir humanitārajās un izglītības zinātnēs, savukārt 16% informācijas ir eksaktajās, dzīvības un medicīnas zinātnēs (sk. 1. att.).

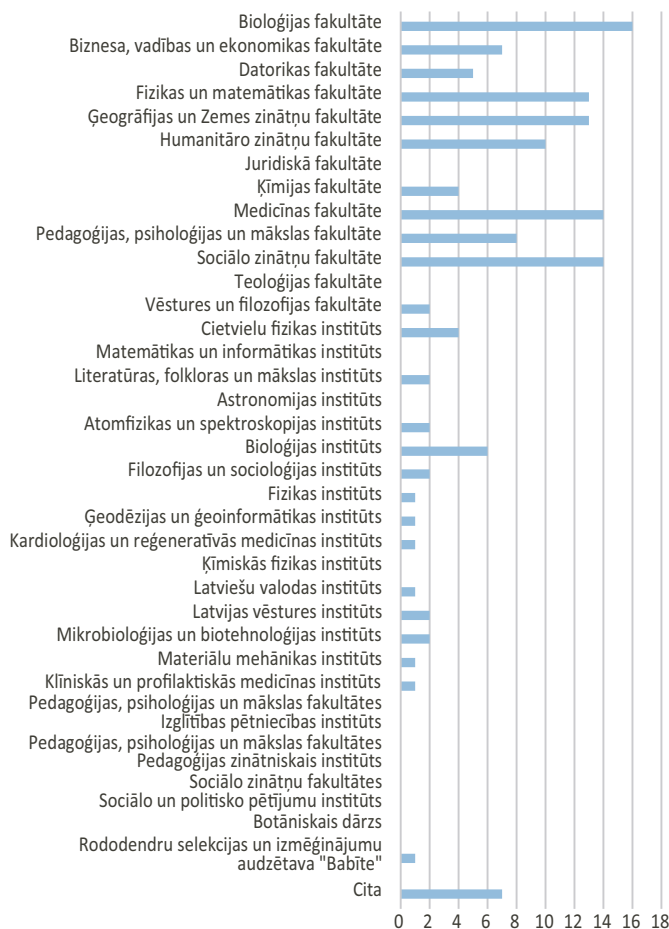
1. att. E-resursu sadalījums pa nozarēm

Savukārt, apskatot abonēto datubāzu sadalījumu pa veidiem, procentuāli visvairāk (42%) ir pieejamas žurnālu pilntekstu datubāzes, 24% ir uzziņu un dažāda veida materiālu datubāzes, 5% – citējamības datubāzes un e-grāmatu platformas un datubāzes (sk. 2. att.).

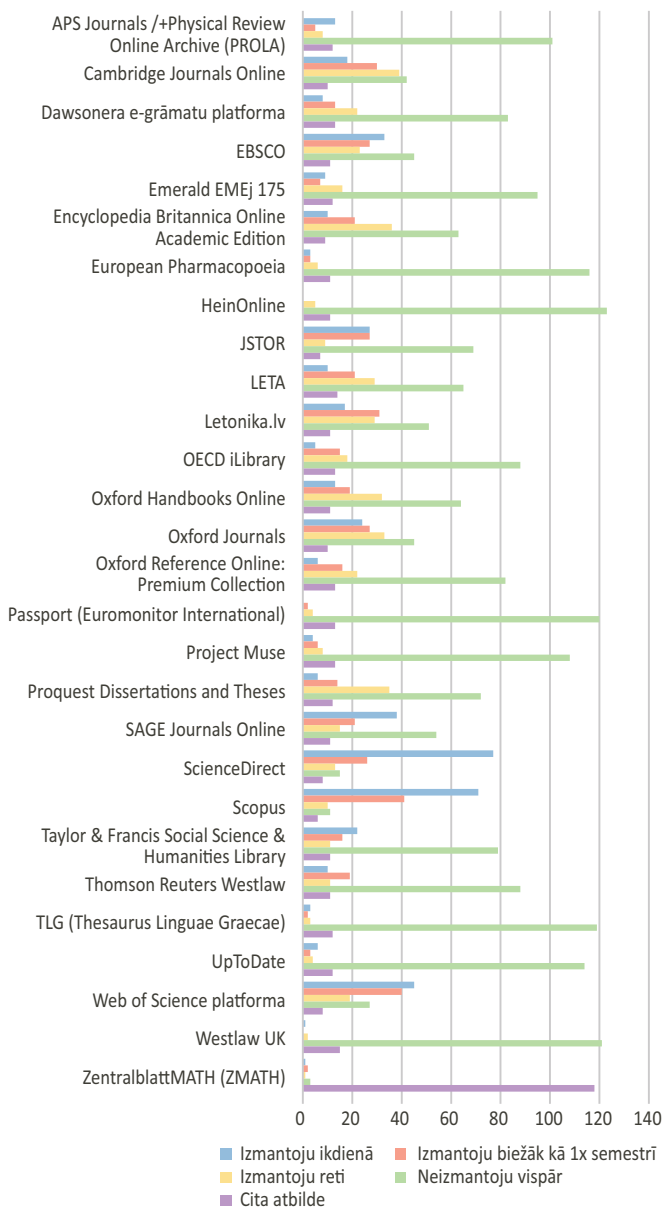
2. att. Datubāzu sadalījums pa veidiem

Šī gada sākumā LU Bibliotēka veica aptauju, tās mērķis bija noskaidrot, vai LU akadēmiskais un zinātniskais personāls ir informēts par LU piedāvātajām datubāzēm, vai izmanto tās ikdienas akadēmiskajā un zinātniskajā darbībā, kā arī vispusīgāk uzzināt LU personāla vērtējumu un komentārus un ieteikumus par datubāzu abonēšanu. Aptaujas anketa tika izsūtīta 35 LU akadēmiskajām un zinātniskajām struktūrvienībām. Tika saņemtas 140 aizpildītas aptaujas anketas. Visaktīvākie atbilžu sniedzēji bija akadēmiskais un zinātniskais personāls no Bioloģijas fakultātes (16), Medicīnas fakultātes (14), Sociālo zinātņu fakultātes (14), Fizikas un matemātikas fakultātes (13), Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes (13), Humanitāro zinātņu fakultātes (10), Bioloģijas institūta (6), Cietvielu fizikas institūta (4). Struktūrvienību pārstāvniecība aptaujā aplūkojama 3. attēlā.

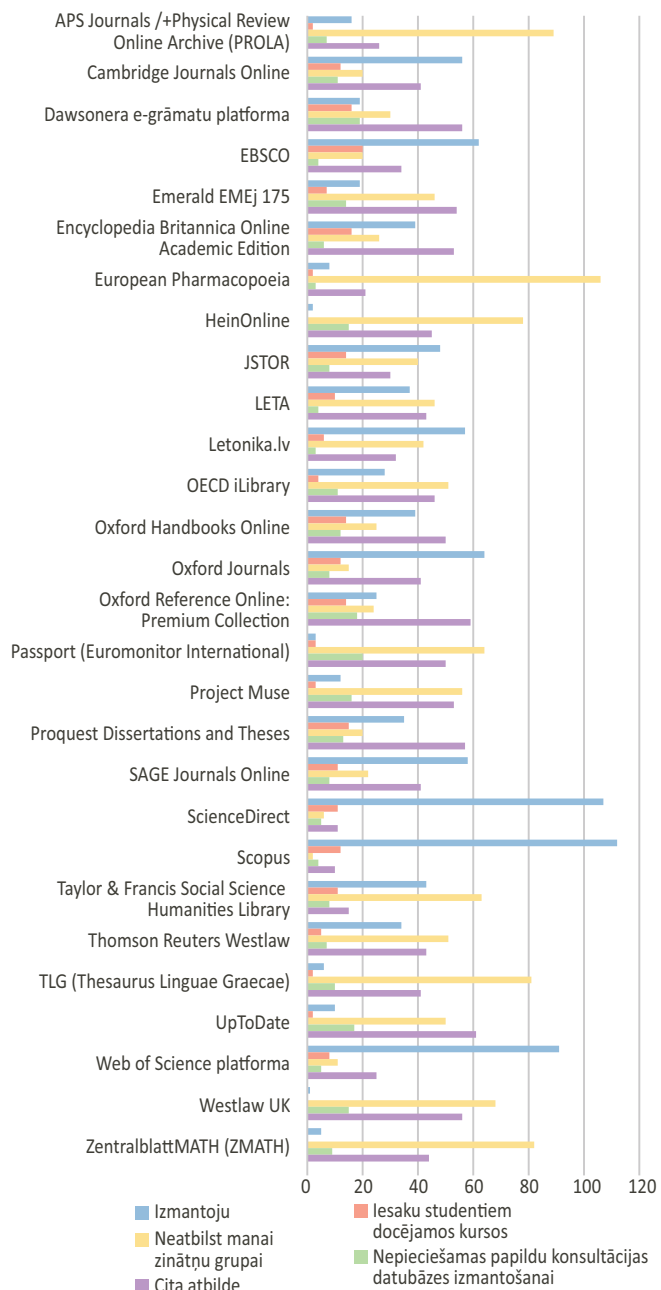
3. att. LU struktūrvienību pārstāvniecība aptaujā

Analizējot iegūtos rezultātus, varam secināt, ka visvairāk respondentu akadēmiskajai un zinātniskajai darbībai atbilst un tiek izmantotas datubāzes *Scopus* – 80%, *ScienceDirect* – 76%, *Web of Science* platforma – 65%, *Oxford Journals* – 46%, *EBSCO* (nacionālā pakete) – 44%, *Sage Journals Online* – 41%. Daudzi respondenti atzīst, ka nepieciešamas papildu konsultācijas datubāzu izmantošanai. Pārsteidz, ka, piem., datubāzi *ScienceDirect* izmanto 107 jeb 76% aptaujāto, bet studentiem docējamajosursos un pētniecībā izmantot iesaka tikai 11 jeb 7,9% (sk. 4. att.).

4. att. LU abonēto datubāžu atbilstība zinātniskajai un akadēmiskajai darbībai

Vēlējāmies arī noskaidrot, cik bieži akadēmiskais un zinātniskais personāls izmanto LU abonētās datubāzes savā ikdienas darbā. Secinām, ka visvairāk tiek izmantotas datubāzes *ScienceDirect* – 55%, *Scopus* – 51%, *Sage Journals Online* – 27%, *EBSCO* – 23%. Pārējo datubāžu izmantojamību var aplūkot 5. attēlā.

5. att. LU abonēto datubāžu izmantojamība

Pēdējais anketas jautājums – “Kuras datubāzes/-zu abonēšana būtiski uzlabotu akadēmiskās un zinātniskās darbības rezultātu?”. Saņēmām ieteikumus abonēt datubāzes, kuras jau tiek abonētas, līdz ar to varam secināt, ka akadēmiskajam zinātniskajam personālam trūkst informācijas par LU abonētajiem e-resursiem, saņēmām arī daudz noderīgu ieteikumu jaunu datubāžu abonēšanai, bet bija arī komentāri: “Visi nepieciešamais jau ir”, “Informācijas jau tāpat ir daudz”, “Visas iepriekš neminētās”, “Nav tādas, kuras “būtiski” uzlabotu rezultātus”. Kaut ir saņemts daudz pateicības vārdu par ieguldīto darbu datubāžu abonēšanā un apmācību organizācijā, darbs turpinās, ir jāizstrādā jauni ērtāki apmācību veidi, jāuzlabo LU Bibliotēkas sadaļa saistībā ar e-resursiem, kā bija ieteikuši daudzi respondenti, jāizvērtē un jāpapildina datubāžu skaits.

Vēsma Klūga, Ilga Mantiniece

PADARĪTAIS NEPAZUDĪS!

LU publikāciju un vēstures kartotēkas sagatavošana digitalizācijai

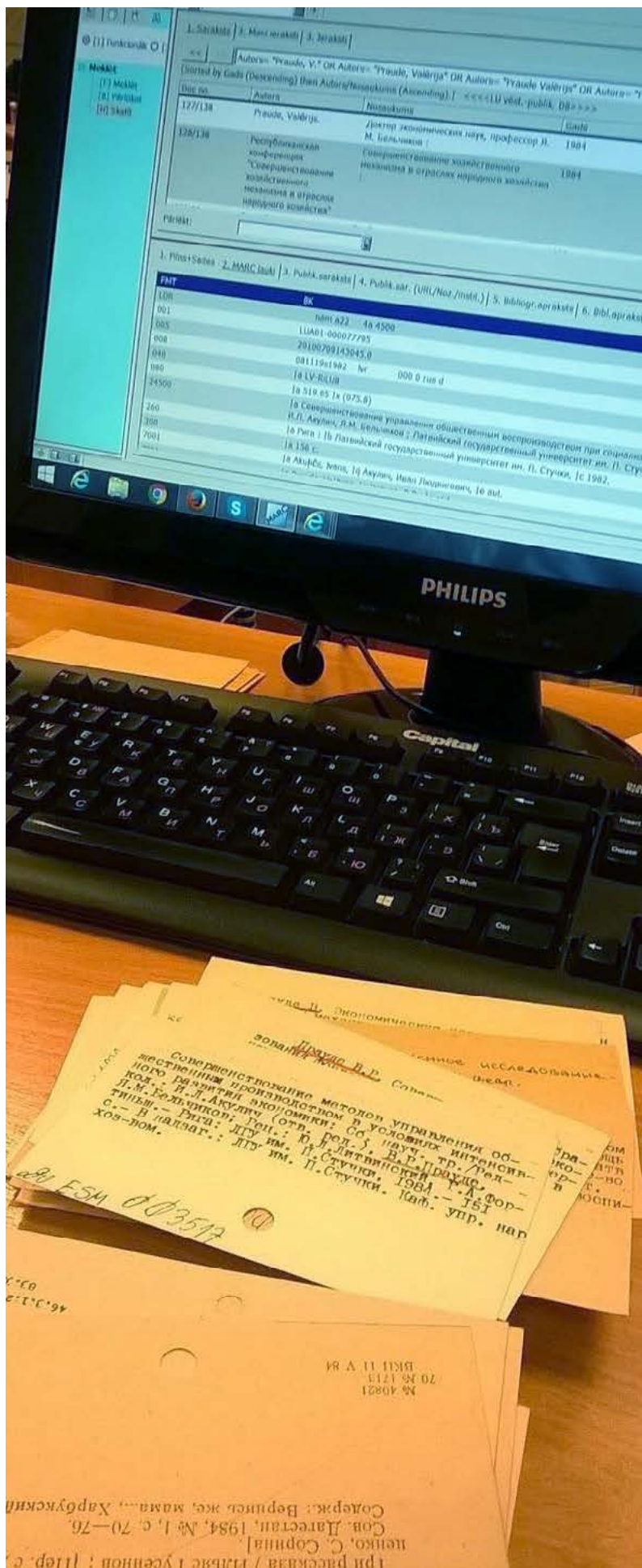
Jaunākā Latvijas Universitātes Bibliotēkas (LUB) informācijas resursu lietotāju paaudze labi pazīst Valsts nozīmes bibliotēku elektroniskā kopkataloga daļu ar grāmatu un periodisko izdevumu bibliogrāfiskajiem ierakstiem, kur var pasūtīt izdevumus lietošanai, taču salīdzinoši retāk izmanto Latvijas Universitātes (LU) publikāciju un vēstures datubāzi, kas pārsvarā satur periodikā iekļauto publikāciju analītiskos bibliogrāfiskos ierakstus. Tomēr bez šiem ierakstiem vēl pastāv arī senāka kartīšu kartotēka ar agrākos gados veiktiem aprakstiem, kas uz kataloga kartītēm tika rakstīti ar rakstāmmašīnu vai rokrakstā un ievietoti kataloga kastītēs speciālajos katalogu skapjos. Daļa šo aprakstu ir ievadīti jau minētajā Valsts nozīmes bibliotēku elektroniskajā kopkatalogā, bet daudzi tajā nav atspoguļoti. Līdz ar to 2015. gada nogalē tika izlemts sākt kartotēkas sagatavošanu digitalizācijai, lai plašāka sabiedrība varētu izmantot un novērtēt līdzšinējos gadu desmitos paveikto darbu LU vēstures saglabāšanā un visu LU darbinieku fiksēto publikāciju pieejamības nodrošināšanā – par to bija atbildīga LUB Bibliogrāfijas nodaļa, kura pastāvēja no 1948. gada līdz 2014. gada pavasarim. Līdz šim elektroniski nepieejamās LU publikāciju daļas – analītisko bibliogrāfisko aprakstu kartīšu kartotēkas – digitalizācijas process tika uzsākts 2016. gada rudenī.

par viņu

Universitātes padomes sēde // Universitas.
- 1933. - I. okt. - 173. lpp. - (Univ. dzīve).

Padome 20. sept. asistenta Arnolda Aizsilnieka vietā, kas aizbraucis kā Roffellera fonda stipendiāts uz ārzemēm, pie kooperācijas katedras ievēlēja par asistentu Arnoldu Zaļo.

1. att. Daļa aprakstu ietver tekstuālu vēsturisko informāciju

2. att. Apraksta kartīšu pārbaude, lai novērstu iespējamo dublēšanos Elektroniskajā katalogā

Mērķis

Tika definēts LU Bibliotēkas kartotēku digitalizācijas mērķis – nodrošināt, lai e-vidē būtu pieejama LUB bibliogrāfiskajā darbā uzkrātā informācija par materiāliem, kas attiecas uz LU vēsturi un LU zinātnieku un mācībspēku publikācijām. Tādējādi ikvienam interesentam tiks nodrošināta iespēja portālā www.biblioteka.lu.lv attālināti piekļūt šai informācijai, kura kļūst īpaši nozīmīga, tuvojoties LU simtgadei.

Viss kartotēku komplekss kopumā aptver vairākas daļas: kartotēka “LU mācībspēku un zinātnieku publikācijas”, tematiskā kartotēka “LU vēsture” ar sīkāku dalījumu apakšnodaļās, kartotēkas “Konferences”, “LU izdevumi”, “LU zinātniskie raksti”, “LU mācībspēku biogrāfijas”. No materiāliem tika izvēlētas trīs kopas, kuras bija jāpagatavo digitalizēšanai: “LU mācībspēku un zinātnieku publikācijas”, “LU vēsture” un “Konferences”, kas kopā aptver ~ 70 000 apraksta kartītes.

Sagatavošana digitalizācijai

Darba uzsākšanai pirmā tika izvēlēta kartotēka “LU mācībspēku un zinātnieku publikācijas”. Lai to sagatavotu digitalizēšanai, bija izveidota darba grupa vairāku cilvēku sastāvā. Pamatā ar šo kartotēku strādāja raksta autores, un tā radās vēlēšanās padalīties ar iespajdiem, novērojumiem un atsevišķiem kurioziem gadījumiem, kurus nācās piedzīvot skrupulozā darba procesā. Darba gaitā sākotnēji tika pieļautas kļūdas, pārāk optimistiski raugoties uz iespējamām problēmām un nepietiekami zemu novērtējot informatīvā materiāla mainīgo izpildījuma kvalitāti daudzu gadu gaitā. Viskritiskākā situācija bija attiecībā uz 50./60. gadu ierakstiem, kad kartītēs tika veikti daudzi jo daudzi labojumi un svītrojumi, dažkārt tās saraibinot līdz nepazīšanai. Izmēģinājuma procesā tika konstatētas raksturīgākās iespējamās problēmas un apkopoti optimālie risinājumi konstatēto neskaidrību, aprakstu kārtojuma nekoncekvences gadījumu u. tml. novēršanai, formulēti galvenie kārtojuma principi turpmākai darba veikšanai.

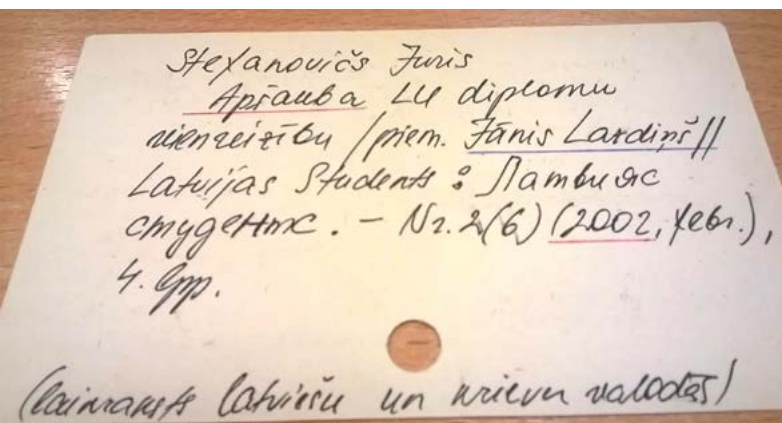
Darba gaitā visam kartotēkas masīvam tika pārbaudīts kartīšu izkārtojums pareizā secībā atbilstoši konkrētajai kartotēkai pieņemtajiem kārtojuma principiem un pasvītroti kārtojumā izceļamie elementi – persona, gads, nosaukuma sākumburti, lai lietotājam būtu vieglāk ātri orientēties materiālā. Lai nošķirtu paša autora publikācijas no publikācijām par viņu, attiecīgās kartītes augšējā stūrī tika uzspiests zīmogs “Par viņu”. Izlases kārtā ar elektronisko katalogu tika salīdzināti tie kartotēkā esošie apraksti, kuri, iespējams, bija analītisko aprakstu datubāzē un dublējās. Konstatētie dublējošie apraksti tika izņemti. Pamanītās kļūdas tika izlabotas. Konstatējām, ka nepieciešams nesalīdzināmi vairāk labojumu, nekā atklājās izmēģinājumā. Tika precizēti atsevišķi elementi, ja tas bija nepieciešams pareiza izkārtojuma garantēšanai, piemēram, nebija norādīts publicēšanas gads vai bija nepareizi ierakstīts uzvārds vai vārds, nepilnīgi atklāti iniciāļi autoriem ar vienādiem uzvārdiem. Dažkārt šī procesa daļa izrādījās visai darbietilpīga un nereti robežojās ar kurioziem. Spilgtākos prātā palikušos piemērus piedāvājam jūsu uzmanībai.

Cilvēcisko kļūdu faktors (piemēri ilustrācijās)

Kļūdas var gadīties jebkuram, un laika gaitā kartotēkā to bija radies ne mazums. Kādubrīd pavīdēja doma, ka varētu veikt vēsturiski identisku digitalizāciju, parādot to stāvokli, kādā kartotēka reāli eksistēja, tomēr šī pieeja tika noraidīta kā informācijas izguvi traucējoša. Tika darīts viss iespējamais, lai pārbaudes procesā konstatētās kļūdas novērstu. Iespēju robežās digitalizējamās kartītēs sagatavošanas gaitā tika veikti labojumi un precizējumi, taču pilnībā pārvērst šo materiālu par simtprocentīgi perfektu informācijas objektu nebija iespējams. Dažus izteismīgākos sākotnējā izskata paraugus pirms labošanas ir iespēja skatīt šī raksta ilustrācijās.

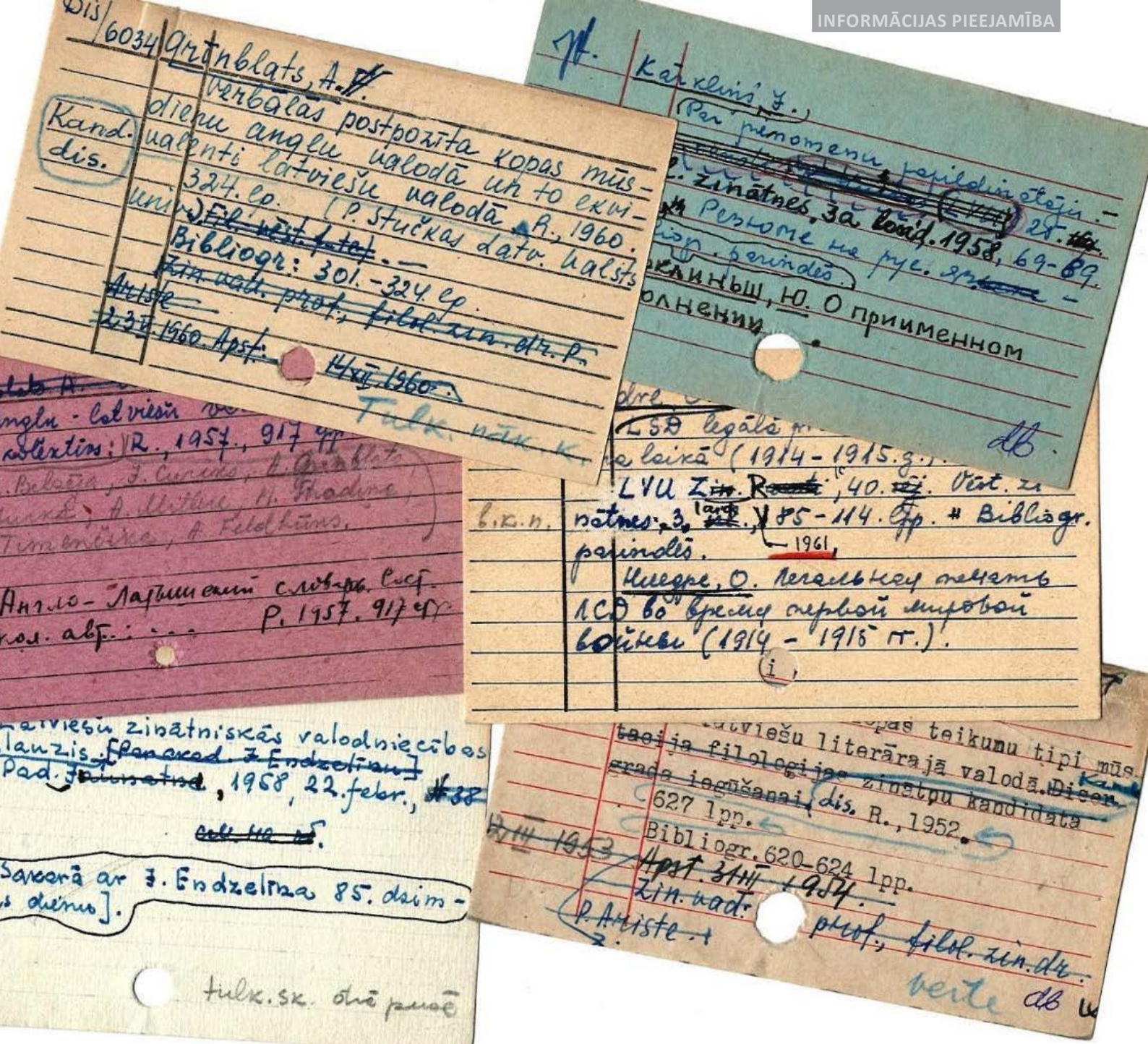
Vairākos gadījumos autors vai nosaukums kataloga kartītē neatbilda reālajai publikācijai. Piemēram, 1973. gada 3. janvāra laikrakstā *Советская молодежь* publicētā raksta *Улдис и земля людей* autore uz kartītes norādīta kā Г. Калининя. Tā kā autore ar šādiem iniciāļiem nebija atrodamā, nācās meklēt pašu laikrakstu. Un izrādījās – jā, raksta autorei pavisam cits uzvārds, lai gan skanējuma un rakstības ziņā diezgan līdzīgs – Калининя.

Dažkārt atrisinājumi bija visai negaidīti. Uz starpkartes jeb dalaņa rakstīts Natelis N. B., uz apraksta kartītes:

3. att. Daļa kartotēkā esošo aprakstu jau dublējās ar Elektroniskā kataloga ierakstiem

4. att. Šādas kartītes nācās pārrakstīt, lai informāciju sniegtu korekti

Намелус Н. Б. и Иевиньш А. Ф. Комплексный аммиакат трехвалентного кобальта с борной кислотой. Izšķirstot visus jubilejas/izziņu izdevumus, pie atbilstošā alfabēta burta redzam tikai "Naķele Leokādija Benedikta meita". Varētu pieņemt, ka uzvārda rakstība pielāgota – sarunvalodā saka "Puķins", nevis "Putins", bet iniciāļi ir citi. Tomēr, atrodot LNB analītisko ierakstu katalogā Намелус Л. Б., radās šaubas. Par laimi, e-repozitārijā bija pieejams šis ieraksts un nevajadzēja doties uz krātuvi meklēt izdevumu. Un tiešām – šī raksta autore bija persona, vārdā Намелус Л. Б., un, tā kā izziņu izdevumā tā bija uzrādīta kā inženiere-ķīmiķe, tapa skaidrs, ka latviskojumā tā ir tā pati persona, Naķele Leokādija, kurai kartotēkā jau bija vairāki citi ieraksti (Накеле Л. Б.). Rakstītājam turklāt Л ir izskatījies pēc Н. Dažkārt notika

patiesi izmisīgi meklējumi, lai noskaidrotu uzrakstītā vārda atbilstību kartotēkā norādītajai personai. Līdzīgs gadījums bija ar neskaidru burtu attēlu – nav un nav atrodams tāds Pekinbergs J. F.! Precizējot noskaidrojās, ka tas ir Peniņbergs Gunārs Friča dēls. Izrādās, ka daleņa rakstītājam cita cilvēka rokrakstā rakstītājā vārdā Пениньберг Г. Ф. burts н ir izskatījies pēc к un pie Г cieši pieliktais punkts iztēlē pārvērties par burtu Е, kas latviskojot pārveidojas par J. 1975. gadā izdotā mācību līdzekļa "Uzdevumu krājums matemātiskās fizikas metodēs. 2. daļa, Speciālās funkcijas" autori ir E. Riekstiņš, T. Cīrulis, O. Dzenītis, bet kartītē kā pirmais autors ir norādīts E. Krastiņš. Kad tāds nav atrodams, atkal glābj krātuvē sameklētā grāmata, kas ļauj precizēt informāciju.

МИР ТВОИХ УБЕЖДЕНИЙ

УЛДИС И ЗЕМЛЯ ЛЮДЕЙ

МИМО окон проплывали опустевшие осенние перелески. В стеклах мерцали световые брызги, вспыхивали в сетке дождинок. Молодой человек сложил вечернюю выглаженную рубашку и выглянул в окно. Навстречу ему из мрака выплыло слегка усталое, худощавое лицо, окаймленное мягкой бородкой. Небольшой, но размеренный перестук кофемолки Улдиса заскользил в тишине прошлого.

Давайте познакомимся с ним поближе. Улдис Аугсткална — аспирант кафедры социального коммунизма Латвийского университета. Но и интерес к «земле людей» уже не мог иссякнуть.

На четвертом курсе появился новый предмет — научный коммунизм. И новым преподавателем — Язеп Бролиш. Бролиш входил в социологическую группу, которая изучала проблемы национальных отношений в нашей республике. Любопытство Улдиса очень быстро перестало быть абстрактным, он стал членом кружка в студенческом научном обществе, помогал в исследованиях. Тут Язеп Бролиш учил уже не только общим основам национального коммунизма. Он открыл Улдису перспективы и суть социологии, учил методике и технике исследования. Появились первые «научные» работы (попытки чтобы не смущать Улдиса не сглазить, не будем убивать кавычек) — студенческие рефераты.

Учеба в политехническом университете своим чередом. Была предельно напряженной практикой на ВЭФе. Улдис защитил диплом. Получив его, молодой инженер сделал свой второй, и на этот раз, вероятно, последний выбор. Снова пошел учиться в аспирантуру по научному коммунизму в ЛГУ.

В ЧЕМ ЖЕ СУТЬ нынешней работы Аугсткална? Процесс международного воспитания чрезвычайно сложен, успех его зависит от уровня знаний, чутко-

сти, такта каждого из нас. Нужны конкретные исследования этого процесса. В нашей республике их вела группа ученых под руководством А. И. Холмогорова (о сути его исследований читатели «Советской молодежи» уже знают из интервью с ученым). Та программа исследовала национальные отношения на общей модели населения республики. Понадобилось идти вглубь — диссертация Язепа Бролиша посвящена изучению интернационального воспитания учащихся. Улдис Аугсткална занимается рабочей и учащейся моло-

дой лишняя сдержанность, переходящая в недомолвки. А из разговоров выяснялось, что как раз студенты глубже других поняли суть проблемы, именно поэтому они пытаются быть предельно вдумчивыми, объективными, гасят эмоции, но в анкете получается недоговоренность.

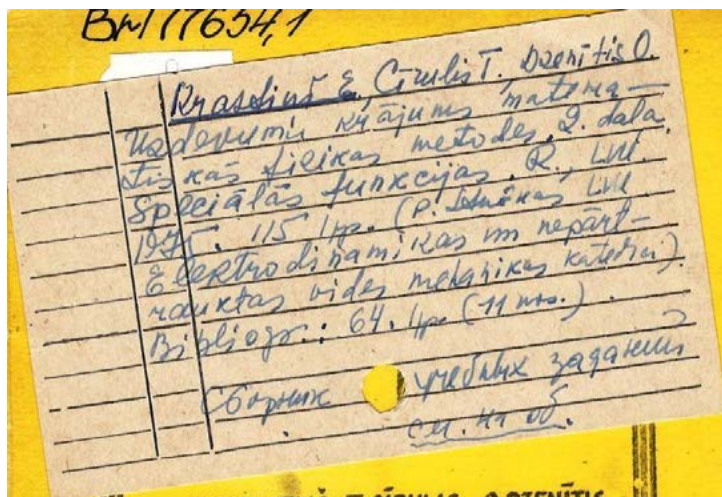
Приходится учитывать психологические факторы, разделение по половому признаку, общеобразовательный уровень. Вообще овладеть научным анализом вовсе нелегко, Улдис полагает, что пока лишь учится ему. И здесь интересно переплетаются его работа и общественная деятельность. Разве его частые выступления, вопросы, которые он получает на семинарах, не дают пищи Аугсткалну-исследователю?

И что еще мне приятно видеть в своем герое — Улдису, кажется мне, не грозит стать специалистом, как говорил Козьма Прутков, флясу подобному. Первые шаги в науке совпали с первыми шагами Улдиса — комедиантского киноактера, которого хорошо знают в любительской студии при Дворце культуры ВЭФа. Имея чувство юмора, легче, наверное, переносить и почти неизбежные неудачи в науке. Да и вообще заинтересованнее и чутче относиться к земле людей.

Г. КАЛИНИНА,
пешт. корр.

Калинина Г. Улдис и земля людей. / О работе аспиранта кафедры науч. коммунизма ЛГУ им. П.Стучки У. Аугсткална. — Сов. молодежь, 1973, 3 янв.

5. att. Raksts un klūdainā apraksta kartīte. Kartītē tika izlabota uzvārda rakstība

E. RIEKSTIŅŠ, T. CĪRULIS, O. DZENĪTIS

Uzdevumu krājums
matemātiskās fizikas metodēs
2. DAĻA
speciālās funkcijas

6. att. Pārrakstīšanās kļūda: nepareizi norādīts būtisks elements — pirmā autora uzvārds

Ne vienmēr nepareiza informācija nozīmē, ka vainojams rakstītājs. Piemērs: kartīte par LU pirmskara pasniedzēju ar tekstu: “Universitātes padomes sēde // Universitāte. – 1937. – 15. apr. – 151. lpp. – (Univ. dzīve). Padome 17. martā ievēlēja par privātdocentu vecāko asistentu A. Zirņīti pie celšanas mašīnu transportu ierīču katedras.” Meklējot visos iespējamajos avotos, tādu personu neizdevās atrast. Apskatot *de visu*, izdevumā tieši tā arī rakstīts – “Zirņītis”. Izdevumā “LU divdesmit gados 1919–1939” publicētajā informācijā par attiecīgajā katedrā strādājošām personām figurē tāds Arturs Ziņģītis. Biogrāfiskajā daļā A. Ziņģīša biogrāfijā atrodami minētie fakti. Tātad – *Universitas* publicētajā rakstā uzvārds minēts kļūdaini.

Visai bieži bija gadījumi, kad iepriekš nenotiekušas kļūdas pamatā bija nepareizi interpretēta uzvārda rakstība krievu valodā – parasti attiecībā uz sieviešu uzvārdiem. Tā, piemēram, uz daleņa rakstīts Lazdiņš R. S., aiz tā izkārtotas četras kartītes ar *Лаздынь Р. С.* Meklējumi elektroniskajās datubāzēs ar cerību atrast kādu ierakstu ar atklātiem iniciāļiem nevainagojās pānākumiem – katalogi uzrādīja vien tādu pašu formu un piedāvāja šīs personas rakstus par pētījumiem ķīmijas nozarē, publikāciju gadu robežas: 1967–1973. Tad LNB analītisko rakstu bāzē pamanījām rakstu ar autora vārdu *Лаздыня Р. С.* Tas apstiprināja aizdomas, ka meklētā persona ir sieviete, Lazdiņa, un tālākie meklējumi to pierādīja. Izdevumā “Pēteru Stučas Latvijas Valsts universitātei 50 gadi” absolventu sarakstā tika meklēts ne vairs Lazdiņš, bet Lazdiņa, un atradās “Lazdiņa Rainelda Staņislava meita, ķimikāle (analītiskā ķīmija), universitāti beigusi 1967. g.”.

Otrs piemērs – uz daleņa rakstīts Gošteins V., aiz tā seko piecas kartītes ar vārdu *Голштейн В. М.*, visas krievu valodā. Šādu personu nekur neizdevās atrast, līdz *Google* nejauši uzrāda, ka ir tāda matemātikas lektore Gošteine Vera no RTU, un tālākie meklējumi pierādīja, ka tiešām ir domāta Gošteine Vera Mendeļa meita.

Gadījās arī pretēji – uz daleņa minēts uzvārds Veilande J. T., trīs kartītes ar *Вейланд Я. Т.*, viena ar *Вейланде Я. Т.* Visi raksti bija par fizikas tematiku. Meklējot informācijas avotos, tādu personu neizdevās atrast, taču internetā parādās persona *Вейланд Ян Теодорович*, kas šajā laikā (1975) strādājis fizikas jomā. Acīmredzot neskaidri nodrukātais cītis pieņemts par e. Nav brīnums, ka sieviete ar tādu uzvārdu nebija atrodama.

Šerloka Holmsa vai Erkila Puaro cienīga izmeklēšana dažkārt noritēja, noskaidrojot personas ar plaši izplatītiem uzvārdiem un neatklātiem iniciāļiem. Piemērs: uz daleņa rakstīts Vīksna/e A., aiz tā ar neatklātu iniciāli A. kopā vienlaidus 10 kartītes ar nepārprotami atšķirīgu tematiku. Pēc pamatīgas izpētes izrādījās, ka vienam no rakstiem autors ir Vīksna Arnis, kam šis ieraksts jau izrādījās iekļauts datubāzē, diviem – Vīksna Artūrs (ķimikāls), diviem – Vīksne Andrejs (ekonomists), diviem – Vīksne

7. att. Visapjomīgākā sadaļa – Grigulis Arvids

8. att. Apraksti A. Grigūļa publicistiskajiem rakstiem pirms vizuālo labojumu veikšanas

Arveds (biologs), trijiem – Vīksne Arvids (veterinārs, zoodārza direktors). Nācās veidot jaunas starpkartes, attiecīgi sadalot identificētās autorības.

Unikāla sadaļa ir izveidojusies par Arvidu Griguli. Šim autoram kartotēkā bija neraksturīgi liels apjoms ierakstu – kopā 1023, vesela kataloga kastīte. Parasti, veidojot bibliogrāfiskos rādītājus, izmantotos aprakstus no kartotēkas izņēma. Kaut arī A. Grigulis bija Latvijas PSR Tautas rakstnieks un gandrīz 40 gadus nostrādājis Latvijas Valsts universitātē, sev veltītu bibliogrāfisko rādītāju viņš neizpelnījās, un dažādās recenzijas un raksti par literatūrzinātni un literātu idejisko pāraudzināšanu atrodamas vien šajā vēsturiskajā kartotēkā.

Turpmākā perspektīva

Sagatavotā kartotēka pa daļām tika nodota digitalizācijas tehniskajam izpildījumam firmai, kas uzvarēja atlases konkursā. Rezultātā ir digitalizēti gandrīz 50 tūkstoši kartotēkas “LU mācībspēku un zinātnieku publikācijas” kartīšu, un pašlaik noris darbs, lai šo digitalizēto kartotēku padarītu pieejamu lietotājiem tiešsaistē.

Ilona Ļeģeņkaja

2016. gada nozīmīgākie

Latvijas Universitātes (LU) Bibliotēkas krājumu 2016. gadā papildināja 655 dažādu privātpersonu un organizāciju dāvinājumi. Lielus dāvinājumus saņēmām no **Spānijas vēstniecības, Jura Paidera, Jāņa Zaļokšņa, Vijas Frances, Grieķijas Republikas vēstniecības Latvijā, Dairas un Jura Cilņiem, Gētes institūta Rīgā, Irinas Trenihinas** u. c. Pateicoties minētajiem labvēļiem, mūsu krājums ir kļuvis bagātāks un interesantāks. Saņemtie izdevumi aptver daudzozaru tematus un ir uzskatāmi par nozīmīgu pētniecisko avotu plašam interesentu lokam dažādās jomās. Šajā rakstā minēšu tikai dažus, manu prāt, nozīmīgākos.

Ilga Tillere Blankmeijere (Ilga T. Blankmeyer)

LU Bibliotēka saņēma lielisku dāvinājumu no Ilgas Tilleres Blankmeijeres. Esam pagodināti, ka sava brāļa Pētera Tillera privātbibliotēku Ilga Tillere Blankmeijere nolēma uzdāvināt tieši mūsu Bibliotēkai. P. Tillers (1. att.) ir slavens amerikāņu tiesību zinātnieks, kurš specializējās ASV tiesvedībā pierādījumu tiesībās un izveidoja plašu bibliotēku par šiem jautājumiem. Dāvinājuma apjoms – 266 juridiska temata izdevumi (2. att.), kuru vidū īpaši izceļas Dž. H. Vigmora (*J. H. Wigmore*) traktāts *Evidence in trials at common law* ar P. Tillera labojumiem un papildinājumiem.

1. att. Prof. P. Tillers

2. att. P. Tillera uzdāvinātās grāmatas

Jānis Leja

Jānis Leja, nesen mūžībā aizgājušais bijušais Latvijas Televīzijas galvenais redaktors un programmu direktors, Radoraidījumu un televīzijas komitejas priekšsēdētājs, ziedoja Bibliotēkai vērtīgu un apjomīgu grāmatu dāvinājumu (vairāk nekā 400 izdevumu). Tematiski dāvinājums

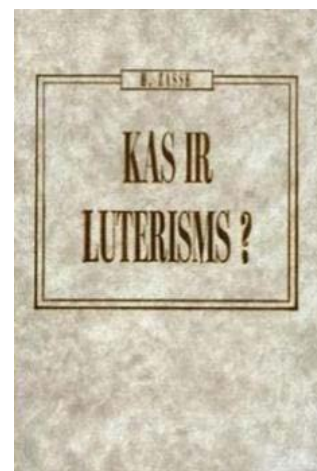
(3. att.) ir ļoti daudzveidīgs, tāpēc katrs lasītājs tajā var atrast kaut ko sev interesantu: latviešu prozu un dzeju, grāmatas par baznīcas vēsturi, informāciju par Otrā pasaules kara dalībnieku biogrāfijām, stāstus par sazvērestības teorijām un Krievijas izlūkošanas dienestiem. Īpaši jāizceļ izdevniecības “Zelta Ābele” izdevums “Musset, Alfred de. Noveles. Rīga : Zelta Ābele, 1939”. Starp grāmatām atrodami arī dažāda tipa materiālu apkopojumi (avīžu un grāmatu izsvilkumu kopijas, ilustrācijas, kartes, portreti), kas veltīti Sīrijas vēsturei un indoeiropiešiem.

3. att. J. Lejas dāvinājums

Luterisma mantojuma fonds

Luterisma mantojuma fonds dāvinājis Bibliotēkai vairāk nekā 100 fonda izdevumu (4. att.). Bibliotēkas krājums papildināts ar Mārtiņa Lutera darbiem un ar izdevumiem, kas sniedz padziļinātu ieskatu Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas vēsturē. Dāvinājumā ir bīskapa Kārļa Irbes 150. jubilejai veltītās konferences materiālu krājums, mācītāja Roberta Feldmaņa darbi u. c. izdevumi.

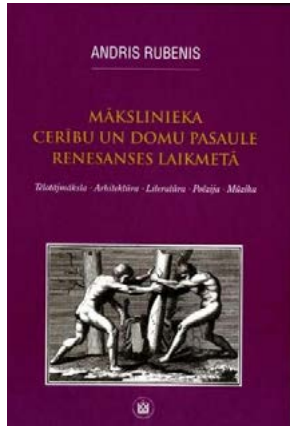

4. att. Sasse, H. Kas ir luterisms? Rīga : Luteriskā mantojuma fonds, 1995.

dāvinātāji

Andris Rubenis

Vairāku ievērojamu grāmatu autors, Latvijas Mākslas akadēmijas profesors Andris Rubenis, bieži dāvina mūsu Bibliotēkas lietotājiem savas grāmatas, un tā ir kļuvusi jau par labu ikgadēju tradīciju. Arī šoreiz saņēmām grāmatas “Mākslinieka cerību un domu pasaule renesanses laikmetā: tēlotājmāksla, arhitektūra, literatūra, poēzija, mūzika. Rīga: Autorizdevums, 2016” 20 eksemplārus (5. att.). Grāmata veltīta 15.–16. gadsimta mākslinieku un mākslas teorētiķu domu izklāstam, kas skar mākslas būtību un mērķus.

5. att. Rubenis, A. Mākslinieka cerību un domu pasaule renesanses laikmetā : tēlotājmāksla, arhitektūra, literatūra, poēzija, mūzika. Rīga : Autorizdevums, 2016.

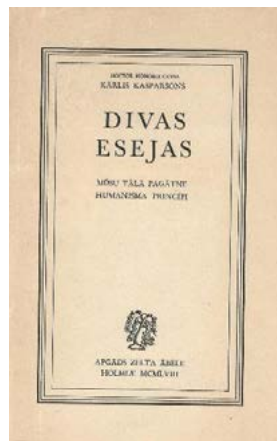
Inese Auziņa-Smita

Inese Auziņa-Smita ir dzimusi Rīgā, bet pašlaik dzīvo Lielbritānijā, kur viņa strādājusi Informācijas zinātnes nodaļā Laftoro Universitātē, bet tagad Straumēnos pilda Latviešu dokumentācijas centra vadītājas pienākumus. No 1991. gada, kad Latvija atguva neatkarību, sākās viņas sadarbība ar bibliotēkām, arhīviem un muzejiem Latvijā, organizējot tiem grāmatu sūtījumus. Regulāri šīs dāvanas saņēma arī LU Bibliotēka. 2016. gadā Inese Auziņa-Smita uzdāvināja Bibliotēkai Jura Jurģa, emeritētā latviešu prāvesta Lielbritānijā (6. att.), grāmatu kolekciju – vairāk nekā 400 grāmatu eksemplārus. Grāmatas

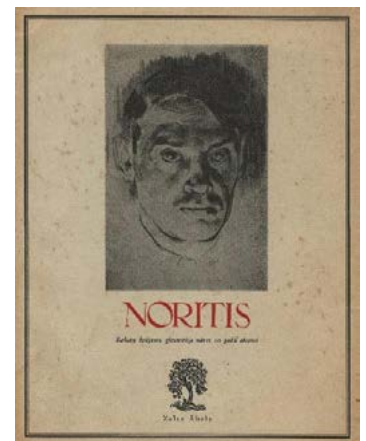
pārsvārā ir teoloģiska satura, bet ir arī daiļliteratūra, esajas, vārdnīcas. Īpaši vērtīgi ir izdevniecības “Zelta Ābele” izdevumi, kas Bibliotēkas krājumā līdz šim nav bijuši, piemēram: Edvarta Virzas “Karals Nameitis”, Anšlava Eglīša “Uguns pilsēta”, Viļa Lesiņa “Butkuss”, Lidijas Auzānes-Tīcmanes “Auzāns”, Kārļa Kasparsona “Divas esejas” (7. att.) un “Norītis : rakstu krājums” (8. att.).

6. att. Prāvests Juris Jurgis

7. att. Kasparsons, K. Divas esejas. Holmiā : Zelta Ābele, 1958.

8. att. Norītis : rakstu krājums gleznotāja nāves 10 gadu atcerai. Stokholma : Zelta ābele, 1952.

Bibliotēka sirsnīgi pateicas visiem dāvinātājiem! Jūsu grāmatu dāvinājumus gaidām arī jaunajā mācību gadā!

Pixabay.com, CCO Creative Commons

Zintis Gūts

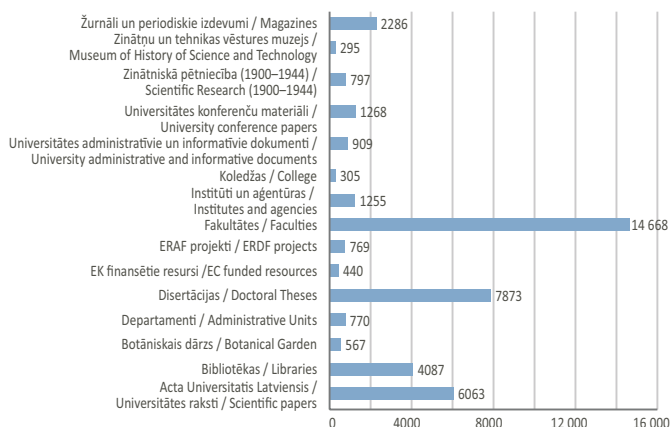
LU e-resursu repozitorijā aktualitāti saglabā trīsdesmito gadu izdevumi

Papildus citiem informācijas avotiem ikvienam interesentam ir pieejams arī Latvijas Universitātes (LU) e-resursu repozitorijs. Repozitorijs ir tiešsaistes vietne, kas nodrošina LU intelektuālā darba rezultātu – dažādu dokumentu publicēšanu, deponēšanu (pašarhivēšanu) un saglabāšanu. Tajā ir publiski pieejamas LU mācībspēku, pētnieku un LU struktūrvienību publikācijas – raksti, promocijas darbi, konferenču materiāli, pētījumu un projektu atskaites, žurnāli, rakstu krājumi un citi elektroniskie dokumenti. Jebkuru izdevumu sargā Autortiesību likums, kura galvenais uzdevums ir aizsargāt autora darbu pret neatļautu lietošanu. Ja autors nav piekritis publicēt savu rakstu, disertāciju vai citu dokumentu, tad to stingri aizliegts ievietot LU e-resursu repozitorijā.

Kopumā LU e-resursu repozitoriju veido 15 sadaļas, kuru nozīmīgumu var noteikt pēc dažādiem kritērijiem, piemēram, pēc sadaļu apmeklētības biežuma.

Analizējot 1. attēla statistikas datus, redzams, ka visapmeklētākā ir sadaļa “Fakultātes”, kura ir skatīta vairāk nekā 14 tūkst. reižu. Ņemot vērā, ka LU e-resursu repozitorijā minētā ir vislielākā sadaļa, arī apmeklējumu skaits ir ievērojams. Šī sadaļa ietver vēl 13 apakšsadaļas, kurās atrodas daudzas kolekcijas. Arī visa jaunā un aktuālā informācija, kas domāta studijām, ir atrodama tieši šajā sadaļā.

Otra visbiežāk apmeklētā sadaļa ir “Disertācijas”. To aplūkojuši 7873 apmeklētāji. Sadaļa sastāv no divām kolekcijām – “Disertācijas (1910–2006) / Doctoral Theses” un “Promocijas darbi (2007–) / Theses PhD”. Kolekciju “Disertācijas (1910–2006)” ir veidojusi LU Bibliotēka, digitalizējot vairāk nekā 1600 disertāciju. No tām 351 disertācija ir publiski pieejama LU e-resursu repozitorijā. Tas skaidrojams ar iepriekšminētajām autortiesībām – ikviena dokumentu aizsargā Autortiesību likums.

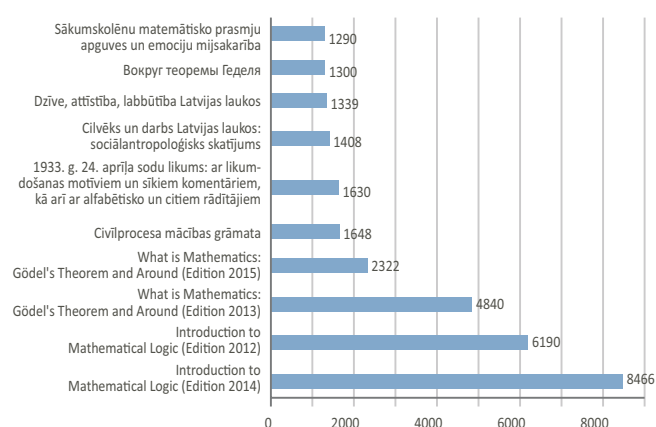

1. att. Skatījumu skaits pa LU e-resursu repozitorija sadaļām 04.08.2017.

Trešo vietu ar 6063 apmeklējumiem ieņem sadaļa “Acta Universitatis Latviensis / Universitātes Raksti / Scientific papers”. Sadaļa ir ļoti liela, jo sastāv no apakšsadaļām un daudzām kolekcijām, kas sakārtotas tematiski. Tieši tāpat kā disertāciju kolekciju, LU Bibliotēka ir digitalizējusi arī lielu daļu LU Rakstu un piedalījies Rakstu kolekciju izveidošanā. “Latvijas Universitātes Rakstu” kolekcija ir nozīmīga kā LU intelektuālo mantojumu atspoguļojoša krājuma daļa. “Latvijas Universitātes Raksti” ir periodisks zinātnisko publikāciju izdevums, kas daudz maz regulāri tiek izdots jau kopš 20. gadsimta 20. gadiem. LU Rakstu senākie sējumi sniedz ieskatu dažādos pētniecības virzienos un ļauj iepazīties, piemēram, ar Arhitektūras fakultātes, Mehānikas fakultātes, Inženierzinātņu fakultātes u. c. fakultāšu ievērojamo pētnieku zinātniskajām publikācijām. LU e-resursu repozitorijā ir pieejami visi LU Rakstu izdevumi. Pats pirmais LU Raksts ir izdots 1921. gadā kā Latvijas Augstskolas Raksti.

Interesanta ir statistika par visvairāk skatītajiem izdevumiem (2. att.). Pirmās četras pozīcijas ieņem jauni un aktuāli izdevumi, taču piekto un sesto pozīciju – izdevumi, kas nemaz nav tik jauni, toties saglabājuši savu aktualitāti. Tās ir grāmatas no kolekcijas “Juridiskā literatūra / Legal Literature”, abas izdotas 1933. gadā un nozīmīgas vēl tagad, jo tiek aktīvi lasītas elektroniskā veidā. Tās ir unikālas, jo ir iekļautas mācību kursā jeb ieteiktās literatūras sarakstā. Šī ir maza daļa no LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes bibliotēkas vēsturiskā krājuma.

LU e-resursu repozitorijs tika izveidots 2011. gadā, lai nodrošinātu LU zinātnisko sasniegumu apkopošanu, saglabāšanu un brīvu tiešsaistes piekļuvi no jebkuras vietas pasaulē.

2. att. Visvairāk skatītie izdevumi LU e-resursu repozitorijā 04.08.2017.

Vēsma Klūga

Filozofijas doktora Viļņa Zariņa manuskripti:

zinātniskie tulkojumi latviešu valodā

1. att. Vilnis Zariņš lekcijas laikā 20. gs. 80. gadu vidū

2015. gada vasarā Latvijas Universitātes (LU) Bibliotēkas īpašumā nonāca filozofijas zinātņu doktora un LU mācībspēka Viļņa Zariņa (1930–2014) dzimtas dāvinājums: V. Zariņa darbu manuskripti, vēstules, fotogrāfijas u. c. dokumenti.

V. Zariņš dzimis 1930. gada 24. maijā Jūrmalas pilsētā. Pēc vidusskolas beigšanas viņš studē un 1953. gadā pabeidz Latvijas Valsts Pedagoģiskā institūta Vēstures fakultāti, iegūstot vidusskolas vēstures skolotāja kvalifikāciju. Pēc tam līdz 1963. gadam vairākās vidusskolās pasniedz vēsturi, visilgāk – Neretas vidusskolā. Laikā no 1964. gada līdz 1967. gadam mācījies Latvijas Valsts universitātes (LVU) aspirantūrā filozofijas vēstures specialitātē. Pēc aspirantūras beigšanas līdz 1985. gadam strādā LVU par pilnas slodzes pasniedzēju (1. att.) un lasa lekcijas filozofijas vēsturē. Pēc tam šos kursus līdz 1992. gadam lasa kā stundu pasniedzējs. Paralēli tiešajiem pienākumiem LU filozofijas specialitātes studentiem vada kursus un seminārus “Klasiskā vācu filozofija”, “Izziņas teorijas attīstība no Heraklīta līdz Hēgelim”. 1971. gadā V. Zariņš aizstāv zinātņu kandidāta disertāciju filozofijā, kas 1992. gadā nostrificēta filozofijas doktora grādam.

Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas V. Zariņš piedalās un lasa referātus dažādās konferencēs. No 1998. gada bijis Valsts prezidenta kancelejas paspārnē izveidotās Latvijas Vēsturnieku komisijas loceklis, no 1998. gada līdz 2008. gadam – Rīgas Domes deputāts, darbojies Rīgas Latviešu biedrības padomē un Latvijas Gētes biedrībā, bijis Latvijas Zinātņu akadēmijas korespondētājloceklis

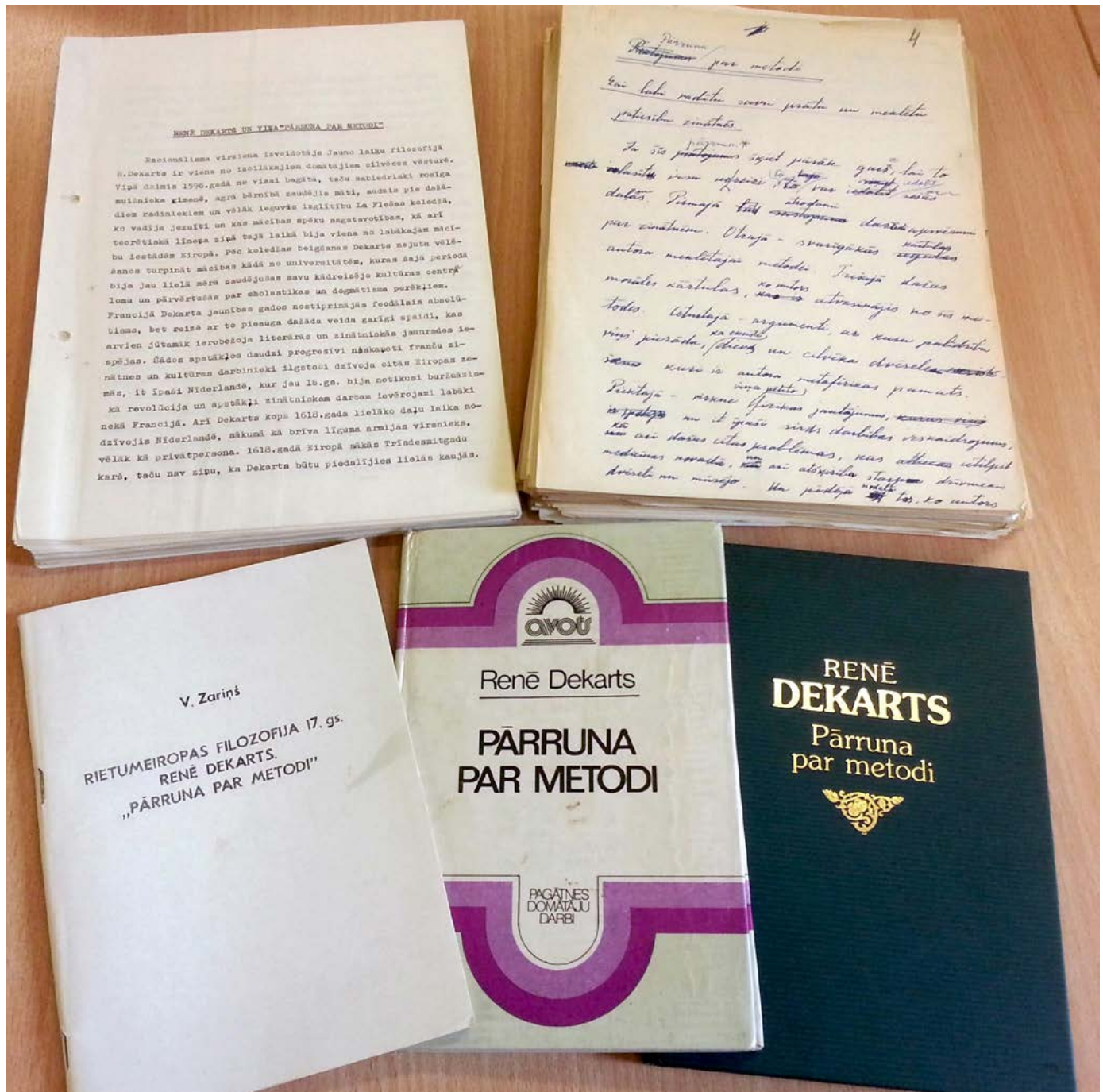
un LU Filozofijas un socioloģijas institūta vadošais pētnieks. V. Zariņš ir Triju Zvaigžņu ordeņa virsnieks – 1995. gadā apbalvots ar IV šķiras Triju Zvaigžņu ordeni. V. Zariņš apbalvots arī ar 1991. gada barikāžu dalībnieka piemiņas zīmi [13]. 2006. gadā par mūža ieguldījumu filozofijas attīstībā Latvijā, tulkojumiem un klasisko darbu sērijas “Avots” iedibināšanu apbalvots ar Lielo Fēliksa balvu [4].

Paralēli pasniedzēja pienākumiem V. Zariņš darbojies rakstniecībā – strādājis publicistikā, tulkojis, rakstījis un rediģējis zinātniskos tekstus. Publicistikā V. Zariņš aplūko sabiedrībai svarīgus jautājumus par valsts brīvību un demokrātiju, kultūru, valodu, izglītību un audzināšanu, reliģiju.

Šī raksta mērķis ir iepazīstināt ar dažiem pasaules filozofijas klasiķu darbiem, kurus tulkojis V. Zariņš un kuru tulkojumu manuskripti un citi V. Zariņa pieraksti par attiecīgajiem tematiem glabājas LU Bibliotēkas krājumā.

Filozofijas klasiķu darbus V. Zariņš latviski tulkojis galvenokārt no franču valodas, bet zinātniskajā darbā prasmīgi izmantojis arī vācu, angļu un krievu valodas zināšanas. Savus tulkojumus papildinājis ar tulkotāja priekšvārdiem un zinātniskajām piezīmēm. V. Zariņš izdošanai sagatavojis arī citu tulkotāju tulkotos filozofijas klasiķu darbus.

Franču matemātiķa, fiziķa, fiziologa Renē Dekarta (*René Descartes*, *René des Cartes*, 1596–1650) darbs “Pārruna par metodi” (*Discours de la méthode*, 1637) V. Zariņa tulkojumā ar nosaukumu “Rietumeiropas

2. att. Viļņa Zariņa tulkojuma manuskripts Renē Dekarta darbam "Pārruna par metodi" (294 lapas), mašīnraksta manuskripts (111 lapas) un tipogrāfijā izdotie izdevumi

filozofija 17. gs. Renē Dekarts. "Pārruna par metodi" vispirms rotaprinta iespiedumā 1974. gadā tika izdots Pētera Stučkas LVU izdevniecībā [14], bet 1978. gadā to sērijā "Avots. Pagātnes domātāju darbi" ar nosaukumu "Pārruna par metodi" [2] izdeva izdevniecība "Zvaigzne". 2007. gadā apgāds "Zvaigzne ABC" klajā laida otro, laboto izdevumu [1]. Šī darba tulkojuma manuskripts mašīnrakstā un V. Zariņa rokrakstā glabājas LU Bibliotēkā. Manuskripts rakstīts ar zilu tintes spalvu un zilās krāsas lodīšu pildspalvu un ir 294 lappušu biezs, savukārt mašīnraksta manuskriptam ir 111 lappuses [10] (2. att.).

1974. gada izdevuma priekšvārdā tulkotājs raksta: "Darbs iecerēts kā mācību līdzeklis LVU Vēstures un

filozofijas fakultātes filozofijas specialitātes studentiem." [14] Savukārt V. Zariņa bijusī studente Zaiga Ikere pagājušā gadsimta 90. gadu sākumā intervijā saka: "Iestājos LVU Svešvalodu fakultātē, kur filozofijas vēsturi mums dziļi un pamatīgi lasīja filozofijas zinātņu kandidāts Vilnis Zariņš. Jau stagnātiskajos 70. gados viņa lasījumā varēja just pasaules elpu." [3]

Interesanta ir V. Zariņa izveidotā citātu pieraksta sistēma uz atsevišķām 10×14 cm lielām lapiņām (3. att.). Šādi V. Zariņš ir pierakstījis citātus gan saviem zinātniskajiem tulkojumiem, gan zinātniskajiem rakstiem. Lapiņa nosacīti ir sadalīta trīs daļās: kreisajā pusē ir ziņas par avotu oriģinālvalodā, labajā augšējā stūrī pierakstīta

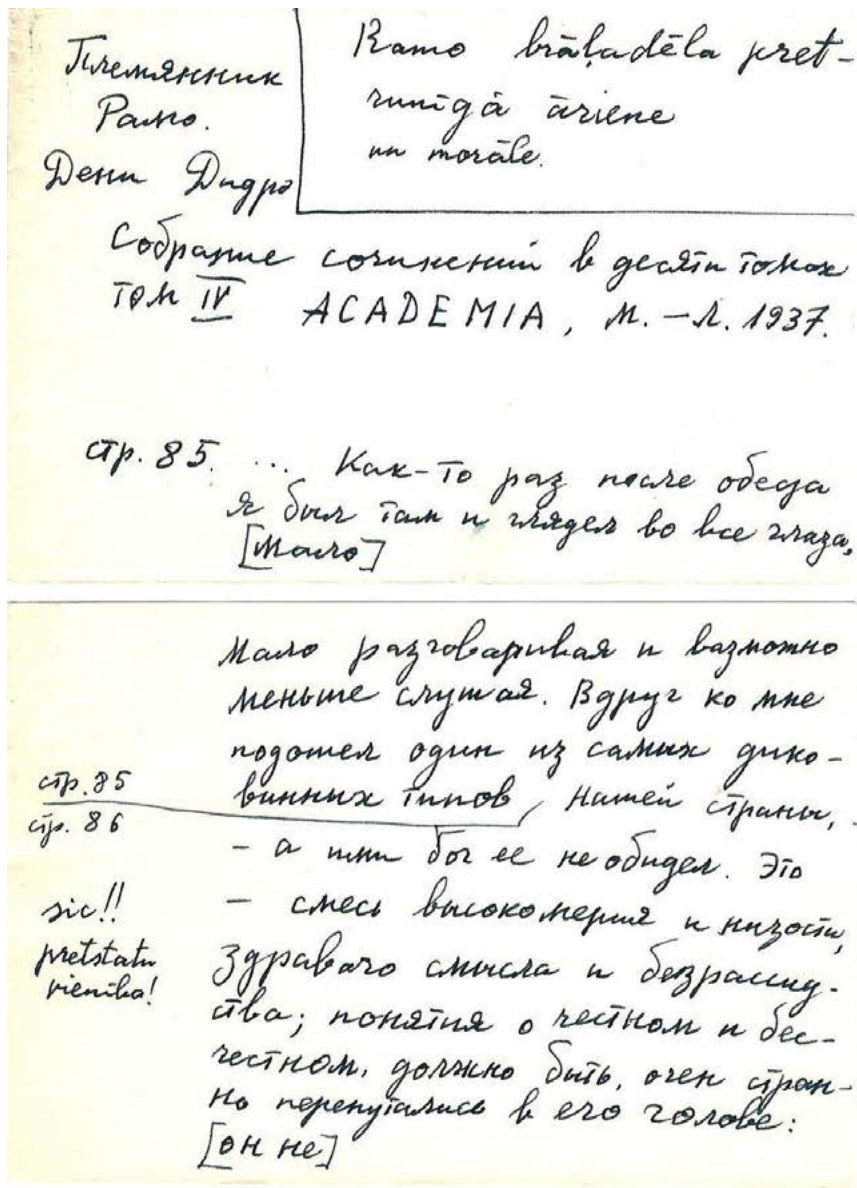

citāta galvenā doma latviešu valodā, bet pārējā vieta lapiņā atvēlēta pašam citātam oriģinālvalodā.

Ķīnas filozofa Laodzi (604. g. p. m. ē.) darbs "Daodedzin" ir viens no vissvarīgākajiem Senās Ķīnas filozofijas un kultūras pieminekļiem, kurā aplūkoti atsevišķa indivīda un visas sabiedrības dažādie dzīves aspekti un rīcība. V. Zariņš šo darbu ir tulkojis no vācu valodas, pirmais tā izdevums iznāca 1986. gadā sērijā "Avots" [5]. LU Bibliotēka glabā V. Zariņa tulkotā darba manuskriptus mašīnrakstā un datorrakstā.

Par šo tulkojumu ir saglabājušās divas recenzijas, viena ir anonīma, rakstīta uz rūtiņu lapas no abām pusēm ar zilās krāsas lodīšu pildspalvu. Otra recenzija (9 lpp.) ir "Atsauksme par doc. V. Zariņa darbu "Lao Czi sacerējums Dao De Czin"", kuru 1980. gada 14. decembrī rokrakstā rakstījis LVU vecākais pasniedzējs Alnis Svēpītis [1]. Cita starpā recenzents raksta: "Docenta V. Zariņa "Dao De Czin" tulkojums un komentāri ir nozīmīga parādība mūsu republikas kultūras dzīvē. V. Zariņš pirmais šo ķīniešu klasiskās filozofijas nozīmīgo pieminekli pilnībā tulkojis latviešu valodā. Līdz šim latviešu valodā publicēti tikai atsevišķi tā izvilkumi Jāņa Raiņa, Andreja Upīša un Kārļa Egles tulkojumā. (Krievu valodā padomju varas laikā vien publicēti divi Dao De Czin tulkojumi)." Recenzents iesaka arī labākus atsevišķu teksta daļu tulkojumus un piebilst, ka "tulkojumā atsevišķās vietās vērojama nevajadzīga liekvārdība". Otrais, kā pats tulkotājs raksta – "nopietni pārredīgētais" izdevums iznāca 2001. gadā, bet trešais, "salīdzinājumā ar otro – viegli pārredīgētais" – 2006. gadā [7, 13].

V. Zariņš ir tulkojis arī vācu filozofa, dabaszinātnieka un matemātiķa Gotfrīda Vilhelma fon Leibnīca (*Leibniz, Gottfried Wilhelm Freiherr von*, 1646–1716) franču valodā sarakstīto darbu "Monadoloģija" (*La Monadologie*, 1714). Darbs sastāv no 90 tēzēm trijās daļās: 1) monādes jeb lietu elementi, 2) Dievs, 3) pasaule, kuras cēlonis ir Dievs. Latviešu valodā "Monadoloģija" pirmo reizi publicēta 1991. gadā žurnāla "Grāmata" septembra numurā [8], bet atsevišķā tipogrāfijas izdevumā nav izdota. V. Zariņš bija sagatavojis jaunu izdevumu, kura priekšvārdā raksta: "Laikā, kas pagājis no pirmā izdevuma izdošanas, manā rīcībā nonākuši vairāki jauni "Monadoloģijas" izdevumi franču valodā. Salīdzinot sava tulkojuma izdevumu ar tiem, konstatēju, ka pamatvilcienos mans tulkojums vēl joprojām ir lietojams,

3. att. Viļņa Zariņa citātu pieraksta sistēma uz atsevišķām 10×14 cm lielām lapiņām. Attēlā redzams Denī Didro satīras "Ramo brāļadēls" citāta pieraksts uz trim lapiņām

taču dažās vietās ir vēlams to precizēt. Tādēļ tagad sagatavoju jaunu izdevumu. Jauno izdevumu es neceru publicēt, izmantojot kādu no pastāvošajām izdevniecībām, jo nodokļi izdevniecībām ir tik lieli [..]. Jauno izdevumu [..] esmu paredzējis pavairot uz sava rēķina dažos

Monadoloģijas termini

8	qualités	īpašības	Beschaffenheiten
	êtres	būtnes	Wesen
	différes	atšķirības	unterschieden
	moyen	līdzeklis	Mittel
	supplément	konstatēt	feststellen
	choses	lietas	Dinge
	équivalents	kvantitatīvi	quantitativ
	le plein état	pieņemot, ka tāda	unter der Voraussetzung
	supposé	ir faktiski pieņemta	der dardgängiger Erfüllung
	lieu	vietā	lung des Raumes
	l'Équivalent	ekvivalents	ort
	indiscernable	nešķirams	agnivalent
			unterschiedbar

Leibnics
1. Monāde, kas ir cits kā cits, bet iet sabīdāties, pievienojoties, kopojoties.

2. Un vajaga lai būtu vienkāršas substances, par kur ir saliktas, jo saliktais ir nekas cits kā vienkāršo sakopojums jeb agregāts. (amas ou aggrégation des simples).

3. Tādu tū, kur nav daļu, nav iespējams iedalīt, ne figurā, ne daļiņā. Un šīs Monādes ir tieši Dabas atomi un tie sastāv lietu Elementi.

4. Nav arī jābaidās no sairuma, un nav iedomājams, kādējādi vienkārša substance varētu iet bojā daļiņās.

5. Tā pati sairuma nevar būt, jo tā pati ir pati pati.

Tādējādi šīs ir radīšanas (annihilation) un beigas un b.

6. Tādējādi var teikt, ka Monādes var sākties un beigties tikai uzreiz, respektīvi, tās var sākties tikai ar radīšanu (création) un beigties tikai ar iznīcināšanu (annihilation), kamēr tas, kas ir salikts, sakas un beidzas ar daļām.

7. Nav iespējams arī izskaidrot, kā kāds cits radījums varētu pārgrozīt vai mainīt (alterer ou changer) kādu Monādi, jo tur nevar nekā pārstāstīt (transposer), ne arī iedomāties tajā kādu iekšēju (interne) kustību, ko varētu izraisīt (exciter), vadīt, kāpināt vai vājināt tās iekšienē (là-dedans), kā tas var būt saliktajās, kur ir izmaiņas daļu starpā. monādē nav loģu, pa kuriem kaut kas varētu iekļūt vai izkļūt.

8. Accidentāls (accidents) nevar ne atrāsties, ne pastāvēt ārpus būtības (substances), kā to kāreiz darīja jutekliskie veidi (espèces sensibles) Scholastiķiem. Tādējādi ne būtība

ne būtu tulkotājam (se-premier)

- 8 -
G. Leibnics

MONADOLOĢIJA

1. Monāde, par ko mēs šeit runāsim, nav nekas cits kā vienkārša (simple) substance, kas iet saliktajās, tā ir vienkārša, tas ir, bez daļām.

2. Un vajag, lai būtu vienkāršas substances, tā kā ir saliktas, jo saliktais nav nekas cits kā vienkāršo sakopojums jeb agregāts (amas ou aggrégation des simples).

3. Tādu tū, kur nav daļu, nav iespējams ne izplatība, ne figurā, ne daļiņā. Un šīs Monādes ir tieši Dabas atomi un, lai sakot, lietu Elementi.

4. Nav arī jābaidās no sairuma, un nav iedomājams, kādējādi vienkārša substance varētu iet bojā daļiņās.

5. Tā pati sairuma nevar būt, jo tā pati ir pati pati.

6. Tādējādi var teikt, ka Monādes var sākties un beigties tikai uzreiz, respektīvi, tās var sākties tikai ar radīšanu (création) un beigties tikai ar iznīcināšanu (annihilation), kamēr tas, kas ir salikts, sakas un beidzas ar daļām.

7. Nav iespējams arī izskaidrot, kā kāds cits radījums varētu pārgrozīt vai mainīt (alterer ou changer) kādu Monādi, jo tur nevar nekā pārstāstīt (transposer), ne arī iedomāties tajā kādu iekšēju (interne) kustību, ko varētu izraisīt (exciter), vadīt, kāpināt vai vājināt tās iekšienē (là-dedans), kā tas var būt saliktajās, kur ir izmaiņas daļu starpā. monādē nav loģu, pa kuriem kaut kas varētu iekļūt vai izkļūt. Accidentāls (accidents) nevar ne atrāsties, ne pastāvēt ārpus būtības (substances), kā to kāreiz darīja jutekliskie veidi (espèces sensibles) Scholastiķiem. Tādējādi ne būtība

desmitos eksemplāru un tos deponēt lielākajās Latvijas bibliotēkās, kā arī Latvijas Universitātes filozofijas nodaļā.” [9] Informācija Elektroniskajā kopkatalogā liecina, ka Latvijas lielākajās zinātniskajās un augstskolu bibliotēkās pieejami septiņi šī izdevuma eksemplāri. Izdevuma priekšvārdā autors arī piebilst, ka daudzas darba tēzes viņš bija pārtulkojis jau 20. gs. 70. un 80. gados, kad lasīja lekcijas LVU Filozofijas nodaļas studentiem. Šie tulkojumi manuskriptu veidā glabājas LU Bibliotēkā [12]. Teksta tulkojums, priekšvārds, piezīmes un paskaidrojumi ir gan rokrakstā ar zilu tintes spalvu, gan mašīnrakstā ar labojumiem rokrakstā (kopapjoms – 106 lappuses) (4.–6. att.).

Kopumā izdošanai latviešu valodā V. Zariņš sagatavojis ap 25 pagātnes filozofu un citu autoru darbus vai arī piedalījies šo izdevumu sagatavošanā, starp tiem ir Laodzi, Platona, Aristoteļa, Roterdamas Erasma, Mišela de Monteņa, Frānsisa Bēkona, Renē Dekarta, Benedikta Spinozas, Fransuā de Larošfuko, Džordža Bērklija, Šarla Luija de Moteskjē, Voltēra, Denī Didro, Georga Vilhelma Frīdriha Hēgeļa darbi [13].

Izmantotā literatūra

1. Descartes, René Pārruna par metodi / Renē Dekarts ; no franču valodas tulkojis [un priekšv. sarakst.] Vilnis Zariņš. [2., labotais izd.]. Rīga : Zvaigzne ABC, [2007]. 103, [1] lpp.
2. Descartes, René, Pārruna par metodi / Renē Dekarts ; [no franču val. tulk. un priekšv. sarakst. V. Zariņš]. Rīga : Zvaigzne, 1978. 91, [2] lpp. : il., portr. ; (Avots. Pagātnes domātāju darbi). (22494)
3. Ikere, Zaiga. Mans darbs ir visa mana dzīve : [Intervija. Pierakstījusi Inguna Spuleniece] // Latgales Laiks, 1993, 1. sept. 2. lpp.
4. Izstāde “Vilnis Zariņš – atmiņu stāsti” [elektroniskais resurss] / Latvijas Universitātes Bibliotēka – Tiešsaistes pakalpojums. – Rīga, 2016. – Nos. no tīmekļa lapas. – Pieejas veids: Tīmeklis WWW. URL: <http://www.lu.lv/zinas/t/38305/> – Resurss aprakstīts 2017.g. 16. augustā.
5. Laozi, 6.-5.gs. p.m.ē. Laodzi sacerējums par Dao un De (Daodedzin) / [tulkojums no vācu valodas, priekšvārds, komentāri: Vilnis Zariņš]. Rīga : Zvaigzne, 1986. 161, [3] lpp. : portr., il. (Avots).
6. Laozi, 6.-5.gs. p.m.ē. Laodzi sacerējums par Dao un De (Daodedzin) / [tulk. no vācu val., priekšv., komentāri: Vilnis Zariņš]. [2. izd.]. Rīga : Zvaigzne ABC, 2001. 190 lpp. : portr., il. (Avots).
7. Laozi, 6.-5.gs. p.m.ē. Sacerējums par Dao un De (Daodedzin) / Laodzi ; [no vācu valodas tulkojis, priekšvārdu un piezīmes sarakstījis Vilnis Zariņš]. 3. izd. Rīga : Zvaigzne ABC, [2007]. 190 lpp. : portr., il. (Avots).
8. Leibniz, Gottfried Wilhelm. Monadoloģija / Gotfrīds Vilhelms Leibnics ; no franču valodas tulkojis Vilnis Zariņš // Grāmata, 1991. g. Nr. 9. – 50.-58. lpp.
9. Leibniz, Gottfried Wilhelm. Monadoloģija / Gotfrīds Vilhelms Leibnics ; no franču valodas tulkojis Vilnis Zariņš. Rīga : [b.i.], 2011. 96 lpp. 623672
10. RM1/114.
11. RM1/154.
12. RM1/211.
13. RM1/216.
14. Zariņš, Vilnis, Rietumeiropas filozofija 17. gs. Renē Dekarts. “Pārruna par metodi” : mācību līdzeklis / V. Zariņš ; P. Stučkas Latvijas Valsts universitāte. Vēsturiskā materiālisma un filozofijas vēstures katedra. Rīga : LVU Redakcijas un izdevniecības daļa, 1974. 99 lpp. (sist. 304047).

4.–6. att. Gotfrīda Vilhelma fon Leibnica “Monadoloģija” – Viļņa Zariņa tulkojuma manuskripta fragmenti

Eduards Skvireckis

Klasiskās filoloģijas vēsturiskais krājums

Klasiskās filoloģijas vēsturiskais krājums, kas pārņemts no Latvijas Universitātes (LU) Filoloģijas un filozofijas fakultātes Klasiskās filoloģijas nodaļas, atrodas LU Bibliotēkas Krātuvē Lielvārdes ielā 24. Tas veidots līdz ar Latvijas Universitātes dibināšanu, un lielākā daļa izdevumu iegūti tieši pašā Universitātes sākotnē – 20. gadsimta 20. un 30. gados. Grāmatas Klasiskās filoloģijas kolekcijā nonākušas dažādos ceļos, kuri nereti ir nedokumentēti vai dus zem neatšķetināmas mīklas plīvura. Grāmatas tika gan pirktas, gan saņemtas kā dāvinājumi, gan mantotas kā “bezsaимnieka manta”, kuras palika bez sava īpašnieka pēc Pirmā pasaules kara. Būtisku papildinājumu krājums piedzīvoja, kad LU Bibliotēka iegādājās ap 300 grāmatu no ievērojamā antikvāra Ķimeļa un vairākus izdevumus arī no tā laika LU mācībspēkiem – K. Strauberga, E. Felsberga un J. Lautenbaha u. c. (pēdējiem diviem pēc viņu nāves LU Bibliotēkā ir izveidotas atsevišķas kolekcijas). Tomēr ievērojamāko papildinājumu un krājuma kodolu Klasiskās filoloģijas kolekcija ieguva, pateicoties Padujas Universitātei (*Università di Padova*), kas 1926. gadā kā dāvinājumu LU nodeva 2000 vērtīgus antīko autoru darbu izdevumus oriģinālvalodās un to tulkojumus.¹ Lai gan krājums tika papildināts arī turpmāk, šis dāvinājums aizvien ir visas kolekcijas pamats, kas nevar tikt pārvērtēts.

Klasiskās filoloģijas fonda izvērtējumā rodama ziņa, ka Klasiskās filoloģijas kolekcijā atrodas ap 3860 grāmatu, no kurām 1560 ir grieķu valodā, ap 1000 latīņu valodā, ap 1000 grāmatu vācu valodā, kas ir komentāri un skaidrojumi oriģināltekstiem, un aptuveni 300 antīko autoru tulkojumi svešvalodās (lielākoties vācu valodā). Kolekcijā ietilpst arī grieķu un latīņu valodas mācību literatūra,

vārdnīcas un uzzīņu izdevumi. No šī uzskaitījuma var viegli secināt, ka LU Bibliotēkai pieder unikāla vērtība, kas ir bagātākā kolekcija klasiskās filoloģijas pētniekiem un studentiem Latvijā. Ņemot vērā, ka izglītības sistēma Latvijā ir tik jauna un bez ciešas saiknes ar pagātņi, kas savukārt nozīmē, ka klasiskā izglītība tās īstajā nozīmē šeit nekad nav nostiprinājusi savas saknes², šādas kolekcijas esamība tik tiešām ir brīnums un dāvana jebkuram humanitāri virzītam prātam, sevišķi klasiskās filoloģijas entuziastam. Šī kolekcija ir nozīmīgākais avots Latvijā, kas sniedz zināšanas par mūsu pašu kā eiropiešu kultūras aizmetņiem un vispārcilvēciskām vērtībām, kas vienlīdz aktuālas bija sengrieķiem un ir aktuālas arī mūsdienu latvietim.³ Klasiskie teksti, antīkā vēsture un kultūra “nav tikai kāds sen pārdzīvots vēsturiskas evolūcijas posms, bet viņas iespaids ir stipri jūtams pat mūsu dienās, gluži tāpat kā mēs jūtam saules siltumu un spožumu, kaut gan viņa atrodas neticami tālu no mums”.⁴ LU Bibliotēkai ir tas gods būt par starpnieku starp šo zināšanu sauli un tās uztvertgribētāju. Tomēr laika zobs un politiskās pārmaiņas nav bijušas saudzīgas pret šo dārgumu – bibliotēkas pārceļšana un vairākas krājuma pārvietošanas, tā glabāšana izdevumiem neatbilstošos un nepiemērotos apstākļos noveda pie tā, ka šis krājums ir daudz zaudējis un cietis: daļa grāmatu ir pazudušas, daļa saplīsušas, sapelējušas vai izmirkušas, liedzot potenciālajam lasītājam prieku tās vēl reizi izmantot. Kolekcijas stāvoklis un pieejamība nav apmierinoša, tādēļ ir sākta kolekcijas sakopšana un atdzīvināšana – Bibliotēkas speciālisti pārdomāti ir uzsākuši risināt kolekcijas pieejamības jautājumus.

¹ Informācija no LU Bibliotēkas Filoloģijas un filozofijas fakultātes bibliotēkas inventāra grāmatām un manuskriptu, kas pieejams LU Bibliotēkas Reto izdevumu un rokrakstu kolekcijā [autors nezināms] un datējams pēc 1998. gada (turpmāk – Klasiskās filoloģijas fonda izvērtējums).

² Īsu Rīgas ģimnāziju vēstures izklāstu sk.: Klasisko ģimnāziju vēsture Rīgā. *Skolu dzīve*, 1936, Nr. 5(20), 21.lpp.; Nr. 6(21), 18.lpp.; Nr. 8(23), 20.lpp.; Nr. 9(24), 17.lpp.; Nr. 10(25), 21.lpp.

³ Par klasiskās izglītības nozīmību sk.: Ķiļauka, P. Kāds vārds par klasisko izglītību. *Latvijas jaunatne* 7(31), 1927, 108.-109.lpp.

⁴ Ķiļauka, P. Klasiskā izglītība. *Izglītības Ministrijas Mēnešraksts Nr.2*, 1926, 105.-118.lpp., 107.lpp.

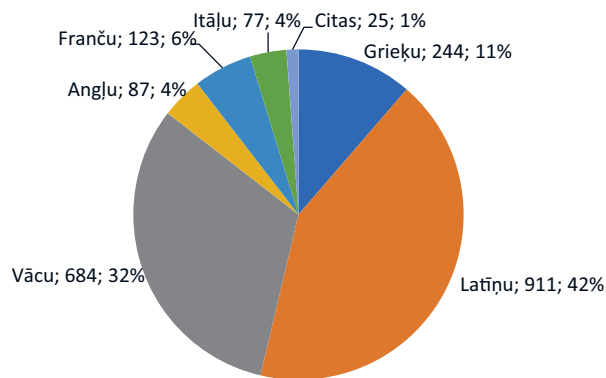
Lai arī Klasiskās filoloģijas vēsturiskais krājums gulst zem viena jumta – LU Bibliotēkas Krātuvē, grāmatas izvietotas divos stāvos: 9. stāvā atrodas kolekcijas rekatalogizētie izdevumi, t. i., tie izdevumi, kuriem ir veikts apraksts elektroniskajā katalogā (EK), un tie ir brīvi pieejami jebkuram bibliotēkas lietotājam, savukārt 12. stāvā atrodas otra (lielākā) krājuma daļa, kas pagaidām mīt aizmirstības tumsā. Vispārinošu situāciju 12. stāvā, var apgalvot, ka šeit plauktos aptuveni 70 metru garumā valda liels grāmatu haoss, kas radies, vairākkārtīgi pārvietojot kolekciju. Grāmatas fiziski atrodas plauktos, bet tās nav atrodamas un ir lasītājiem nepieejamas. Minētās kolekcijas saturs ir pētīts un apzināts neregulāri, līdz ar to pirmais solis darbam ar Klasiskās filoloģijas vēsturisko krājumu ir grāmatas pa vienai vien aprakstīt un atspoguļot EK. Tas ir laikietilpīgs darbs, bet augļi, ko tas nes, attaisno pūles: *litterarum radices amarae, fructus dulces sunt*.⁵

EK ir veikts 2151 apraksts (1 apraksts var ietvert vairākus sējumus), visas grāmatas ir tehniski apstrādātas un gaida savu lasītāju. Uzticoties veikto aprakstu korektumam un pilnīgumam, elektroniskais katalogs sniedz analīzes rīkus, kas palīdz saprast krājuma saturu, noteikt tā vērtību un iezīmēt nākotnes perspektīvas. Lai gan analīze pagaidām nespēj aptvert visu krājumu, 2151 ieraksts ir pietiekami⁶, lai spētu izdarīt dažus vispārīgus secinājumus. 1) Salīdzinot grāmatu plauktu metrus krātuvē, kurā izvietots krājums, kļūst skaidrs, ka Klasiskās filoloģijas vēsturiskajā krājumā ir daudz vairāk grāmatu, nekā norādījis “Klasiskās filoloģijas fonda izvērtējuma” autors. 2) Lielāko daļu krājuma veido grāmatas, kas sarakstītas latīņu un vācu valodā, ievērojami mazāk ir grieķu valodā izdoto grāmatu (sk. 1. att.).⁷ Līdz ar to ir uzskatāmi redzams, ka “Klasiskās filoloģijas fonda izvērtējuma” autora aplēses par krājuma saturu ir bijušas maldīgas un paviršas. 3) Ir vērojams, ka krājums veidots tieši Latvijas Universitātes vajadzībām, sagatavojot jaunos klasiskās filoloģijas speciālistus, ko pamato tas, ka krājumā plaši pārstāvēti tieši katra žanra izcilākie pārstāvji: eposā – Homērs, Vergīlijs; lirikā – Pindars, Ovidijs, Horācijs, Katullis; drāmā – Euripīds, Aristofans, Terencijs, Plauts; vēsturiskajā prozā – Ksenofons, Tacits, Tits Līvijs; oratoriskajā prozā – Dēmostens, Isokrats, Cicerons; filozofiskajā prozā – Platons, Aristotelis, Seneka utt. (sk. 2. un 3. att.). 4) Krājumā dominē 19. un 20. gs. izdevumi (sk. 4. att.), kas apstiprina iepriekšējo tēzi, ka krājums veidots speciāli universitātes vajadzībām, jo uzsvars likts uz zinātniski pilnīgākiem un komentētiem

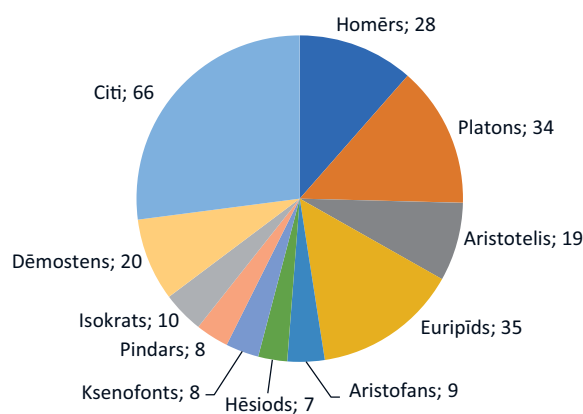
⁵ Zināšanu saknes ir rūgtas, [bet] augļi ir saldi.

⁶ Anonīmais “Klasiskās filoloģijas fonda izvērtējuma” autors norāda, ka krājumu kopā veido 3860 grāmatas, tātad EK ierakstu skaitam vajadzētu pārklāt vairāk nekā pusi no visām krājumā esošajām grāmatām (lai gan tā nav tiesa).

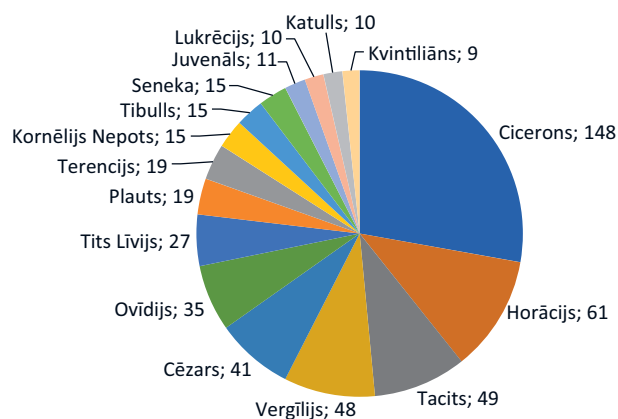
⁷ Šeit jāņem vērā, ka liela daļa izdevumu ir bilingvāli vai arī ar oriģinālteksta (grieķu vai latīņu valodā) komentāru un kritisko aparātu citā valodā (parasti vācu vai latīņu valodā). Uzrādītie izdevumu valodu rezultāti atspoguļo tikai dominējošo valodu.

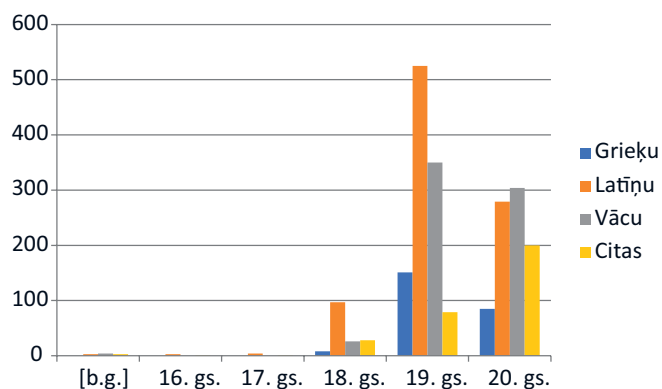
1. att. Valodas

2. att. Grieķu autori

3. att. Latīņu autori

4. att. Grāmatas pēc izdošanas gadiem un valodas

Attēlu apraksti (Klasiskās filoloģijas vēsturiskais krājums)

1. Vergilius, Maro Publius. Aeneis Vergiliana / cu[m] Seruii Honorati Grammatici huberrimis commentariis: cu[m] Philippi Beroaldi viri clarissimi doctissimis in eosdem annotationibus suis locis positis. Cum Donati argutissimis subinde sententiarum praesertim enodationibus. Cum Augustini Dathi oratoris Senen. luculentissima introductione. Cumq[ue] familiarissima Iodoci Badii Ascensii elucidatione: atq[ue] ordinis contextu. Accessit ad hoc Mapphei

Veggii liber addititius: cum Ascensianis annotationibus. Addita praeterea sunt ipsius poetae: ac operum eius illustrium virorum praekoniam. Aeneidos argumenta: [et] quaedam eiusdem poetae nostri epitaphia. Parrhisiis [Paris]: ab Ioanne Paruo, [1512].

2. Chariton, Aphrodisiensis. Χαρίτωνος Αφροδισιέως των περι Χαίρεαν και Καλλιρρόην ερωτικων διηγηματων λογοι η [οκτω] = [Charitōnos Aphrodisiēs tōn Peri Chairean kai Kallirroēn erōtikōn diēgēmātōn logoi ē] : [i. e., 8] / Jacobus Philippus D'Orville publicavit animadversionesque adjecit. Amstelodami [Amsterdam]: apud Petrum Mortier, 1750.

3. C. Cornelii Taciti Opera. Iterum recensuit notas integras Iusti Lipsii I. F. Gronovii nic. Heinsii et suas addidit Io. Augustus Ernesti. Lipsiae: Apud Weidmannii Haered. et Reichium, 1772. 2 sēj.

4. Aur. Theodosii Macrobbii, v. cl. & inlustris, Opera / accedunt notae integrae Isacii Pontani, Joh. Meursii, Jacobi Gronovii. Lugduni Batavorum: Ex officina Arnoldi Doude, Cornelii Driehvysen, 1670.

izdevumiem, nevis bibliogrāfiskiem retumiem un senie-
spiedumiem, lai gan arī tādi nelielā apjomā atrodami
Klasiskās filoloģijas krājumā, piemēram, 1670. gadā Nī-
derlandē izdots Makrobija darbu krājums ar kome-
tāriem⁸. Krājums atspoguļo arī klasiskās filoloģijas kā zi-
nātnes disciplīnas tendences – 19. gs. dominē latīņu un
vācu valoda (teju visi ievērojamākie izdevumi tika izdoti
Vācijā), bet 20. gs. to nozīme sāk mazināties un parādās
publikācijas un tulkojumi arī citās valodās – angļu, fran-
ču un itāļu. Senākais iespiedums krājumā ir 1512. gadā
Parīzē izdotā Vergīlija “Eneīda” ar plašu komentāru⁹, bet

jaunākā grāmata ir Roberto Busas nodeva digitālo hu-
manitāšu aizmetņiem, analizējot Akvīnas Toma korpusu
ar IBM datora piedāvātajiem rīkiem.¹⁰ Tagad Klasiskās
filoloģijas kolekcijas krājums vairs netiek papildināts ar
jauniem izdevumiem.

Abas grāmatas – pirmā un pēdējā – iezīmē arī pašas
Klasiskās filoloģijas vēstures krājuma aprises: tas ir pa-
beigts veselums, kas katru interesentu izvedīs cauri se-
natnei un tās glabātajām gudrībām, pievedot viņu pie
jaunā laikmeta, līdzīgi kā Beatriče vadīja Danti. Mūsdie-
nās klasiskā filoloģija arvien vairāk izmanto digitālus rī-
kus teksta analīzei un interpretācijai, tomēr katrs klasi-
ķis novērtēs augstvērtīgi komentētu kāda antīkā autora
izdevumu. Un, kamēr būs kaut viens lasītājs, šī krājuma
sakārtošana nebūs bijusi veltīga.

⁸ Aur. Theodosii Macrobbii, v. cl. & inlustris, Opera / accedunt notae integrae Isacii Pontani, Joh. Meursii, Jacobi Gronovii. Lugduni Batavorum: Ex officina Arnoldi Doude, Cornelii Driehvysen, 1670.

⁹ Vergilius, Maro Publius. Aeneis Vergiliana / cu[m] Seruii Honorati Grammatici huberrimis commentariis: cu[m] Philippi Beroaldi viri clarissimi doctissimis in eosdem annotationibus suis locis positis. Cum Donati argutissimis subinde sententiarum praesertim enodationibus. Cum Augustini Dathi oratoris Senen. luculentissima introductione. Cumq[ue] familiarissima Iodoci Badii Ascensii elucidatione: atq[ue] ordinis contextu. Accessit ad hoc Mapphei Veggii liber addititius: cum Ascensianis annotationibus. Addita praeterea sunt ipsius poetae: ac operum eius illustrium virorum praekoniam. Aeneidos argumenta: [et] quaedam eiusdem poetae nostri epitaphia. Parrhisiis [Paris]: ab Ioanne Paruo, [1512].

¹⁰ Busa, Roberto. Sancti Thomae Aquinatis Operum omnium indices et concordantiae: in quibus verborum omnium et singulorum formae et lemmata cum suis frequentis et contextibus variis modis referentis quaeque: auspice Paulo VI Summo Pontifice / consociata plurium opera atque electivo IBM automato usus digessit Robertus Busa S.I. in Gallarateni Facultate Philosophica Aloisiani Collegii Professor. [Stuttgart]: Fromman-Holzboog, [1973].

Nacionālā atvērtās piekļuves dienesta informācijas stands "Sabiedriskā zinātne"

Gita Rozenberga

Par sabiedrisko zinātņi *Helsus* festivālā

OpenAIRE

Karstākajā maija nogalē, 20. un 21. maijā, Jelgavā notika *HELSUS* Zināšanu festivāls, kas veltīts cilvēka pašizglītībai dažādās jomās. Festivālā piedalījās arī Nacionālais atvērtās piekļuves dienests (NAPD) ar informācijas stendu par sabiedriskās zinātnes (*citizen science*) kustību.

NAPD ir atbalsta punkts Latvijā par jautājumiem, kas saistīti ar pētniecisko rezultātu publiskošanu atvērtā piekļuvē, un tas ir izveidots, pateicoties Latvijas Universitātes (LU) dalībai Eiropas Komisijas projektā *OpenAIRE*. Ideja piedalīties šajā projektā un veicināt sabiedrības izpratni par atvērtu zinātņi radās LU Bibliotēkas darbiniekiem. Kopš 2009. gada ir organizētas dažādas aktivitātes, un šogad viena no tām bija dalība *Helsus* festivālā, lai

veicinātu izpratni un vēlmi piedalīties sabiedriskās zinātnes kustībā, jo pētīt un atklāt var ikkatrs!

Sabiedriskā zinātne ir viens no atvērtās zinātnes konceptiem, un tā ir prakse, kuras pamatā pētniecība notiek ar sabiedrības līdzdalību. Sabiedrība zinātniskās izpētes procesā var piedalīties dažādi: kā parādību novērotāji,

No kreisās: Zintis Gūts, Indra Bebre, Gita Rozenberga

Gita Rozenberga interesentiem sniedz konsultāciju par sabiedrisko zinātni un iespējām piedalīties pētniecībā Latvijā

Skats no HELSUS Zināšanu festivāla Jelgavā, Pasta salā

datu sniedzēji, datu apstrādātāji un analizētāji un kā pētniecības projektu finansētāji. Atkarībā no personīgajām interesēm, laika un tehnoloģiskajām iespējām iedzīvotāji izvēlas, kā iesaistīties pētniecībā: novērot putnus, identificēt galaktikas, kombinēt proteīnu struktūras virtuālā vidē, apkopot secinājumus par sabiedriskās zinātnes tendencēm un rezultātiem u. c. Eiropas Sabiedriskās zinātnes asociācijas (*European Citizen Science Association*) izveidotā darba grupa labās prakses apmaiņai un veikspējas celšanai ir izstrādājusi 10 sabiedriskās zinātnes principus. *Principu versiju latviešu valodā* ir izstrādājis *Vides risinājumu institūts*.

Sabiedriskās zinātnes principi tika arī prezentēti plakātā, kuru NAPD izveidoja speciāli *HELSUS* festivālam. Festivāla apmeklētāju uzmanību piesaistīja ne tikai plakāta saturs un vizuālā informācija stendā, bet arī tiešais

dialogs konsultāciju veidā. Īpašs pārsteigums bija sarūpēts stenda apmeklētājiem, kuri varēja piedalīties izziņojumā spēlē "Gribu izpētīt". Spēles gaitā interesenti iepazīna pētniecības procesu un to, kuros posmos ikviens iedzīvotājs var piedalīties zinātniskā izpētē.

Sabiedriskās zinātnes kustība ir jauna tendence zinātnes un sabiedrības tuvināšanai. Iedzīvotāju vidū ir daudz zinošu cilvēku, kas meklē iespējas dalīties zināšanās. Viņi ir gatavi veltīt savu laiku zinātniskai izpētei un jauniem atklājumiem. Savukārt profesionāliem pētniekiem mūsdienu straujajā un informācijas pārbagātajā laikā ir vērtīgi iesaistīt sabiedrību pētniecībā un izmantot iedzīvotāju savāktos datus un novērojumus.

Arī turpmāk NAPD un LU Bibliotēka rīkos aktivitātes par sabiedriskās zinātnes principiem un iespējām. Uz tikšanās kādā no pasākumiem!

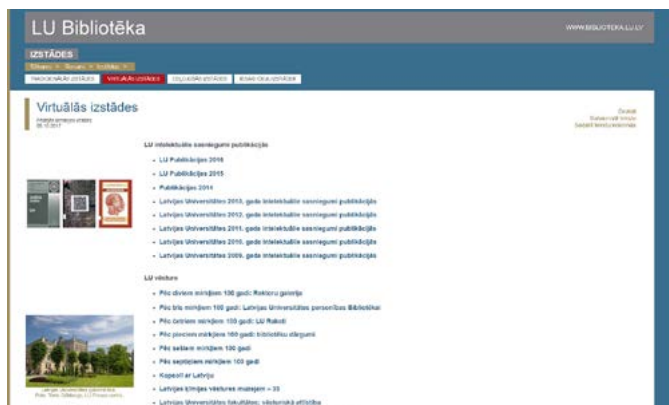

Stendā noris spēle "Gribu izpētīt"

Vineta Grīniņa

Latvijas Universitātes Bibliotēkas veidotās virtuālās izstādes

1. att. LU Bibliotēkas sadaļa "Resursi" – "Izstādes"

Latvijas Universitātes (LU) Bibliotēka regulāri veido dažādas izstādes par godu aktuāliem notikumiem Latvijas Universitātē, Latvijā un pasaulē. Izstādes tiek veltītas nozīmīgām akadēmiskā personāla, pētnieku un citu ievērojamu cilvēku jubilejām un sasniegumiem.

Bibliotēka piedāvā lietotājiem ne tikai tradicionālās izstādes, kuras tiek izvietotas nozaru bibliotēkās, vai ceļojošās izstādes, kuras piedāvājam eksponēt citām bibliotēkām vai institūcijām, bet arī virtuālās izstādes, kuras ir plašam skatītāju lokam pieejamas elektroniskā veidā LU portāla LU Bibliotēkas sadaļā "Resursi" – "Izstādes" (www.biblioteka.lu.lv). Kopumā bibliotēkas kolektīvs ir izveidojis 41 virtuālo izstādi piecās nosacītās kategorijās, tādās kā "LU intelektuālie sasniegumi publikācijās", "LU vēsture", "LU personības", "LU Bibliotēkas dārgumi" un "Citas izstādes".

LU intelektuālie sasniegumi publikācijās

Bibliotēka ik gadu piedāvā LU publikāciju izstādes, kas atspoguļo un popularizē LU akadēmiskā un zinātniskā personāla zinātniskos sasniegumus. Kopš 2009. gada virtuālās izstādes veidošana, apkopojot iepriekšējā gada publikāciju klāstu, kļuvusi jau par ikgadēju tradīciju. Par informācijas avotu izstādes veidošanai tiek izmantota Bibliotēkas veidotā *Latvijas Universitātes zinātnieku publikāciju un vēstures datubāze*, kas regulāri tiek papildināta ar zinātnieku iesniegto informāciju.

Publikāciju izstādē ir apkopota informācija par LU fakultāšu, zinātnisko institūtu un citu institūciju publikācijām. Katrai struktūrvienībai ir sagatavots publikāciju

2. att. Virtuālā izstāde "Publikācijas 2014"

3. att. Virtuālā izstāde "LU Publikācijas 2015"

4. att. Virtuālā izstāde "LU Publikācijas 2016"

saraksts, kas ir sakārtots alfabētiski autoru un darbu nosaukumu secībā. Saraksta sākumā ir ievietoti monogrāfiju apraksti, tiem seko zinātnisko rakstu apraksti no monogrāfijām, rakstu krājumiem, konferenču materiāliem, periodiskajiem u. c. izdevumiem, kā arī elektronisko

publikāciju apraksti. Publikāciju ilustratīvajam atspoguļojumam ir izmantoti publicēto izdevumu vāku attēli, fotogrāfijas no grāmatu atvēršanas svētkiem, autoru fotogrāfijas un cita ar publicitāti saistīta vizuāla informācija.

LU vēsture

Kategorijā "LU vēsture" skatāmas 10 virtuālās izstādes. Divas izstādes – "LU Medicīnas fakultātei – 90" un "Latvijas ķīmijas vēstures muzejam – 35" – veidotas par godu nozīmīgu LU struktūrvienību pastāvēšanas jubilejām. Izstādē, kas veidota par godu Medicīnas fakultātes 90 gadu jubilejai, ir sniegti būtiskākie fakultātes vēstures fakti un procesi apraksti, kas papildināti ar dažādos gados

tapušām fotogrāfijām, savukārt Latvijas ķīmijas vēstures muzeja 35. jubilejai veltītā izstāde fotoattēlos un tekstos sniedz ieskatu muzeja vēsturē, darbībā un kolekcijās, izceļot arī muzeja darbinieku un atbalstītāju ieguldījumu.

Virtuālā izstāde "LU Vēstures un filozofijas fakultāte no pirmsākumiem līdz mūsdienām" atspoguļo Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātes pastāvēšanas pārmaiņas – apvienošanās un reorganizēšanos – laika posmā no 1919. līdz 2009. gadam.

Bibliotēka kā galvenais LU studiju un pētniecības darba informācijas resursu centrs 2009. gadā par godu LU 90 gadu jubilejai izveidoja virtuālo izstādi "Latvijas Universitātes fakultātes: vēsturiskā attīstība", kas sniedz īsu ieskatu LU fakultāšu vēsturē.

5. att. Virtuālā izstāde "LU Medicīnas fakultātei – 90"

8. att. Virtuālā izstāde "Pēc trīs mirkļiem 100 gadi: Latvijas Universitātes personības Bibliotēkai"

6. att. Virtuālā izstāde "Latvijas ķīmijas vēstures muzejam – 35"

9. att. Virtuālā izstāde "Pēc četriem mirkļiem 100 gadi: LU Raksti"

7. att. Virtuālā izstāde "Latvijas Universitātes fakultātes: vēsturiskā attīstība"

10. att. Virtuālā izstāde "Pēc pieciem mirkļiem 100 gadi: bibliotēku dārgumi"

Virtuālā izstādē “Kopsolī ar Latviju” veltīta Latvijas Republikas 94. proklamēšanas gadadienai un LU 93. gada dienai, sniedzot vispārēju ieskatu Latvijas valsts vēstures un LU vēstures notikumos laika posmā no 1918. gada līdz 2012. gadam.

Gaidot augstskolas 100. jubileju, kas tiks svinēta 2019. gadā, Bibliotēka kopš 2013. gada veido tematisko izstāžu aptvērumu: “Pēc septiņiem mirkļiem 100 gadi”, “Pēc sešiem mirkļiem 100 gadi”, “Pēc pieciem mirkļiem 100 gadi: bibliotēku dārgumi”, “Pēc četriem mirkļiem 100 gadi: LU Raksti” un “Pēc trīs mirkļiem 100 gadi: Latvijas Universitātes personības Bibliotēkai”.

Virtuālā izstādē “Pēc 7 mirkļiem 100 gadi” atspoguļo LU studiju procesu, ikdienu un svētkus, “Pēc 6 mirkļiem 100 gadi” sniedz ieskatu LU radošajā dzīvē un LU mākslinieciskās pašdarbības kolektīvu darbībā. Izstādē apkopoti gan informatīvi, gan vizuāli materiāli, kas iepazīstina ar šo kolektīvu aktivitātēm, vēsturi un sasniegumiem. Izstādē “Pēc 5 mirkļiem 100 gadi” sniedz ieskatu LU Bibliotēkas un LU Akadēmiskās bibliotēkas krājumos, tā atklāj, kādi dārgumi slēpjas bibliotēku plauktos, seifos un krātuvēs, kas saglabājušies gadu simtu ritējumā. Izstādē “Pēc 4 mirkļiem 100 gadi” ir veltīta LU Rakstiem, kuri laika gaitā mainījušies gan saturiski, gan vizuāli, un izstādē var apskatīt, kā tie ir saglabājušies līdz mūsdienām un turpina savu dzīves ritējumu. Virtuālā izstādē “Pēc 3 mirkļiem 100 gadi” ir veltīta LU 97. jubilejai un atspoguļo Universitātei nozīmīgas personības, kuras vēsturiskā skatījumā ir sniegušas savu ieguldījumu Bibliotēkas dzīvē.

LU personības

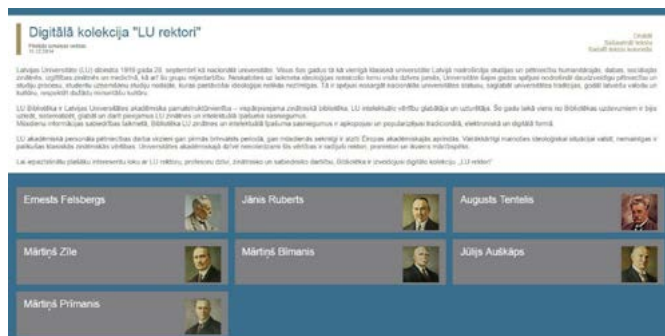
LU personību izstādes veltītas nozīmīgām personībām LU vēsturē, kas devušas ieguldījumu Latvijas izglītībā, politikā un akadēmiskajā dzīvē. Šajā sadaļā ir atspoguļotas 8 virtuālās izstādes: “Arnoldam Spekkem 130”, “Viegļus darbus neatmaksājas darīt: V. V. Klīvem – 85”, “LU goda doktora H. Vintera publikācijas”, “LU emeritētais profesors, vēsturnieks Heinrihs Strods”, “Itālistikas pagātne, tagadne un nākotne Baltijas valstīs un Krievijā: Godinot profesori Aleksandru Rolovu 90. jubilejā”, “Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes profesori (1944–2009)”, “Digitālā kolekcija “LU rektori” un “Kristapa Morberga dāvinājums LU Bibliotēkai”.

LU Bibliotēkas dārgumi

Uzsverot nepieciešamību popularizēt Bibliotēkas krājumu un padarīt tās unikālos dokumentus pieejamus plašam interesentu lokam, kategorijā “Bibliotēkas dārgumi” kopumā ir sagatavotas 7 virtuālās izstādes. Izstādē “Zelta lappuse Latvijas grāmatniecībā” sniedz ieskatu apgāda “Zelta Ābele” vēsturiskajā attīstībā, akcentējot tā nozīmīgo vietu Latvijas 20. gs. grāmatu kultūrā. Izstādē izcelti virtuozākie un izteismē bagātākie, dažādās tehnikās

11. att. Virtuālā izstādē “Kristapa Morberga dāvinājums LU Bibliotēkai”

12. att. Virtuālā izstādē “Digitālā kolekcija “LU rektori””

13. att. Virtuālā izstādē “Arnoldam Spekkem 130”

14. att. Virtuālā izstādē “Zelta lappuse Latvijas grāmatniecībā”

strādājošie grafiķi, kuri visaktīvāk darbojušies apgāda grāmatu tapšanā. Pašlaik Bibliotēkas kolekcijā ir 103 apgāda “Zelta Ābele” izdevumi 172 eksemplāros dažādās valodās, kas aptver visus apgāda pastāvēšanas posmus.

“Kognitīvo zinātņu un semantikas kolekcija” piedāvā iepazīties ar vērtīgu un nozīmīgu Kognitīvo zinātņu un semantikas centra dāvinājumu (923 dažādu zinātņu nozāres dokumentiem) LU Bibliotēkai. Izstādē “LU Bibliotēkas Reto izdevumu un rokrakstu kolekcijas pergamenti” skatāmi 17 dažādos gadsimtos radīti daudzveidīga satura pergamenti: dokumentu un grāmatu fragmenti.

Bibliotēka ir sagatavojusi vairākas virtuālās fotoizstādes: izstāde “Ēģiptes valdzinājums 19. gadsimta gravīru atspoguļojumā” sniedz ieskatu fotogrāfijās, kas ietvertas trīs daļās par lielformāta oriģinālgravīru 2. izdevumu *Description de l’Egypte*. Izstādē “Fotogrāfiju albums “Kerkoviusa nama atdzimšana” ir iespēja aplūkot Bibliotēkas ēkas (Kerkoviusa nama) renovāciju, kas norisinājās laikā no 2012. gada līdz 2013. gada janvārim. Kerkoviusa savrupnams ir īpašs ar to, ka savulaik L. V. Kerkoviuss aktīvi iesaistījies Rīgas politikajā dzīvē, bijis rātskungs, pilsētas galvas biedrs un laikā no 1890. līdz 1901. gadam veicis arī Rīgas pilsētas galvas amata pienākumus. Savukārt izstādē “LU Bibliotēka 90 fotogrāfijās” atspoguļoti 90 labākie foto mirkļi, kuros tverts laika ritējums no Bibliotēkas pirmsākumiem, parādot raksturīgāko, būtiskāko un interesantāko no Bibliotēkas ikdienas un pasākumiem. Izstādē skatāmas četras sadaļas: Bibliotēkas telpas, ikdienas darbs, pasākumi un izstādes.

Virtuālajā izstādē “Mūsu liktens lietas” iespējams iepazīties ar Bibliotēkas personālu un personību daudzšķautnēm jeb darbinieku “likteņlietu” – vai tas būtu kāds īpašs priekšmets, notikums, hobijs vai draugi, kas ietekmējuši bibliotekāru dzīvi.

Citas izstādes

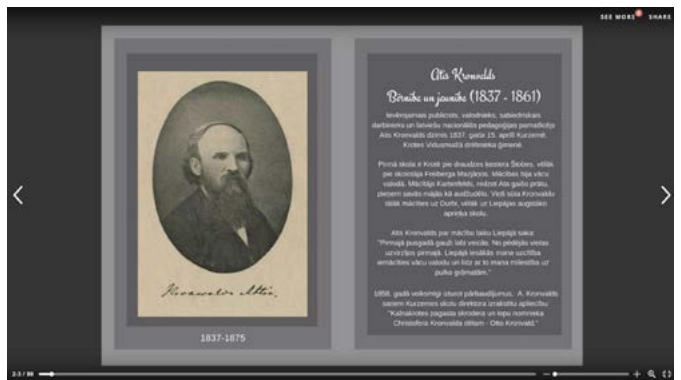
Noslēdzoša virtuālo izstāžu kategorija ir “Citas izstādes”, kurā kopumā bibliotēkas kolektīvs ir sagatavojis 8 izstādes par tādām tēmām kā “Atis Kronvalds – latviskās apziņas modinātājs”, “Teorija par visu: kvantu fizikām Stīvenam Hokingam 75”, “Kārlis Dēķens un Jānis Greste – ievērojamie Latvijas pedagogi”, “Bibliotēkas tēls literatūrā”, “Latvijas Ģeogrāfijas biedrībai – 90”, “Vulkāni”, “Rīgas Dabaspētnieku biedrības zinātniskais mantojums Latvijas Universitātes Bibliotēkā”, “Klasikas smalkās kaites: Jāņa Ezeriņa tulkojumi Latvijas Universitātes Bibliotēkas krājumā”.

Kategorijā skatāmas izstādes par ievērojamām personībām, kā Ati Kronvaldu, Stīvenu Hokingu, Kārli Dēķenu, Jāni Gresti un citiem, kā arī par tādām aizraujošiem tematiem kā vulkāni un vulkāniskie procesi, Bibliotēkas tēla atspoguļojums literatūrā, Jāņa Ezeriņa tulkotie darbi Bibliotēkas krājumā u. c.

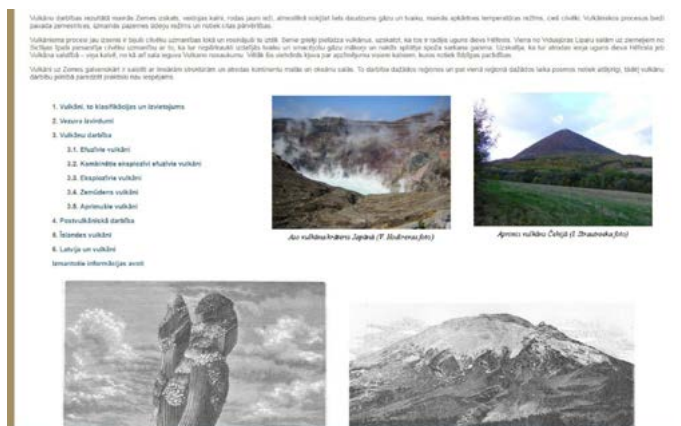
2015. gadā LU portāla Bibliotēkas sadaļa “Virtuālās izstādes” tika skatīta 17 413 reizes, toties 2016. gadā skatījumu skaits bija manāmi pieaudzis – līdz 35 416 tūkst. skatījumu, vidēji mēnesī to apmeklēja 831 lietotājs. 2017. gadā līdz septembrim mēnesī vidēji ir 939 skatījumi, savukārt līdz šim kopumā lapa ir skatīta 9623 tūkst. reižu. Pēc statistikas datiem ir secināms, ka aizraujošās izstādes un to tematiskie aptvērumi ik gadu piesaista arvien lielāku interesentu loku. Aicinām jūs sekot līdzi LU Bibliotēkas kolektīva sniegtam elektroniskā veidā LU portāla LU Bibliotēkas sadaļā “Resursi” – “Izstādes” – “Virtuālās izstādes” (www.biblioteka.lu.lv).

15. att. Virtuālā izstāde “Fotogrāfiju albums “Kerkoviusa nama atdzimšana””

16. att. Virtuālā izstāde “Atis Kronvalds – latviskās apziņas modinātājs”

17. att. Virtuālā izstāde “Vulkāni”

18. att. Virtuālā izstāde “Bibliotēkas tēls literatūrā”

Elīna Sniedze, Ilona Vēliņa-Švilpe

LU Bibliotēka ver durvis *ERASMUS+* viesiem

Grieķijas vieses vizītē RTU Zinātniskajā bibliotēkā. Foto: Ilvija Miza, RTU Zinātniskā bibliotēka

Pavasara semestrī ar Eiropas Savienības (ES) programmas *ERASMUS+* atbalstu mūs apciemoja vairāki kolēģi gan tepat no kaimiņzemes Lietuvas, gan no tālākām zemēm – Grieķijas un Turcijas. Šādas pieredzes apmaiņas laikā motivāciju un jaunas idejas darbam gūst ne tikai ārzemju kolēģi, bet arī mēs paši. Bibliotekāra profesija attīstās un mainās, līdz ar to ir būtiski uzzināt citu valstu kolēģu pieredzi, lai pilnveidotu savas kompetences un rastu jaunas idejas inovācijām. Viesiem sniedzām iespēju apmeklēt un tuvāk iepazīties ar ikdienas darbu Latvijas Universitātes (LU) Bibliotēkas Lietotāju apkalpošanas departamentā un Krājuma izmantošanas un attīstības departamentā.

Lietuvas kolēģe **Raimonda Stanišauskaite** (*Raimonda Stanišauskaitē*) no *Eiropas Humanitārās universitātes* (EHU) bibliotēkas Rīgā viesojās 24.–27. aprīlī.

Raimonda Stanišauskaite strādā nelielā universitātes bibliotēkā, kurā visu nepieciešamo darbu veic vien pāris cilvēki, tāpēc viņai bija liels prieks redzēt vienu no Latvijas lielākajām augstskolas bibliotēkām, kurā kolēģi demonstrēja sava darba specifiku un metodes.

R. Stanišauskaite priecājās, ka tika ļoti mājīgi un sirsnīgi uzņemta, kā arī atzina, ka ir guvusi jaunas idejas, ko ieviest savā bibliotēkā, un cer uz sadarbības iespējām nākotnē.

Raimonda Stanišauskaite iepazīstas ar LU Bibliotēku Kalpaka bulvārī. Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

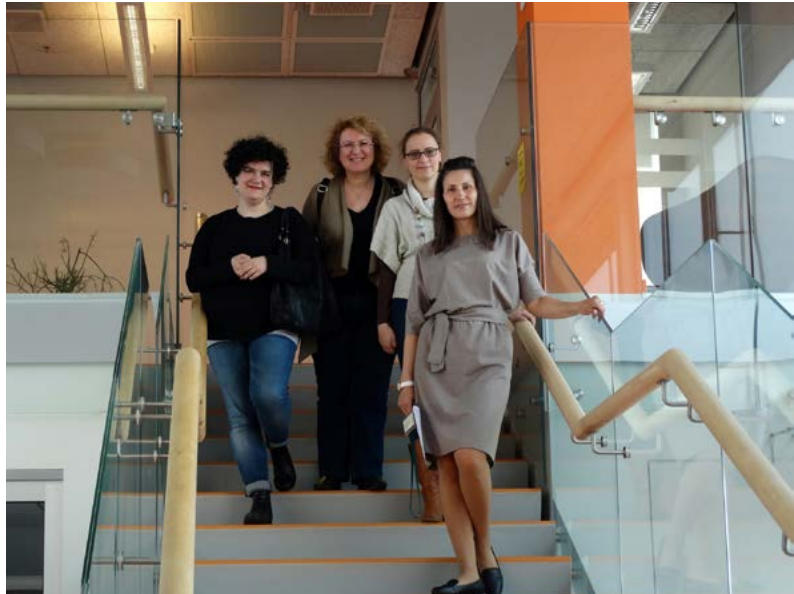

Priekšplānā Raimonda Stanišauskaite kopā ar LU Bibliotēkas bibliotekāri Agru Blūmu LU Bibliotēkā Raiņa bulvārī. Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

Savukārt 8.–12. maijā gan sauli, gan sniegu pie mums pieredzēja divas kolēģes no [Nacionālās Atēnu Tehniskās universitātes \(NTUA\)](#) bibliotēkas – **Evgenija Sisamaki** (*Evgenia Sisamaki*) un **Atēna Kita** (*Athina Kitta*).

Kolēģes no Grieķijas pirmajā vizītē LU Bibliotēkā. No kreisās: LU Bibliotēkas direktora p. i. Mārīte Saviča, Atēna Kita un Evgenija Sisamaki. Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

Grieķijas vieses vizītē RTU Zinātniskajā bibliotēkā. Foto: Ilvija Miza, RTU Zinātniskā bibliotēka

Lai arī Atēnās aukstās ziemās sniegš ir manīts, tomēr piedzīvot to maijā vidū – tas gan viesēm, gan pašiem mājiniekiem bija kas neparasts. Kolēģēm piedāvājām paviesoties arī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā (LNB) un Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) bibliotēkā.

Grieķijas kolēģe Evgenija Sisamaki uzsvēra, ka izveidojies ļoti patīkams iespaids par Latvijas akadēmisko bibliotēku darbu. Viņa norādīja, ka darbinieki šeit ir kompetenti un profesionāli, lietotājiem tiek nodrošināti visi nepieciešamie pakalpojumi, kā arī ir gandarīta, ka ES fondu līdzekļi tiek veiksmīgi izmantoti, lai nodrošinātu atbilstošu infrastruktūru.

Savukārt viņas kolēģe Atēna Kita piekrita, ka apmeklēt bibliotēkas citās valstīs ir liels ieguvums. A. Kita uzsvēra, ka viņai bijis patīkami vērot, kā kolēģi Latvijā ļoti rūpīgi strādā ar saviem klientiem un savstarpēji sadarbojas, kā arī darbinieki izjūt lielu mīlestību un lepnumu pret savu kultūru un tās mantojumu.

Grieķijas akadēmisko bibliotēku darbības pamatu veido Grieķijas bibliotēku biedrība [HEAL Link](#), kas nodrošina

Atēna Kita kopā ar LU Bibliotēkas bibliotekāru Rinaldu Baranovu LU Humanitāro zinātņu bibliotēkā. Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

Veicot ierakstu LU Bibliotēkas viesu grāmatā vēsturiskajā Ludviga Vilhelma Kerkoviusa namā – LU Bibliotēkā Kalpaka bulvārī.
No kreisās: Atēna Kita, Evgenija Sisamaki un LU Bibliotēkas direktora p. i. Māriete Saviča. Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

Sevdžana Turkaja viesojas LU Bibliotēkas Dabaszinātņu bibliotēkā, kas izvietota LU Dabaszinātņu akadēmiskajā centrā.
Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

arī lielu daļu akadēmisko bibliotēku pakalpojumu – apmācības bibliotekāriem, elektronisko resursu iegādi, bibliotēku informācijas sistēmas, katalogus un daudzus citus nepieciešamos pakalpojumus. Grieķijas kolēģes atzina, ka darbs Grieķijas bibliotēkās pašlaik nav viegls un ekonomiskā krīze ir ļoti iespaidojusi viņu ikdienu. Tomēr viņas ir pozitīvi noskaņotas un cer, ka nākotnē situācija uzlabosies.

Jūnija sākumā LU Bibliotēku apmeklēja kolēģe no Turcijas – **Gazi Universitātes** bibliotēkas direktores vietniece personāla jautājumos **Sevdžana Turkaja** (*Sevcan Türkey*).

S. Turkaja uzsvēra, ka LU Bibliotēkā ir iespaidīga kolekcija ar retām un vērtīgām grāmatām. Viņa atzina, ka iespaidi ir patīkami, jo LU Bibliotēkā ir jaunākās tehnoloģijas un viss nepieciešamais studentu labsajūtai. Atgriežoties savā bibliotēkā, S. Turkaja noteikti vēlētos ieviest modernu bibliotēkas aprīkojumu, ar kādu aprīkota LU Bibliotēkas Dabaszinātņu bibliotēka, jo tas darbiniekiem atvieglotu ikdienas pienākumu veikšanu.

3. augustā Bibliotēkā Kalpaka bulvārī viesojās 39 studenti un pasniedzēji no Ķīnas. Rīgā viņi bija ieradušies LU Sociālo zinātņu fakultātes projekta ietvaros. Ciemiņiem bija iespēja aplūkot 19. gs. beigās celto L. V. Kerkoviusa namu, uzzināt ēkas vēsturi, tuvumā aplūkot unikālus interjera elementus, kā arī atstāt veltījuma ierakstu Bibliotēkas viesu grāmatā. Tālos viesus īpaši sajūsmināja polihromiem gleznojumiem bagātā kamīnzāle, kuru

Sevdžana Turkaja iepazīstas ar LU Bibliotēkas Reto izdevumu un rokrakstu kolekciju. Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

Pieredzes apmaiņa LU Bibliotēkas Krājuma attīstības un izmantošanas departamentā. No kreisās: Sevdžana Turkaja kopā ar LU Bibliotēkas informācijas speciālisti Larisu Ponomarjovu. Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

V. L. Kerkoviusu ģimenē mēdza dēvēt par turku istabu, kā arī nama greznās koka kāpnes.

LU Bibliotēka ir gandarīta, ka var ne tikai sniegt atbalstu un jaunas idejas saviem kolēģiem, bet arī parūpēties, lai viņu iespaidi par Latviju un tās kultūru būtu pozitīvi un paliekoši!

Ķīnas delegācijas pārstāvis veic ierakstu LU Bibliotēkas viesu grāmatā. Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

LU Bibliotēkas "Bibliorūķu divīzijas" komandas pārstāvji un atbalstītāji pulcējas kopbildē LU Sporta spēlēs 2017 Ratniekos

Rinalds Baranovs

LU Bibliotēkas dalība LU Sporta spēlēs

LU Bibliotēkas pārstāvji jau trešo gadu pēc kārtas startēja LU Sporta spēlēs, kurās katru gadu pulcējas arvien vairāk komandu un dalībnieku, veidojot savstarpēju konkurenci dažādās atraktīvās stafetēs. Bibliotēkas komandas nosaukums palicis nemainīgs – "Bibliorūķu divīzija", un tās sastāvs šogad bija vislielākais salīdzinājumā ar aizvadītajiem gadiem. To veidoja 13 komandas biedri no Lietotāju apkalpošanas departamenta un Krājuma izmantošanas un attīstības departamenta.

LU Sporta spēles ik gadu norisinās atpūtas kompleksā "Ratnieki", kur šogad sporta aktivitātes, spītējot drēgnajam laikam, tika aizvadītas 2. jūnijā. Sporta spēles tika uzsāktas ar vienotu vingrojumu izpildi, kas pulcēja visus klātesošos – gan sportistus, gan līdzjutējus. Pēc iesildīšanās jau varēja startēt pamatstafetēs, tādās kā minifutbols, volejbols un ielu basketbols, paralēli piedaloties arī kriketa disciplīnā.

Katru gadu ārpus pamatstafetēm tiek piedāvāts plašs sportisko aktivitāšu klāsts – šogad dalībniekus priecēja "Kross nepieradinātā apvidū", "Izlaušanās tumsā", "Jautrības stafete", "Galda teniss" un "Frisbija metieni" kā papildu disciplīnas.

Līdz ar vakara svinīgās daļas iestāšanos komandu kapteiņiem bija iespēja cīnīties par "Rektora specbalvu" galda futbolā, pēc kuras sekoja komandu apbalvošana un pelnītā atpūta dzīvās mūzikas pavadījumā.

Iepriekšējā gadā tika iegūta godalgotā 2. vieta, toties šogad – 15. vieta no 17 komandām, un tas liek rosināt domāt, ka būs jāvingro aktīvāk. Sporta spēles ir iespēja kolektīvam kļūt vēl saliedētākam, kad laikapstākļi vairs nav noteicošais, jo galvenais ir būt kopā un kopā piedalīties! :)

Rūta Ramona-Vanaga un A. Blūma izbauda kriketu siltās sezonas zaļajā zālājā

Minifutbola sastāva iekšējā apspriede pirms spēles

Cīņas laikā volejbola disciplīnā "Bibliorūķu divīzijas" komandai vējš netraucēja bumbai lidot pareizajā virzienā.

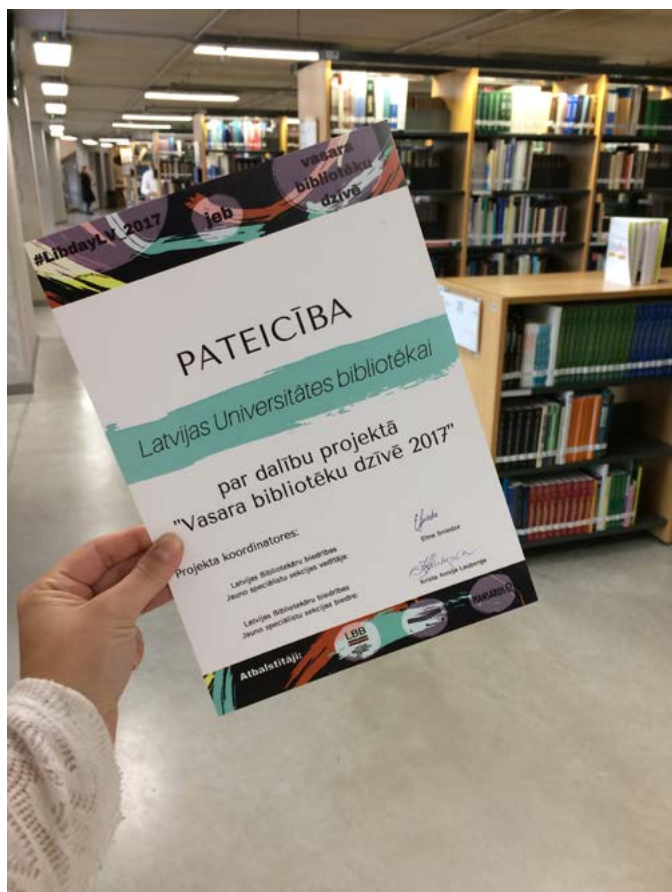

Toties frisbija metienos vējā jau bija nepieciešams aprēķins

Elīna Sniedze, LBB valdes locekle, LBB JSS vadītāja

LU Bibliotēka saņem atzinību par dalību projektā *LibdayLV 2017*

Latvijas Universitātes (LU) Bibliotēka visas vasaras garumā piedalījās projektā “Viena diena bibliotēkas dzīvē”, kas interneta vidē pazīstams kā *LibdayLV*. Projektu jau septīto reizi rīkoja Latvijas Bibliotekāru biedrības Jauno speciālistu sekcija (LBB JSS), lai popularizētu bibliotekāra profesiju un lauztu stereotipus par to, ka bibliotēkās strādā “sirmas kundzes”, kas tikai “lasa grāmatas un ada zeķes”. Projekta laikā bibliotekāri tika aicināti dalīties ar informāciju par ikdienā darāmajiem darbiem, sociālajos tīklos publicējot rakstus, fotogrāfijas vai video. Projekta laikā atspoguļotās aktivitātes joprojām aplūkojamas interneta vidē, izmantojot tēmturi #LibdayLV_2017.

Šogad projektā piedalījās 30 bibliotēkas no visas Latvijas. Trīs bibliotēkas par aktīvu, radošu un oriģinālu darbību saņēma simpātiju balvas no Latvijas Bibliotekāru biedrības, Latvijas Nacionālās bibliotēkas un apgāda “Mansards”.

[video <https://youtu.be/FOoodqUfYl0>]

Šis projekts aizsākts ASV kā starptautiska akcija, un tā autore ir Bobija Ņūmena (*Bobby Newman*). 2012. gadā LBB JSS iesaistījās kā šī projekta koordinatori no Latvijas, un Latvija šai projektā piedalījās pirmo reizi. Kopumā 2012. gadā no 30. janvāra līdz 5. februārim *Libday (libday8)* notika astoto reizi, diemžēl starptautiskajam projektam tā bija pēdējā reize. Tomēr Latvijas *LibdayLV* turpina dzīvot! Plašāka informācija par projektu pieejama [LBB JSS blogā](#).

Ilona Vēliņa-Švilpe

Pasākumu daudzveidība LU Bibliotēkā Raiņa bulvārī: grāmatas atvēršanas svētki, dzeja, diskusijas

Izstādes atklāšanas pasākuma apmeklētāji iepazīstas ar izstādē izvietotajām prof. Ojāra Spārīša publikācijām. Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

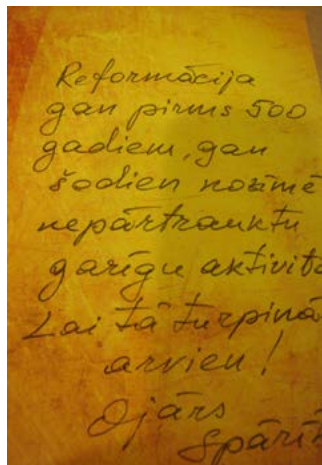
Pašā Latvijas Universitātes (LU) sirdī Raiņa bulvārī 19 atrodas skaista un mājīga telpa – Klusā lasītava, par kuru ikdienā rūpējas [LU Bibliotēkas Raiņa bulvārī](#) darbinieki. Lasītavā izvietotas LU Bibliotēkas kolekcijas: [Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes bibliotēka](#) un [Teoloģijas semināra kolekcija](#). Šeit kolekcijās esošie izdevumi ir izvietoti vēsturiskos iebūvētos koka plauktos, kas mūsdienās atjaunoti un ieguvuši stiklotas durvis. Lasītavas apmeklētājiem ir iespēja izbaudīt klasiskas klusas lasītavas gaisotni. Skaistā telpa ir iecienīta ne tikai kā LU Bibliotēkas rīkoto pasākumu vieta – lasītavā norisinājušies LU Datorikas fakultātes, LU Teoloģijas fakultātes pasākumi, žurnāla “Jurista Vārds” rīkotās tikšanās ar saviem lasītājiem.

2017. gadā pasākumi LU Bibliotēkā Raiņa bulvārī Klusajā lasītavā aizsākās februārī – mēnesī, ko LU Teoloģijas fakultāte sauc par savu mēnesi. Katru gadu, atzīmējot

fakultātes dibināšanu 1920. gadā, LU teologu saime rīko pasākumu ciklu “Februāris – Teoloģijas mēnesis”. Šī gada pasākumi norisinājās reformācijas piecsimtgdades zīmē. Jau par tradīciju kļuvusi LU Bibliotēkas līdzdalība pasākumu programmas bagātināšanā. Tāpēc **15. februārī Klusajā lasītavā norisinājās izstādes “Reformācijas laika liecības Ojāra Spārīša publikācijās” atklāšanas svētki**, kurā piedalījās Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents, akadēmiķis, Latvijas Mākslas akadēmijas prof. [Ojārs Spārītis](#), LU Teoloģijas fakultātes dekāne prof. Dace Balode, LU Bibliotēkas direktores vietniece Mārīte Saviča, kā arī LU Teoloģijas fakultātes mācībspēki, pētnieki, studenti un citi interesenti. Vēlāk izstāde mēroja ceļu uz citām nozaru bibliotēkām un no 3. aprīļa bija skatāma [LU Izglītības zinātņu un psiholoģijas bibliotēkā](#), savukārt no 2. maija – [LU Humanitāro zinātņu bibliotēkā](#).

Prof. Ojārs Spārītis raksta novēlējumu izstādes skatītājiem.
Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

Prof. Ojārs Spārīša novēlējums:
"Reformācija gan pirms 500 gadiem, gan šodien nozīmē nepārtrauktu garīgu aktivitāti. Lai tā turpinās arvien!
Ojārs Spārītis"

Dzejnieku diskusija pasākuma gaitā. Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

Savukārt 24. martā LU Teoloģijas fakultātes doktorantūras skolas **"Teoloģijas un reliģijpētniecības aktuālās problēmas"** ietvaros norisinājās seminārs par Filipa evaņģēliju vienlaicīgi ar izdevuma "Filipa evaņģēlijs" atvēršanas svētkiem. Semināru vadīja grāmatas "Filipa evaņģēlijs" tulkotājs un ievada autors – LU asoc. prof. luterāņu mācītājs Ralfs Kokins. Grāmatas atklāšanas svētkus ar savu klātbūtni pagodināja LU rektors prof. Indriķis Muižnieks, Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas (LELB) ārpus Latvijas arhibīskape Lauma Zušēvica un Latvijas Bībeles biedrības ģenerāldirektors LU prof. Valdis Tēraudkalns.

26. aprīļa pēcpusdienā LU Bibliotēkā Raiņa bulvārī izskanēja literārs pasākums **"Kā dzejnieks es pa dzīvi ārdos"**, kurā piedalījās LU Teoloģijas fakultātes doktorante, rakstniece, dzejniece un daudzu izdevumu literārā redaktore **Eva Mārtuža** un LU Teoloģijas fakultātes

absolvents, dzejnieks un publicists, etīžu teātra "Nerten" aktieris un režisors **Toms Treibergs**. Par pasākuma virsrakstu tika izvēlēti E. Mārtužas dzejas vārdi, jo tie ļoti trāpīgi raksturo literārā pasākuma ieceri – tuvāk iepazīt mūsdienu latviešu autoru personības un gūt ieskatu viņu radošajā pasaulē:

*Kā dzejnieks es pa dzīvi ārdos
Vēlos vārtīties dzejas vārdos.
Iekrist tavas grāmatas vārtos.
Ar ziemu elpot siena zārdos.*

Sarunu ar rakstniekiem vadīja un iesaistīties kopīgā sarunā palīdzēja LU Studentu teātra dalībnice Ilze Andžāne, savukārt par pasākuma laikā skatāmo dzejnieku darbu izstādi klātesošos iepazīstināja LU Bibliotēkas bibliotekāre Ilze Alekšūne.

Kristīgais starpkonfesionālais medijs "Tuvuma.lv" sadarbībā ar LU Teoloģijas fakultāti 9. maijā Klusajā lasītavā

No kreisās: LU asoc. prof. Ralfs Kokins, LU rektors prof. Indriķis Muižnieks, LELB ārpus Latvijas arhibīskape Lauma Zušēvica. Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

No kreisās: LU asoc. prof. Ralfs Kokins, Latvijas Bībeles biedrības ģenerāldirektors LU prof. Valdis Tēraudkalns, LU rektors prof. Indriķis Muižnieks. Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

Ziedi dzejniekiem. No kreisās: LU doktorante Eva Mārtuža, LU absolvents Toms Treibergs un LU Bibliotēkas bibliotekāre Ilze Alekšūne. Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

Diskusijas “Būt mammai – aicinājums vai pienākums?” dalībnieki Klusajā lasītavā. Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

organizēja diskusiju **“Būt mammai – aicinājums vai pienākums?”**. Diskusijā piedalījās LU Teoloģijas fakultātes prof. Laima Geikina, LU Humanitāro zinātņu fakultātes asoc. prof. Aivita Putniņa u. c. eksperti. Pasākumu vadīja LU absolvents žurnālists Aidis Tomsons. Šo diskusiju ikviens var noskatīties [LU video arhīvā](#).

Lielu apmeklētāju interesi LU Bibliotēka Raiņa bulvārī izpelnījās 22. maijā – ikgadējā **Muzeju nakts pasākumā**

“Laika jautājums”. Ikviens Muzeju nakts pasākuma dalībnieks varēja izmēģināt savas spējas senu tekstu lasīšanā latviešu valodā, atrast vajadzīgo grāmatu bibliotēkas plauktos, pieskarties 18. gadsimtā tapušiem izdevumiem un pārlapot tos, kā arī piedalīties citās aktivitātēs.

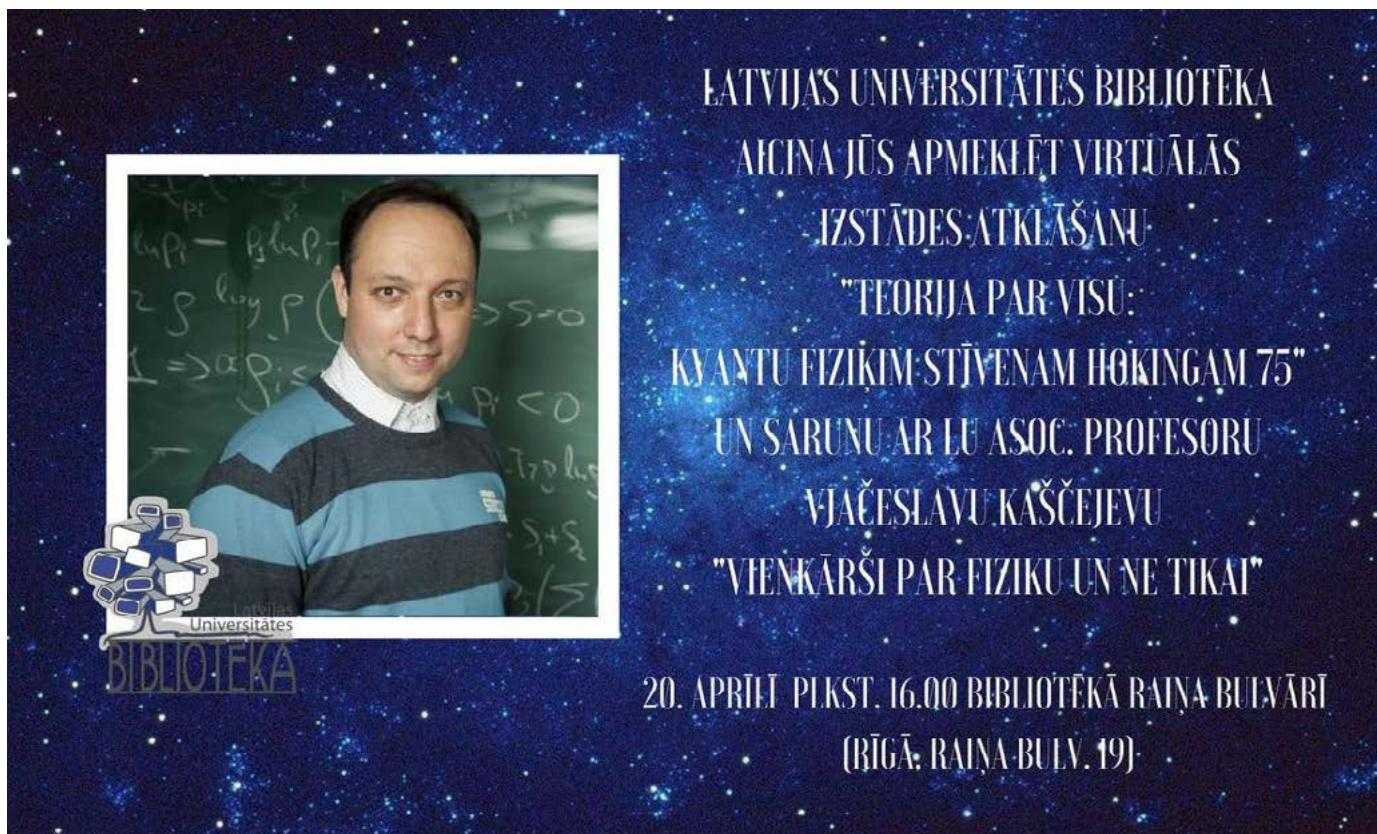
Ja arī jūs vēlaties piedalīties kādā no LU Bibliotēkas rīkotajiem pasākumiem, aicinām sekot [LU Bibliotēkas informācijai](#). Būsiet laipni gaidīti!

19. gs. senizdevumu drīkst uzmanīgi pārlapot, izmantojot kokvilnas cimdsus. Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

Anžela Avdeikina

“Visuma noslēpumu” skaidrojums kvantu fiziķu skatījumā

LATVIJAS UNIVERSITĀTĒS BIBLIOTĒKA
AICINA JŪS APMEKLĒT VIRTUĀLĀS
IZSTĀDES ATKLĀŠANU
"TEORIJA PAR VISU:
KVANTU FIZIĶIM STĪVENAM HOKINGAM 75"
UN SARUNU AR LU ASOC. PROFESORU
VJAČESLAVU KAŠČEJEVU
"VIENKĀRŠI PAR FIZIKU UN NE TIKAI"
20. APRĪLĪ PLKST. 16.00 BIBLIOTĒKĀ RAIŅA BULVĀRĪ
(RĪGĀ: RAIŅA BULV. 19)

Ielūgums uz pasākumu

Latvijas Universitātes (LU) Bibliotēkā Raiņa bulvārī 20. aprīlī tika atklāta virtuālā izstāde “Teorija par visu: kvantu fiziķim Stīvenam Hokingam 75” un sarīkota tikšanās ar kvantu fiziķi asociēto profesoru Vjačeslavu Kaščejevu – “Vienkārši par fiziku un ne tikai”. Pasākumā piedalījās 11.–12. klašu skolēni, LU personāls un interesenti, kuri vēlējas tikties ar Vjačeslavu Kaščejevu un uzzināt vairāk par Visuma noslēpumiem, melnajiem caurumiem, kvantu mehānikas pētījumiem u. c. fizikas jautājumiem.

Pasākumu vadīja LU Bibliotēkas bibliotekāre Anžela Avdeikina, savukārt bibliotekāre Agra Blūma iepazīstināja klātesošos ar virtuālo izstādi “Teorija par visu: kvantu fiziķim Stīvenam Hokingam 75”.

Virtuālā izstāde sniedz ieskatu angļu zinātnieka Stīvena Hokinga (*Stephen Hawking*) biogrāfijā un zinātniskajā darbā. S. Hokinga savā pētniecībā īpašu uzmanību pievērsis laika un telpas izpētei, kā arī teorētiskai kosmoloģijai un kvantu gravitācijai. Izstāde atspoguļo gan zinātnieka bērnības dienu, gan vēlāko gadu notikumus un nozīmīgākos brīžus. S. Hokinga dzīvesstāsts aizrauj un iedvesmo cilvēkus visā pasaulē, jo, par spīti smagai

slimībai, zinātnieks pierāda cilvēka gara spēka pārākumu pār fiziskiem ierobežojumiem. Īpašs akcents izstādē likts uz profesora zinātniskajiem sasniegumiem, izvirzītajām teorijām un nākotnes iecerēm.

Zinātnieks Stīvens Hokinga

Stīvena Hokinga grāmatas no LU Bibliotēkas krājuma

Virtuālajā izstādē iespējams vienuviet iepazīties ar LU Bibliotēkas krājumā esošajiem S. Hokinga darbiem, kuros zinātnieks vienkāršā valodā izklāstījis savus pētījumus un teorijas. S. Hokinga monogrāfijas, kurās autors stāsta par saviem pētījumiem, tulkotas latviešu valodā: “Īsi par laika vēsturi” un tās pārveidotā versija “Vēl īsāk par laika vēsturi”, “Diženais plāns”, “Visums rieksta čaumalā” un kopā ar meitu Lūsiju sarakstītā bērnu grāmata “Džordža slepenā atslēga uz Visumu”.

Pēc virtuālās izstādes prezentācijas vārds tika dots Vjačeslavam Kaščejevam. Viņš ir LU Fizikas un matemātikas fakultātes asociētais profesors, kvantu fiziķis, kurš arī savā akadēmiskajā un zinātniskajā darbā lauž stereotipus par fiziku kā sausu un bezpersonisku zinātnes nozari.

Zinātnieka patiesā interese saistīta ar jautājumiem: kas mūsu izpratnē ir paliekošas pārmaiņas un kur ir robeža, kas maina cilvēces priekšstatus par realitāti un būtiski ietekmē filozofisko domu pasaulē.

Interesantas ir zinātnieka domas par fizikas saistību ar praktiski visām dzīves jomām, jo zinātnes neatņemama daļa ir radošais process. Tieši radošums ir pamatelements, kas vieno mākslu un zinātni. Vēl kāda ļoti būtiska profesora Kaščejeva atziņa – fiziku vajag mācīties visiem, tā attīsta prasmi sakārtot domāšanu. Ļoti svarīgi, lai eksakto zinību apguve neaprobežotos tikai

ar sausu formulu iemācīšanos, jo pareizi pasniegti dabaszinību priekšmeti un arī matemātika attīsta radošo domāšanu. “Fizikai ir jāatver domāšana” – par šo tēzi viņš ir pārliecināts. Mazliet paskarbs ir V. Kaščejeva secinājums par to, ka “mūsu laikmeta iezīme ir ārišķība. Ir ļoti biezs uzslāņojums, kam jātiek cauri, lai nonāktu pie būtības. Tas ietekmē pat zinātniskos rakstus. Šis laiks pieprasa skaļus solījumus, un tāpēc pat neliels solis uz priekšu tiek pasniegts kā apvērsums zinātnē, kā sensācija. Un tā ir problēma, jo visu laiku ir jādodomā, kā atklāt ko patiesi jaunu, bet arī par to, kā paveikto pasniegt un pārdot gan netiešā, gan tiešā nozīmē. Mūsu laikmetu raksturo informācijas pārsātinātība; ir jāpārklīdz troksnis, lai tevi sadzirdētu, bet kliedzot dziesma neskan”. V. Kaščejevs uzsver, ka vienmēr būs fizikālas situācijas, kas prasīs jaunu izpratnes veidu, vienmēr būs situācijas, kad tieši tāds mākslas darbs būs nepieciešams sabiedrībai, lai tā par kaut ko aizdomātos, atrisinātu...

Interesanti un aizraujoši kvantu fiziķis V. Kaščejevs stāstīja par melnajiem caurumiem, par gravitāciju un atbildēja uz daudziem klātesošo jautājumiem. Protams, daudz jautājumu bija par t. s. melnajiem caurumiem. Melnais caurums ir laiktelpas vieta, kurai piemīt tik spēcīga gravitācija, ka nepieciešamajam ātrumam, lai no tās izkļūtu, ir jābūt lielākam par gaismas ātrumu. Pēc vispārīgās relativitātes teorijas no melnā cauruma nevar izkļūt

LU Bibliotēkas bibliotekāre Agra Blūma iepazīstina ar virtuālo izstādi

Asociētais profesors Vjačeslavs Kaščejevs

Asociētais profesors Vjačeslavs Kaščejevs kopā ar visjaunāko tikšanās dalībnieku pārbauda gravitācijas teoriju...

nedz matērija, nedz informācija, taču kvantu mehānika pieļauj atkāpes no šīs normas. Melno caurumu esamību Visumā atbalsta gan teorētiskie pētījumi, gan arī astronomiskie novērojumi. A. Einšteina vispārīgā relativitātes teorija paredz, ka melnajā caurumā nonākusi fizikālā informācija tiek iznīcināta. Kvantu mehānikas likumi tikmēr noteic, ka informācija ir mūžīga.

Galvenais likums, kurš jāņem vērā, runājot par lielo kosmosa struktūru, par Visumu kopumā, ir gravitācija, gravitācijas mijiedarbība, tas, kam pakļaujas visi mums zināmie matērijas veidi.

Visvairāk jautājumu par melnajiem caurumiem un gravitācijas teoriju bija visjaunākajam pasākuma dalībniekam, kurš uz pasākumu atnāca kopā ar tēvu. Šis fakts ir ļoti iepriecinošs, jo nozīmē, ka fizika Latvijā turpina attīstīties, ka Latvijā aug jauna fiziķu paaudze.

Nobeigumā Vjačeslavs Kaščejevs aicināja skolēnus, kuriem interesē fizika, apmeklēt Jauno fiziķu skolas nodarbības (Jauno Fiziķu skola ir bezmaksas nodarbības vidusskolēniem, kas notiek reizi mēnesī Latvijas Universitātes Fizikas un matemātikas fakultātē) un nākotnē studēt Latvijas Universitātē – Fizikas nodaļā.

Vjačeslavs Kaščejevs un LU Bibliotēkas bibliotekāre Anžela Avdeikina

Ilze Alekšūne

“Laiks ir noslēpumaina substance...” (Z. Skujiņš)

LU Bibliotēka Raiņa bulvārī gatava sagaidīt Muzeju nakts apmeklētājus. Foto: Vineta Grīniņa, LU Bibliotēka

Muzeju nakts Latvijā norisinājās jau trīspadsmito gadu pēc kārtas, un arī šogad LU piedalījās šajā pasākumā. LU Zinātņu un tehnikas muzeja un LU Bibliotēkas veidotos pasākumus vienoja devīze “**Laika jautājums**”. LU Vēstures muzeja vadītāja Aija Fedorova par LU aktivitātēm Muzeju naktī raksta: “Kas ir laiks, kāda ir mūsu izpratne par laiku un attiecības ar to, kā uz laiku raugās dažādu zinātņu nozaru pārstāvji? No sekunžu simtdaļām medicīnā, kas var būt izšķirošas cilvēku dzīvību glābšanā, un hronometru fiksētajiem rezultātiem sporta sacensībās līdz vēsturnieku pētītajiem laikmeitiem, ģeoloģiskās laika skalas gadu miljoniem, astronomu apzinātajiem gaismas gadiem vai subjektīvajai laika

uztverei.”¹ LU Bibliotēkas rīkotais pasākums noritēja **LU Bibliotēkā Raiņa bulvārī**.

Muzeju nakts apmeklētāji LU Bibliotēkā varēja piedalīties izklaidējošās un reizē izglītojošās aktivitātēs: iejusties bibliotekāra lomā un meklēt grāmatas plauktos pēc lietotāju pieprasījuma saņemšanas, tuvāk aplūkot 18. gs. izdotos retos izdevumus, iepazīties ar jaunākajām grāmatām latviešu valodā, kuru nosaukumos ir vārds “laiks”, izmēģināt savus spēkus senu rokrakstu lasīšanā, kā arī piedalīties citās aktivitātēs.

¹ Fedorova, A. Muzeju nakts 2017: LU Muzejs un LU Bibliotēka aicina uz pasākumu “Laika jautājums”. Pieejams: <https://www.lu.lv/zinas/t/46507/> (sk. 13.06.2017.).

Pavasariģi uzpostās telpas LU Bibliotēkā Raiņa bulvārī gaida savus viesus. Foto: Vineta Grīniņa, LU Bibliotēka

LU Bibliotēkas informācijas speciālisti Zita Mežinska un Emīls Riekstiņš gatavojas sagaidīt Muzeju nakts viesus. Foto: Vineta Grīniņa, LU Bibliotēka

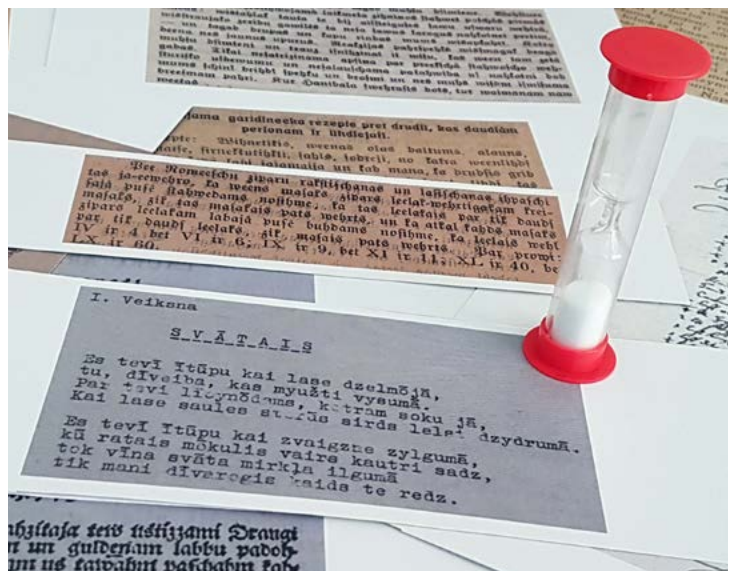
Aktivitāte – kā arast vajadzīgo grāmatu. LU Bibliotēkas bibliotekāre Ilze Alekšūne stāsta apmeklētājiem, kā to izdarīt. Foto: Vineta Grīniņa, LU Bibliotēka

Muzeju nakts apmeklētāji aktīvi iesaistās grāmatu meklēšanā. Foto: Vineta Grīniņa, LU Bibliotēka

Muzeju nakts dalībnieki pārbauda savas zināšanas senu tekstu lasīšanā. Foto: Vineta Grīniņa, LU Bibliotēka

Seni teksti latviešu valodā, kā arī teksti latgaliešu un lībiešu dialektā. Foto: Vineta Grīniņa, LU Bibliotēka

LU Bibliotēkas eksperte Ilga Mantinieca un apmeklētāji, kuri piedalās aktivitātē – vai proti lasīt senus tekstus. Foto: Vineta Grīniņa, LU Bibliotēka

Krāso visi! Foto: Vineta Grīniņa, LU Bibliotēka

Dr. Mārtiņa Lutera Kopoto rakstu izdevuma atvērums. Foto: Vineta Grīniņa, LU Bibliotēka

Apmeklētāji apbrīno apjomīgos reformācijas teologa Mārtiņa Lutera darbu izdevumus, kas pasaulē pazīstami kā "Leipcigas izdevums". Foto: Vineta Grīniņa, LU Bibliotēka

LU Bibliotēkas informācijas speciālists Emīls Riekstiņš iepazīstina viesus ar Dr. Mārtiņa Lutera darbu izdevumiem. Foto: Vineta Grīniņa, LU Bibliotēka

Veimārā izdots Dr. Mārtiņa Lutera rakstu kopojums. Foto: Vineta Grīniņa, LU Bibliotēka

Iespējams, kādreiz esat domājuši, kā gan bibliotekārs tik ātri spēj atrast nepieciešamo grāmatu daudzos grāmatu plauktos? Muzeju naktī viesiem bija unikāla iespēja to pašiem iemācīties, izmantojot bibliotēkas lietotāju elektroniski izveidotos pasūtījumus Kopkatalogā.

Pēc grāmatu meklēšanas ciemiņi varēja izmēģināt, cik raiti viņi prot lasīt senus tekstus ar raksturīgiem smailiem, stūrainiem burtiem latviešu un krievu valodā, kā arī tekstus latgaliešu un lībiešu dialektā. Par laika rituma klātesamību šajā aktivitātē atgādināja birstošie smilšu

Grāmatu izstādē aplūkojami izdevumi, kuru nosaukumos ir iekļauts vārds "laiks", fonā redzamas vēsturiskās fotogrāfijas. Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

pulksteņu graudiņi, kas ļāva iesaistīties sacensībās ar laiku un centties rast atbildi uz jautājumu, kurš ātrāks – LAIKS vai CILVĒKS?

Speciāli Muzeju nakts mazākajiem apmeklētājiem bija izveidots bērnu stūrītis, kur varēja izkrāsot dažādus laikrāžus jeb pulksteņus. Šī nodarbe šķita aizraujoša ne tikai bērniem, bet arī citiem apmeklētājiem.

Paralēli aktivitātēm apmeklētājiem bija iespēja iepazīties ar vairākām izstādēm. Atgādinot, ka šogad tiek atzīmēta reformācijas 500 gadu jubileja, viena no izstādēm bija veltīta Dr. Mārtiņa Lutera darbiem. Muzeja nakts apmeklētājiem bija iespēja iepazīties ar unikāliem izdevumiem no LU Bibliotēkas krājuma. Viesi, izmantojot īpašus kokvilnas cimdus, varēja pārlapot divus sējumus no Dr. Mārtiņa Lutera Kopoto darbu apjomīgā izdevuma, kas tika izdoti 18. gs. vidū. Pasaulē šis izdevums ar 11 sējumiem pazīstams kā "Leipcigas izdevums" un ir vācu grāmattirgotāja un izdevēja Johana Heinriha Cedlera (*Johann Heinrich Zedler, 1706–1760*) pirmais ievērojamākais izdevējdarbības sasniegums.

Šos sējumus LU Bibliotēka saņēma kā dāvinājumu no Liepājas pilsētas bibliotēkas. Tajos ir īpašuma zīmogs *Libauische Stadt-Bibliothek*. Tie ir daļa no 1935. gada septembra dāvinājuma LU Filoloģijas un filozofijas fakultātes bibliotēkai (nepilni trīs simti retu, senu sējumu par vēsturi, likumdošanu un teoloģiju, kas izdoti laika posmā no 1605. gada līdz 19. gadsimta vidum, pārsvarā 18. gadsimts). Uz šo Lutera darbu sējumu muguriņām iespiests

LU Bibliotēkas informācijas speciāliste Zīta Mežinska (attēlā pa labi) iepazīstina apmeklētājus ar grāmatu izstādi, kuru nosaukumos ir iekļauts vārds "laiks". Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

“Ex Bibliotheca Libauiensis Deo dicatum. Liebau Kirch. Bibl. A 1738.”, no kā varam secināt, ka tos tūlīt pēc izdošanas savai baznīcas bibliotēkai iegādājusies Liepājas baznīca, domājams – Liepājas Svētās Annas evaņģēliski luteriskā baznīca.

Ikdienā visi sējumi tiek rūpīgi glabāti LU Bibliotēkas Reto izdevumu un rokrakstu kolekcijā.

Viesus priecēja greznais 19. gs. otrajā pusē Veimārā izdots Dr. Mārtaņa Lutera rakstu kopojums “D. Martin Luthers Werke : kritische Gesamtausgabe”, kas pieejams ikvienam interesentam LU Bibliotēkā Raiņa bulvārī.

Pasākuma programmā bija arī grāmatu izstāde – izdevumi, kuru nosaukumā ir iekļauts vārds “laiks”. Tā bija neliela daļa no vairāk nekā 70 šādiem izdevumiem. Ekspozīcijai tika izvēlētas jaunākās grāmatas, kas ir latviešu autoru oriģināldarbi: dzejas un prozas izdevumi, starp tiem mūziķa Guntara Rača dzejoļu un dziesmu vārdu izlase “Laikam laika nav”, rakstnieces Gundegas Repšes dienasgrāmatu apkopojums “Laiks esi tu”. Liela daļa izdevumu atspoguļo Latvijas novadu vēsturi, muižu un parku skaistumu.

Datoru ekrānos varēja aplūkot fotogrāfijas no LU Bibliotēkas pirmajiem darbības gadiem.

Apmeklētājiem bija iespēja iepazīties ar ilustrācijām bagāto stendu izstādi “Pēc pieciem mirkļiem 100 gadi: bibliotēku dārgumi”. Minētā izstāde sniedz ieskatu LU Bibliotēkas un LU Akadēmiskās bibliotēkas krājumos, atklājot dārgumus, kas tiek rūpīgi glabāti bibliotēku

krātuvēs un ir saglabāti gadu simtu ritējumā. Stendu izstādē vienkopus varēja aplūkot izdevumus no bibliotēku krājumiem: pergamentus, gravīras, attēlizdevumus, kartes, rokrakstus un iespieddarbus, kas aptver laika posmu no 13. gs. līdz 20. gs. sākumam.

Kopumā LU Bibliotēkas rīkotajās aktivitātēs Muzeju nakts laikā iesaistījās vairāk nekā divsimt apmeklētāju. Pasākums sagādāja pozitīvas emocijas un jaunu pieredzi gan apmeklētājiem, gan arī pašiem tās rīkotājiem.

LU Bibliotēkas eksperte Ilga Mantiniece (pa kreisi) un LU Bibliotēkas informācijas speciāliste Rūta Kore (pa labi) iepazīstina viesus ar krāšņo stendu izstādi. Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

Muzeju nakts viesi iepazīstas ar ilustrācijām bagāto stendu izstādi. Foto: Vineta Reinberga, LU Bibliotēka

Notikumu kalendārs

- 1. aprīlis** – izstāde “Armēnijas vēsturiskās baznīcas”
- 10.–13. aprīlis** – Bibliotēku nedēļa
- 12. aprīlis** – laikraksta “Latvijas Avīze” rakstā “Kur paliek ģimeņu foto albumi?” informāciju sniedz Krājuma izmantošanas un attīstības departamenta vadītāja M. Kupče, ekspertes I. Mantiniece, V. Klūga un informācijas speciāliste T. Čerņišova
- 13. aprīlis** – galvenā bibliotekāre G. Rozenberga tiekas ar *Clarivate Analytics* pārstāvjiem (*Web of Science* platformas produkti)
- 18. aprīlis** – izstāde “Pieci elementi”
- 20. aprīlis** – virtuālās izstādes “Teorija par visu: kvantu fizikim Stīvenam Hokingam 75” atklāšana un saruna ar kvantu fiziķi LU asociēto profesoru Vjačeslavu Kaščejevu – “Vienkārši par fiziku un ne tikai”
- 20. aprīlis** – izmēģinājuma pieeja e-resursam ķīmijas nozarē *IUPAC Standards Online*
- 21. aprīlis** – Kauņas Tehnoloģiju universitātes bibliotēkas darbinieku vizīte Dabaszinātņu bibliotēkā
- 21. aprīlis** – Linarda Rozentāla monogrāfijas “Izdzīvošana” atvēršanas svētki
- 24.–27. aprīlis** – Erasmus+ personāla mobilitātes projekta ietvaros viesojas kolēģe no Lietuvas – Raimonda Stanišauskaite no Eiropas Humanitārās universitātes (EHU)
- 24. aprīlis** – izmēģinājuma pieeja e-resursam *Building Types Online*
- 26. aprīlis** – literārs pasākums “Kā dzejnieks es pa dzīvi ārdos”
- 26. aprīlis** – virtuālā izstāde “Atis Kronvalds – latviskās apziņas modinātājs”
- 30. aprīlis** – izstāde “Docenta Kamila Ramana simtgades piemiņai”
- 2. maijs** – Krājuma izmantošanas un attīstības departamenta vadītāja M. Kupče un informācijas speciāliste D. Puķīte tiekas ar *Proquest* pārstāvi
- 3. maijs** – izmēģinājuma pieeja *Thieme* izdevniecības *Science of Synthesis* datubāzei
- 8.–12. maijs** – Erasmus+ personāla mobilitātes projekta ietvaros viesojas Atēna Kita un Eužēnija Sisamaka no Nacionālās Atēnu Tehniskās universitātes (NTUA) (Grieķija)
- 9. maijs** – diskusija “Būt mammai – aicinājums vai pienākums?”
- 10. maijs** – ekspertes D. Gavare, V. Klūga un I. Mantiniece piedalās konferencē “Latvijas iespējas pētniecības un inovāciju ietvarprogrammā “Apvārsnis 2020””
- 11. maijs** – *EBSCO Information Services* datubāzu mācību seminārs
- 15. maijs** – izmēģinājuma pieeja *MIT eBooks*, *Wiley eBooks Library* un *Morgan & Claypool eBooks Library* datubāzei
- 16. maijs** – galvenā bibliotekāre G. Rozenberga piedalās *Elsevier* prezentācijā
- 16.–18. maijs** – dokumentālists Z. Gūts piedalās konferencē *Archiving 2017*
- 17. maijs** – izmēģinājuma pieeja *IOP Publishing* datubāzei
- 17. maijs** – viesojas delegācija no Uzbekistānas Nacionālās bibliotēkas
- 17. maijs** – galvenā bibliotekāre G. Rozenberga piedalās LATABA seminārā ar prezentāciju “Bibliotekāra kompetenču loma studiju un pētniecības veicināšanā”
- 20. maijs** – Muzeju nakts 2017: LU Muzejs un LU Bibliotēka aicina uz pasākumu “Laika jautājums”
- 20.–21. maijs** – Krājuma izmantošanas un attīstības departamenta vadītāja M. Kupče un galvenā bibliotekāre G. Rozenberga piedalās *Helsus* festivālā ar Nacionālā atvērtās piekļuves dienesta stendu par sabiedrisko zinātņi (*Citizen Science*)
- 22. maijs** – LU Bibliotēka Latvijas Republikas Kultūras ministrijas Bibliotēku akreditācijas komisijai pēc piecu gadu termiņa beigām iesniedz dokumentus atkārtotai akreditācijai, lai saglabātu valsts nozīmes bibliotēkas statusu
- 23. maijs** – galvenā bibliotekāre G. Rozenberga piedalās diskusijā par sociālo zinātņu datu pārvaldību
- 23. maijs** – izmēģinājuma pieeja *JSTOR Sustainability* kolekcijai
- 24. maijs** – Krājuma izmantošanas un attīstības departamenta vadītāja M. Kupče un informācijas speciāliste D. Puķīte tiekas ar *Elsevier* pārstāvi
- 25.–26. maijs** – Baltijas valstu universitāšu bibliotēku tikšanās *Open Science*, *Open University and Open Mind*
- 30. maijs** – ekspertes V. Klūga, D. Gavare, galvenās bibliotekāres A. Volkova, I. Vēliņa-Švilpe, informācijas speciālistes I. Bebre un T. Čerņišova piedalās konferencē “Izaicinājumi pieaugušo izglītības kvalitātes pilnveidei”

- 31. maijs** – pasākums “Intervija ar profesoru Andreju Vasku: par sevi, arheoloģiju un aizvēsturi”
- 2. jūnijs** – komandas “Bibliorūķu divīzija” dalība LU Sporta spēlēs
- 5.–9. jūnijs** – Erasmus+ personāla mobilitātes projekta ietvaros viesojas Gazi Universitātes bibliotēkas direktores vietniece personāla jautājumos Sevdžana Turkaja
- 7. jūnijs** – LU Bibliotēkas direktora p. i. M. Saviča tiekas ar Latvijas Bibliotēku padomes Bibliotēku akreditācijas ekspertu komisiju. Tiek izskatīts LU Bibliotēkas iesniegtais dokuments akreditācijas komisijai
- 7. jūnijs** – Krājuma izmantošanas un attīstības departamenta vadītāja M. Kupče un informācijas speciāliste D. Puķīte tiekas ar *Springer Nature* pārstāvi
- 14. jūnijs** – viesojas Madonas novada bibliotekāri
- 15. jūnijs** – jauna meklētājprogramma *Primo*
- 15. jūnijs** – viesojas Rēzeknes pilsētas Centrālās bibliotēkas darbinieki
- 21. jūnijs** – Krājuma izmantošanas un attīstības departamenta vadītāja M. Kupče un informācijas speciāliste D. Puķīte tiekas ar *Oxford Journal* pārstāvi
- 21. jūnijs** – viesojas Starptautiskās mūzikas bibliotēku un arhīvu konferences *IAML 2017* dalībnieki
- 22. jūnijs** – LU Bibliotēkai atkārtoti ir piešķirts valsts nozīmes bibliotēkas statuss uz pieciem gadiem (Bibliotēkas akreditācijas apliecība Nr. 22B)
- 22. jūnijs** – izmēģinājuma piekļuve izdevniecības *De Gruyter* daudznozaru e-žurnāliem
- 30. jūnijs** – Bibliotēkas direktora p. i. M. Saviča un Krājuma izmantošanas un attīstības departamenta vadītāja M. Kupče piedalās seminārā “Kultūras mantojums un globālās pārmaiņas: Jauns uzdevums Eiropai”
- 3. jūlijs** – jauns elektronisks resurss medicīnas nozarē – *ClinicalKey*
- 8. jūlijs** – Vecumnieku muzejā tiek prezentēta virtuālā izstāde “Arnoldam Spekkem 130”
- 14. jūlijs** – izmēģinājuma pieeja vairākiem izdevniecības *Wolter Kluwer OVID* e-resursiem medicīnā
- 3. augusts** – viesojas LU SZF Vasaras skolas dalībnieki – studenti no Ķīnas Tautas Republikas
- 22. augusts** – Lietotāju apkalpošanas departamenta darbinieki apgūst kursu “LU Bibliotēkas bibliotekāru pedagoģiskās kompetences pilnveide”, kuru vada doc. Dr. paed. Sanita Baranova
- 31. augusts** – viesojas Jēkabpils Galvenās bibliotēkas darbinieki
- 31. augusts** – dalība pasākumā “Iepazīsti LU”
- 3. septembris** – dalība Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes Studentu pašpārvaldes rīkotajā Rallijā 1. kursa studentiem
- 4. septembris** – uzsākta lietotāju apkalpošana RPIVA bibliotēkā
- 13. septembris** – *Microsoft Inovāciju centra* atklāšana
- 18. septembris** – izmēģinājuma pieeja datubāzei *Emerald eCase Collection*
- 20. septembris** – ekspertes D. Gavare, V. Klūga un I. Mantiniece ar referātiem par LU Bibliotēkas krājumā esošajiem medicīnas izdevumiem piedalās *Latvijas ārstu 8. kongresa medicīnas vēsturnieku presimpozijā* Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejā
- 28. septembris** – Bibliotēkas kolektīvs dodas pieredzes apmaiņas braucienā uz LLU bibliotēku
- 29. septembris** – dalība pasākumā “Zinātnieku nakts”
- 29. septembris** – viesojas RSU bibliotēkas bibliotekāri

Latvijas Universitātes Bibliotēka
 Kalpaka bulvāris 4, Rīga, LV-1050
 Tālrunis: 28623551
 E-pasts: biblioteka@lu.lv
www.biblioteka.lu.lv

Sekoiet mums: Twitter

 Facebook

